

طین فریاد «هیبات من الذله» لرزه بر اندام آدمی می اندازد، ای نور، پیام تو در گوش تاریخ پیچیده است. همین است که هر ثانیه با خود زمزمه می کنیم: «یا ابا عبدالله! انی سلم لمن سالمکم و حرب لمن حاربکم». روزها از پس یکدیگر کهنه می شوند و نام تو هنوز تازه است؛ یا حسین (ع). نام تو روایت همیشگی حقیقت است در کلام بیداران. همین است که کربلا نشان از بردباری تو دارد و عاشورا عطر تو را می پراکند؛ ای همیشه خورشید. شرم آفتاب از ظهر داغ عاشورا، تا همیشه مکرر است در جان ما. همین است که با گذر هر روزنه نوری چشمانمان خیس عاقبت می شود: «اللهم اجعل محیای محیا محمد و آل محمد و مماتی ممات محمد و آل محمد».

از سوی ستاد عاشورایان فجر آفرین صورت گرفت

اهدای گسترده کتاب به هیأت های عزاداری

عکس: گزارش لاجورد

کتابت خونین آفتاب

مروری بر کتابشناسی نهضت حسینی (ع)

۸

کتابخانه

شنبه ۱۴ دی ۱۳۸۷
۶ محرم ۱۳۳۰ زانویه ۲۰۰۹
شماره ۰۱۶۴، پیاپی ۸۱۵
۲۴ صفحه، ۲۰۰ تومان

ISSN: 1029-3345

صاحب امتیاز: خانه کتاب
سردبیر: پدرام پاک آیین
نشانی: خیابان انقلاب اسلامی
خیابان برادران مظفر جنوبی، کوچه
خواججه نصیر، پلاک ۱۰، طبقه چهارم
تلفن: ۴-۶۶۹۶۱۵۱
سازمان آگهی ها: ۲۲۲۵۵۲۴۶
چاپ: ایرانچاپ

www.ketabehafteh.ir

آغاز بیمه تکمیلی اهل قلم

صندوق اعتباری حمایت از نویسندگان، روزنامه نگاران و هنرمندان در فراخوانی از این افراد خواست با ارائه مدارک لازم نسبت به دریافت تسهیلات بیمه تکمیلی اقدام کنند. در این فراخوانی که از سوی خانه کتاب منتشر شده از آن دسته از پدید آورندگان کتاب که متقاضی استفاده از این مزایا هستند خواسته شده جهت ارائه مدارک به موسسه خانه کتاب تا تاریخ ۳۰ دی ماه اقدام کنند. علاقمندان برای استفاده از این مزایا باید به نشانی تهران، خیابان انقلاب، بین فلسطين و صبا جنوبی، شماره ۱۷۷۸، طبقه اول واحد اهل قلم مراجعه کنند. شایان ذکر است به هنگام مراجعه در دست داشتن کپی شناسنامه کتاب ها و کپی شناسنامه شخص و افراد تحت تکفل الزامی است.

با حجة الاسلام دکتر عباسعلی بهاری اردشیری درباره کتاب «ادب الحسین (ع)»

حیات فرهنگی امام حسین (ع)

خمسه آل عبا (ع) نام گرفت که شامل ادب النبی (ع)، ادب الزهرا (س) و ... است. در این میان کتابی از اشعار امام حسین (ع) به دستم رسید که دو نسخه از آن در کتابخانه بازید بسطامی در ترکیه وجود دارد. البته کتابی با عنوان ادب الحسین (ع) به زبان عربی چاپ شده است، اما در واقع این کتاب مجموعه اشعاری است که به زبان عربی درباره امام حسین (ع) سروده شده است. مجموعه این مسائل انگیزه ای شد تا به دنبال نگارش ادب الحسین (ع) بروم. وی درباره موضوع اصلی و ساختار کلی این کتاب می افزاید: جایگاه ائمه (ع) بسیار بالاست و آنان منابع علم الهی هستند. بنده در این راستا کتابی با عنوان «سرچشمه های معرفت» نوشتم تا برای شناساندن ابعاد مختلف علمی و فرهنگی شخصیت

ائمه اطهار (ع) تلاشی صورت گرفته باشد. در این زمینه برای نمونه می توان به ایرادی که امام صادق (ع) به فیزیک ارسطو گرفت، اشاره کرد. امام صادق (ع) فیزیک را از پدر خود امام باقر (ع) آموخت و در این راستا روزی که بحث عناصر اربعه در فیزیک ارسطو شد، ایشان به این امر نقد وارد کردند و تقسیم عناصر به آب، خاک، باد و آتش را امری اشتباه دانستند چرا که به اعتقاد امام صادق (ع) خاک یک عنصر نیست بلکه از عناصر متعددی تشکیل شده است.

۱۳

تجربه های تازه مکتب نویسی

راز سربه مهر برگزیده سی و پنج سال ادبیات عاشورایی در ایران است که به اهتمام زنده یاد حسین حداد فراهم آمده و انتشارات سوره مهر هفته گذشته آن را منتشر کرده است. «راز سر به مهر» شامل ۲۴ داستان کوتاه با موضوع عاشورا از ۱۵ نویسنده معاصر مانند داوود غفارزادگان، قیصر امین پور، محمدرضا بایرامی، سید مهدی شجاعی و ... است. داوود غفارزادگان در این کتاب دو داستان عاشورایی به نام «روایت غلام عبیدالله بن زیاد» و «روایت یک کاتب گمنام» دارد که در سال های گذشته نگاشته است. وی از پیشگامان داستان نویسی مدرن ایران با رویکرد دینی و آیینی است که در کتاب «فراموشان» به شکلی نو و با زبان امروز واقعه عاشورا را روایت می کند. غفارزادگان به دلیل تحقیقاتی که در زمینه ادبیات دینی به جای مانده از قرون پیشین دارد، در حوزه ادبیات داستانی عاشورایی آثار موفقی مانند «زیر شمشیر غمش» و «نخل ها و نیزه ها»، «تا هزار بار» شب اما آفتاب» و ... منتشر کرده است. غفارزادگان در «فراموشان» واقعه عاشورا را در چند پرده از زبان راویان مختلف بیان می کند.

۱۰

در فراهم آوردن آثار، باید دو نیاز یا دو جنبه مهم را در کشور ما در نظر گرفت. یکی عبارت است از شناسایی نیاز فعلی کشور و جامعه در بخش های مختلف و تامین آن، و دوم کمک به پیشرفت دانش در سطح جهان و آوردن ارمغان های نو و هدیه کردن آن به بشریت؛ هر دو با هم باید مورد توجه قرار بگیرد. اگر ما فقط غرق در نیازها شدیم و محققان و مولفان دانشمند و انسان ها و مغزهای کارآمد ما از نوآوری غفلت کردند، عقب خواهیم ماند. البته به بشریت هم لطمه می خورد، چون جزئی از بشریت هستیم؛ اما به ما هم لطمه خواهد خورد و پیام ما هم ناگفته خواهد ماند.

بیانات رهبر معظم انقلاب در مراسم پنجمین دوره انتخاب کتاب سال ۱۳۶۶/۱۱/۱۹

رهبر معظم انقلاب:

حجت الاسلام جمعی یادگار مقاومت، صبوری و شهامت بود

حضرت آیت الله خامنه ای در پیامی درگذشت روحانی مجاهد و فداکار و یادگار مقاومت، صبوری و شهامت، حجت الاسلام و المسلمین حاج شیخ غلامحسین جمعی را تسلیت گفتند.

متن پیام به این شرح است:

بسم الله الرحمن الرحيم
روحانی مجاهد و فداکار جناب حجت الاسلام و المسلمین حاج شیخ غلامحسین جمعی رضوان الله علیه به لقاء الله پیوست و با کوله باری از عمل صالح و جهاد مخلصانه در پیشگاه خدای متعال حضور یافت. تلاش و مبارزات این روحانی عالیقدر که از سال های پیش از پیروزی انقلاب اسلامی آغاز شده بود در نخستین سال های پیروزی و به ویژه پس از یورش رژیم بعثی به مرزهای کشور به اوج رسید و یادگاری فراموش نشدنی از مقاومت، صبوری و شهامت به جای گذاشت. او در روزهای محنت خرم شهر و آبادان برای رزمندگان خطوط مقدم، سنگری معنوی و پشتیبانی بی نظیر بود. در سخت ترین شرایط آتشباری های دشمن حضور موثر و خطبه ها و سخنرانی های تسلا بخش او قطع نشد و در دوران خطر و سختی و محنت، مردم آبادان و رزمندگان دست از جان شسته را تنها نگذاشت. پرونده عمل این مرد مومن، صبور و بی ادعا نزد پروردگار رحیم و غفور و اولیائش، مایه سرفرازی او و جلب رحمت حضرت حق متعال است. ان شاء الله.

اینجانب درگذشت این عالم عامل را به خاندان محترم و ارادتمندان و دوستان ایشان و به عموم مردم آبادان و بوشهر تسلیت عرض می کنم و علو درجاتش را از خداوند متعال مسئلت می نمایم. سید علی خامنه ای ۱۳۸۷/۱۱/۱۹

مشهد، میزبان افتتاحیه جشنواره شعر فجر

به گفته دبیر علمی جشنواره شعر فجر، مراسم افتتاحیه سومین دوره این جشنواره همزمان با ایام الله دهه فجر با حضور وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی و به میزبانی مشهد برگزار می شود. فاضل نظری از برگزار مراسم افتتاحیه سومین دوره جشنواره بین المللی شعر فجر در تاریخ دهم بهمن سال جاری (مصادف با میلاد امام محمد باقر (ع) و ایام الله دهه فجر) در تالار نور سازمان اوقاف و امور خیریه مشهد خبر داد و افزود: بنابر تصمیم شورای سیاستگذاری این جشنواره، مراسم اختتامیه این جشنواره دهم اسفند در تالار وحدت تهران با حضور وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی برگزار می شود.

اعتراض اهل قلم و نهادهای فرهنگی در عاشورای غزه

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در بیانیه ای با محکومیت جنایت های رژیم صهیونیستی علیه بشریت در غزه بر لزوم توقف اقدامات تروریستی این رژیم تأکید کرد.

در بیانیه وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در این باره آمده است: حمله عامدانه و بی رحمانه نیروهای نظامی رژیم غر مشرور اسرائیل به مردم بی دفاع غزه، این بار نیز چون گذشته حکایت از کینه جوئی، عداوت و سنگدلی سردمداران دارد که جنایات عیانشان صفحه روزگار را آلوده کرده؛ اما همچنان وقیحانه فریاد آزادی و عدالت خواهی دروغین سرمی دهند.

در ادامه این بیانیه آمده است: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی ضمن محکومیت قاطع این اقدام وحشیانه و تروریستی رژیم نامشروع و اشغالگر فلسطین و همدردی با مسلمانان جهان، بر لزوم توقف اقدامات تروریستی تأکید و از عموم مردم متعهد، سرفراز و همیشه در صحنه ایران اسلامی می خواهد که بار دیگر با حضور پر شور خود، از گسترش دامنه جنایات علیه مردم بی دفاع غزه جلوگیری کنند.

انجمن قلم ایران: اینک غزه را باید نوشت

در عین حال انجمن قلم ایران نیز در بیانیه ای اقدام وحشیانه رژیم صهیونیستی در حمله به مردم بی دفاع غزه را محکوم کرد. در این بیانیه آمده است: در هنگامه هیاهوی ادعای دموکراسی، آزادی خواهی و حقوق بشر، در گوشه ای از این کره خاکی، مردمی به راستی مظلوم، هر روزه محبوس تر، گرسنه تر، تشنه تر و بیمارتر قدم به قدم و لحظه به لحظه، مرگی دسته جمعی را تجربه می کنند و شگفت، جامه سکوتی است که مدعیان جهانی در بر کرده اند و شگفت تر، دولتیان عرب اند که مدعای عربیت و سنیت دارند و اینک که فلسطینی عرب و سنی، چنین سخت و دردناک اما همچنان استوار و حماسی - خود تجسم حماسه اند - روزگار در محاصره دشمن صهیونیستی می گذارند، با صهیونیست ها می نشینند و جام سرمی کشند و پیمان می بندند و جامه ذلت تسلیم در برابر استکبار صهیونیسم را بر قامت خویش می پوشانند.

در ادامه این بیانیه آمده است: انجمن قلم ایران، تکلیف روشنفکری، ملی و دینی خود می داند که در برابر این همه ستم، ذلت و دورویی ساکت ننشیند که اگر چنین کند، رسالتش را انجام نداده است. اینک زمان نشستن نیست. باید قلم های همت را تیز کرد و بر مرکب مسئولیت آغشت و گفت آنچه را که باید گفت و نوشت آنچه را که باید نوشت، و کرد آنچه را که باید کرد.

در انتهای این بیانیه نیز آمده است: اینک فلسطین و غزه را باید نوشت که مظلومان زمانه اند. اینک

فلسطین و غزه را باید سرود که شایسته ترین مضامین اند. اینک فلسطین و غزه را باید ترانه کرد که اندوهشان را پایانی نیست. آیا ندای سالار کربلا و شهید نینوا و حماسه در محاصره عاشورا از فلسطین و از غزه نیوشیده نمی شود که "هیئات منا الذله" و "هل من ناصر ینصرنی؟" پس کبیک یا حسین (ع) گویان کجایند؟

اعتراض گسترده اهل قلم

به جنایات صهیونیست ها در غزه

اهل قلم کشور نیز به اعتراضات گسترده ای علیه فجایع انسانی در غزه دست زده اند.

در این میان دکتر عباس اشرفی، نویسنده آثار مذهبی و تاریخی و استاد دانشگاه امام صادق (ع) گفت: پیام رهبر معظم انقلاب، درباره محکومیت جنایات صهیونیست ها در نوار غزه، اتمام حجتی برای همگان به ویژه نویسندگان است.

دکتر عباس اشرفی ضمن محکوم کردن جنایات رژیم صهیونیستی، با اشاره به بیانات رهبر معظم انقلاب تصریح کرد: ایشان رژیم صهیونیستی را کافر حربی خواندند و حرف اول و آخر را در این زمینه بیان کردند. وی در ادامه با تأکید بر ایجاد حرکتی خودجوش از سوی نویسندگان در این زمینه، گفت: باید جبهه ای چون جبهه مقاومت فلسطین در جمع نویسندگان جهان اسلام با زبان علم، هنر و ادب شکل بگیرد.

وی افزود: پژوهشگران عرصه تاریخ و دین باید به صورت جدی درباره مسئله فلسطین و خشونت که در سرزمین های اشغالی جریان دارد، دست به قلم بزنند.

جواد محقق نیز با بیان این که سکوت رسانه های بین المللی در قبال جنایات غزه خائنه است گفت: همان طور که دیوارهای آهنین مارکسیسم در جهان

فروریخت، دیوار حائل اسرائیل نیز روزی فرو می ریزد و این جنایات بی پاسخ نخواهد ماند. محقق با تأکید بر اینکه این بی تفاوتی رسانه های جهانی از گردانندگان صهیونیست آن ها نشأت می گیرد، افزود: بسیاری از رسانه های بین المللی به نوعی با شبکه های مالی صهیونیستی در ارتباط هستند، از این رو اطلاع رسانی دقیقی درباره جنایات های مشابه غزه صورت نمی گیرد. و گر نه دل های پاک در جهان کم نیست.

رئیس دانشکده علوم ارتباطات دانشگاه سوره نیز جنایات اسرائیل را مرتبط با آینده بشریت دانست و گفت: این جنایات ننگ آور باید برای انتقال به آیندگان مکتوب شوند.

دکتر امیدعلی مسعودی که با این سخن می گفت افزود: منشأ تمامی این اتفاقات، آمریکا است و رژیم صهیونیستی است که در تمام بخش های سیاسی، اجتماعی و اقتصادی آمریکا نفوذ دارد.

وی با تأکید بر این موضوع که با وجود این جنایات، اهل قلم نمی توانند آسوده باشند، عنوان کرد: نویسندگان و روزنامه نگاران که در حوزه سیاسی، اجتماعی و فلسطین فعالیت می کنند، باید در این زمینه ادای دین و دستاوردهای خود را به صورت مکتوب عرضه کنند.

وی درباره لزوم مکتوب شدن این دستاوردها افزود: این رویدادها تنها مربوط به امروز و فردا نیستند بلکه با آینده بشریت در ارتباطند.

مسعودی با بیان این که اخلاق سیاسی موضوع بسیار مهمی است، خاطر نشان کرد: این رویدادها و جنایات برای تمام دنیا و مدافعان حقوق بشر ننگ آور است و اهل قلم وظیفه دارند از طریق نوشتن و انتقال این مسائل، اعتراض خود را بیان کنند.

شورای سیاستگذاری نمایشگاه بین المللی کتاب تهران تصویب کرد

کتاب های ۲۰۰۷ به بعد در بخش یارانه ای نمایشگاه

تهران عرضه خواهند شد. الیهیاری همچنین از تصویب عرضه مجاز آخرین چاپ کتاب های مرجع (دایرة المعارف ها و دانش نامه ها) در بخش یارانه ای خبر داد و افزود: ناشران باید فهرست کتاب هایشان را پیش از شروع نمایشگاه در اختیار بخش بین الملل قرار دهند و پس از تایید این فهرست، می توانند به عرضه این آثار در بخش یارانه ای نمایشگاه اقدام کنند.

وی عرضه دایرة المعارف ها و دانش نامه ها در بخش یارانه ای نمایشگاه بین المللی کتاب تهران را راهی برای بهره مند ساختن جامعه علمی و مساعدت با ناشران هندی عنوان کرد و تأکید کرد: "کتاب هایی که در هند به چاپ مجدد رسیده اند، جزو منابع مرجع هندی که در بخش یارانه ای نمایشگاه عرضه می شوند، نخواهند بود."

الیهیاری بر تایید فهرست کتاب های مرجع هندی در بخش بین الملل تأکید کرد و گفت: "کتاب های مرجع هندی، سال گذشته در بخش فروش مستقیم عرضه شده بودند و بر همین اساس، ناشران هندی در جلسه هفته گذشته پیشنهاد عرضه دانش نامه ها و دایرة المعارف ها را در بخش یارانه ای ارائه کردند."

در جلسه شورای سیاستگذاری نمایشگاه بین المللی کتاب تهران که با حضور دکتر محسن پرویز، رئیس این شورا برگزار شد، کتاب های چاپ اول سال ۲۰۰۷ تا ۲۰۰۹ ناشران بین المللی به عنوان کتاب های قابل عرضه در بخش یارانه ای نمایشگاه بین المللی کتاب تهران مجاز شناخته شدند.

دبیر شورای سیاستگذاری بیست و دومین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران که از تصویب عرضه کتاب های چاپ اول سال ۲۰۰۷ ناشران بخش بین الملل در نمایشگاه بین المللی کتاب تهران خبر می داد، افزود: با توجه به این که توانایی عرضه کتاب های چاپ اول سال های ۲۰۰۸ و ۲۰۰۹ از سوی ناشران بخش بین الملل، کم تر از تعدادی است که نیاز مخاطبان دانشگاهی را برطرف کند، این طرح به تصویب رسید.

محمد الیهیاری، با اشاره به طرح این پیشنهاد از سوی ناشران بخش بین الملل در این جلسه گفت: پس از بررسی این پیشنهاد در بخش کارشناسی، قرار شد این موارد به عنوان ملاک عمل و جزو موارد قانونی نمایشگاه بین المللی کتاب تهران اعمال شود. بنا بر این گزارش، کتاب های چاپ اول سال های ۲۰۰۷، ۲۰۰۸ و ۲۰۰۹ از سوی ناشران خارجی در بخش یارانه ای نمایشگاه بین المللی کتاب

بازنگری در مبانی علوم انسانی

دومین جشنواره بین المللی فارابی با حضور رئیس جمهوری، وزیر علوم، تحقیقات و فناوری و جمع کثیری از شخصیت های علمی و فرهنگی کشور، هفته گذشته در سالن اجلاس سران برگزار شد و طی آن برگزیدگان، هدایای خود را از رئیس جمهوری دریافت کردند.

در این جشنواره، ۳۳ برگزیده داخلی و هشت برگزیده خارجی به همراه برگزیدگان بخش های مختلفی همچون پیشکسوت علوم انسانی، مفاخر پژوه بر جسته، شخصیت های پیشرو، مترجم برتر، نظریه پردازی، نقد و مناظره و مراکز تحقیقاتی برتر موفق به کسب رتبه های برتر شدند.

در این مراسم رئیس جمهور گفت: محور همه آفرینش، انسان است و انسان در تراز کمال یافتگی خود برترین خلق خدا و جامع همه صفات کمالی سایر موجودات عالم است. انسان ماموریت دارد که از یک سو خود را از خاک تا خدا بالا بکشد و از سوی دیگر در همین کره خاکی زندگی سعادتمند را برپا کند و آن را مقدمه زندگی جاوید خود قرار دهد.

دکتر احمدی نژاد ادامه داد: علوم چراغ راهنمای بشر برای نیل به این آرمان های بلند است و علوم انسانی از آن جا که موضوع آن مستقیماً انسان، جامعه سعادت مند و کمال انسانی است ارزشمندترین علوم و بالاترین آن است. وی با بیان این که سه بخش اصلی علوم انسانی عبارتست از شناخت حقایق و واقعیت های عالم هستی، نیل به نظام های حقوقی و فرآیند قانون گذاری مبتنی بر عدالت و محبت و تدوین برنامه رشد و تعالی مادی و معنوی برای زندگی فردی و اجتماعی گفت: علوم انسانی در صدد است تا انسان و جامعه را در مسیر کمال و تعالی حرکت داده و به پیش بربرد.

رئیس جمهور با طرح این سوال ها که نقطه فردی و اجتماعی کجاست و راه رسیدن کدام است؟ به تعبیر دیگر الگو و حد کمال یافتگی انسان کیست؟ مدینه فاضله و جامعه سعادت مند دارای چه مشخصاتی است؟ گفت: بدون ارائه پاسخ روشن به این سوال ها چگونه می توان فرد و جامعه را رو به جلو حرکت داد؟ وی ادامه داد: برای دریافت پاسخ حقیقی و روشن این سوالات باید از یک سو انسان و خدا و از سوی دیگر ویژگی های مدینه فاضله و جامعه سعادت مند را شناخت؛ چراکه اگر مقصد شناخته شده نباشد، حرکت و راه رفتن بی معنا بلکه سرگشتگی و گمراهی است.

دکتر احمدی نژاد در بخش دیگری از سخنان خود خطاب به حضار افزود: اما دوستان و دانشمندان! به لطف و براساس سنت او، نسیمی وزیدن گرفته است. موج بیداری و بازگشت به ارزش های انسانی و الهی فراگیر می شود. توجه به خدا و معنویت و گرایش به انسان کامل روزافزون است. تلقی انسان از انسان و جهان در حال تغییر و تحول است و این مقدمه تغییر و تحول اساسی در زندگی بشر است.

وی ادامه داد: اکنون فصل هنرنامه ای شما اندیشمندان و صاحب نظران است که مبانی نظری علوم انسانی را مورد بازنگری و تجدید سازماندهی قرار دهید؛ چراکه علوم انسانی انسان ساز و تمدن آفرین است.

انسان، موضوع معرفت ها

همچنین دکتر محمد مهدی زاهدی سخنران دیگر دومین جشنواره بین المللی فارابی با بیان اینکه این جشنواره گامی مهم در جهت نشان دادن نوآوری و شکوفایی ها در حوزه علوم انسانی و معارف اسلامی است، گفت: علوم انسانی دانش انسان و دانش فرهنگ و در تحلیل نهایی دانش هویت و تمدن شناخته می شود؛ به طوری که انسان با خصلت ها، کشش ها و ابعاد مختلف دینی، مذهبی، فرهنگی، اجتماعی، موضوع معرفت های انسانی است.

وی ادامه داد: حقیقتاً شناخت انسان خدایی این جهانی نیازمند به کارگیری ابزارها و سازوکارهای به

نسبت کامل تر از هر چیزی است که امروز در جهان علوم انسانی به کار گرفته می شود.

برگزیدگان دومین دوره

در مراسم اختتامیه دومین جشنواره بین المللی فارابی منوچهر محمدی، محمدرضا طالبان، رسول جعفریان و علی محمد آذری به عنوان برگزیدگان گروه انقلاب اسلامی و امام خمینی (ره) معرفی و تقدیر شدند.

محمد باقر وثوقی، سید حسن موسوی و صادق حیدری نیز به ترتیب به عنوان برگزیده اول، برگزیده سوم و برگزیده جوان گروه تاریخ، جغرافیا و باستان شناسی معرفی و تقدیر شدند.

در این میان اما گروه حقوق دومین جشنواره بین المللی فارابی برگزیده اول نداشت اما عباس کریمی، مصطفی فضایی و محسن صادقی به ترتیب به عنوان رتبه های دوم، سوم و جوان این گروه معرفی شدند.

علی رواقی، محمد جعفر یاحقی و آرزو آدی بیک نیز به ترتیب به عنوان رتبه های دوم، سوم و برتر بخش جوان در گروه زبان و ادبیات معرفی شدند. این گروه نیز رتبه اول نداشت.

گروه علوم اجتماعی و علوم ارتباطات دومین جشنواره بین المللی خوارزمی نیز که رتبه اول، دوم و جوان برگزیده نداشت تنها حسین میرزایی را به عنوان برگزیده سوم انتخاب کرد.

سید سعید مرتضوی، سید عباس موسویان و علی اصغر پورعزت به عنوان نفرات برگزیده اول تا سوم گروه علوم اقتصادی، مدیریت و حسابداری دومین جشنواره فارابی معرفی شدند.

همچنین سعید بهشتی و محمد حسین شریفی نیز به طور مشترک برگزیده سوم این جشنواره در گروه علوم تربیتی، روان شناسی، علوم رفتاری و تربیت بدنی شدند. این در حالی است این گروه برگزیده اول، دوم و جوان نداشت.

آیت الله عباسعلی عمید زنجانی و پیروز مجتهدزاده نیز رتبه های اول و سوم گروه علوم سیاسی، روابط بین الملل و مطالعات منطقه ای این جشنواره بین المللی را کسب کردند. گفتنی است که این گروه برگزیده دوم و جوان نداشت.

حجت الاسلام سید مصطفی محقق داماد، سید جعفر سید باقر حسینی و سید محمود طیب حسینی نیز به ترتیب برگزیده های اول، سوم و سوم گروه فقه، اصول، علوم قرآنی و حدیث دومین جشنواره بین المللی فارابی شدند. این گروه نیز برگزیده دوم و جوان نداشت.

در ادامه این مراسم، علی اوجبی به عنوان برگزیده سوم و مهدی فدایی مهربانی به عنوان برگزیده جوان گروه فلسفه، کلام، اخلاق، ادیان و عرفان معرفی شدند.

محسن نوکریزی به عنوان برگزیده سوم و ماری

قدردانی سازمان زندان ها از برگزاری نمایشگاه کتاب در ندامتگاه ها

معاون سلامت، اصلاح و تربیت سازمان زندان های کشور با ارسال نامه ای به معاونت فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی از زحمات مدیران و کارشناسان این معاونت در برگزاری نمایشگاه کتاب در ندامتگاه ها تشکر کرد. در این نامه که خطاب به دکتر محسن پرویز معاون فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی نوشته شده آمده است: از جنابعالی و کلیه همکارانتان در امر خدایسندانه برگزاری ۳۳ نمایشگاه کتاب در زندان های سراسر کشور کمال تشکر را دارم.

در پایان این نامه علی شمس اظهار امیدواری کرده است که برگزاری چنین نمایشگاه هایی تداوم داشته باشد.

رقابت ۳۰۰ اثر در دومین جشنواره داستان انقلاب

دبیرخانه دومین جشنواره داستان انقلاب، پس از دریافت بیش از ۳۰۰ اثر در دو بخش رمان و داستان بلند و داستان کوتاه با موضوع انقلاب، داوری ها را آغاز کرد.

پس از تصویب نهایی در بخش رمان و داستان بلند انقلاب، به اثر برگزیده نود میلیون ریال، به اثر برتر شصت میلیون ریال و به اثر تقدیری چهل میلیون ریال اهدا می شود.

در بخش داستان کوتاه انقلاب نیز اثر برگزیده ۱۰ میلیون ریال، اثر برتر هفت میلیون و ۵۰۰ هزار ریال و اثر تشویقی پنج میلیون ریال هدیه دریافت می کنند. بنابراین میزان جوایز در نظر گرفته شده برای برگزیدگان این جشنواره که بیش از این ۱۱۰ میلیون ریال بود، به بیش از ۲۰۰ میلیون ریال افزایش پیدا کرده است.

هیات داوران نخستین دوره این جایزه، هیچ کدام از آثار داوری شده را به عنوان اثر برگزیده و برتر تشخیص ندادند و سه داستان منتخب را مورد تقدیر قرار دادند.

دومین جشنواره داستان انقلاب، با حمایت وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و به همت حوزه هنری سازمان تبلیغات اسلامی برگزار می شود. شایان ذکر است هیات داوران این جشنواره را احمد دهقان، فیروز زنوزی جلالی، محمد کاظم مزینانی، خسرو باباخانی و محمد ناصری تشکیل می دهند.

رحیمی و محبوبه فراش باشی آشتیان به طور مشترک رتبه سوم گروه فناوری اطلاعات، اطلاع رسانی و کتابداری دومین جشنواره بین المللی فارابی را کسب کردند.

نسرین طباطبایی اردکانی، اکبر ایرانی، مرتضی افشاری و آزاده خاکی قصر به ترتیب رتبه های اول، دوم، سوم و جوان دومین جشنواره بین المللی فارابی را از آن خود کردند.

باقر شریف القریشی دانشمند عراقی، عبدالهادی فضلی دانشمند سعودی، میریام کلستون دانشمند آمریکایی و شفیق ویرانی دانشمند کانادایی، ویلیام چیتک دانشمند آمریکایی، کال ارنست دانشمند آمریکایی، ای ایچی ایموتو دانشمند ژاپنی و حامد الگار دانشمند آمریکایی به عنوان برگزیدگان خارجی دومین جشنواره بین المللی فارابی معرفی شدند.

آیت الله العظمی ناصر مکارم شیرازی، آیت الله محمدرضا مهدوی کنی، دکتر غلامحسین ابراهیمی دینانی، دکتر حسن حبیبی، دکتر جعفر مهرداد، دکتر علی شریعتمداری، دکتر مهدی محقق، احمد سمیعی (گیلانی) و حجت الاسلام دکتر سید عباس موسویان به عنوان تقدیر شوندگان دومین جشنواره بین المللی فارابی معرفی شدند.

همچنین مرحوم استاد سید جلال الدین آشتیانی، مرحوم دکتر مصطفی مومنی، مرحوم دکتر طاهر صفارزاده و مرحوم پرفسور توشی هیکو ایزودسو به عنوان شخصیت های پیشرو مورد تقدیر قرار گرفتند. شایان ذکر است مرکز اسناد انقلاب اسلامی و سازمان تحقیقات و مطالعات نیروی انتظامی نیز در فهرست مراکز تحقیقاتی برتر در فهرست تقدیر شوندگان سایر بخش های دومین جشنواره بین المللی فارابی قرار داشتند.

مرحله دوم داوری کتاب سال آغاز شد

داوری مرحله دوم آثار اسالی به جشنواره کتاب سال جمهوری اسلامی در قالب ۵۰ حوزه در حالی آغاز شده است که از سوی دبیرخانه این جایزه آثار راه یافته به بخش های نسخ خطی، متون قدیمی و کلیات نیز اعلام شده است.

در گروه آثار اسالی با موضوع نسخ خطی، می توان به سه کتاب کتاب شناسی فهارس و دستنویس های اسلامی کتابخانه های ایران و جهان اثر حسین متقی و آشنایی با نسخ خطی و آثار کمیاب نوشته غلامرضا فدایی عراقی اشاره کرد.

همچنین در حوزه کلیات، هشت کتاب به مرحله دوم راه پیدا کرده اند که عبارتند از: حقوق حرفه ای روزنامه نگاران اثر کاظم و رویا معتمدنژاد، جنگ رسانه ها و تبلیغات به قلم یحیی کمالی پور، اصلاح نامه اخلاق اسلامی، منتشر شده از مرکز مطالعات و مدارک اسلامی، از اطلاعات تا کوانتوم، اثر نرگس نشاط، اخلاق روزنامه نگاری، اثر علی اکبر قاضی زاده، فلسفه کتابداری و اطلاع رسانی، به قلم فاطمه رها دوست، دانشنامه ادب فارسی اثر حسن نوشه و کتاب شیوایی و شیدایی، نوشته محمدحسین ساکت.

به گزارش دبیرخانه کتاب سال، قلندری در تاریخ به قلم محمدرضا شفیعی کدکنی، ختم الغراب نوشته دکتر یوسف علی عباس آباد، من و مولانا اثر ویلیام چیتیک با ترجمه شهاب الدین عباسی، دفتر دگرسانی ها در غزل های حافظ به قلم سلیم نیساری، موسیقی شعر حافظ اثر دژ دادجو، شرفنامه منیری (فرهنگ ابراهیمی) نوشته حکیمه دبیران، آسمان در آینه به قلم علیرضا مختارپور قهرود و غزل های حکیم سنایی غزنوی تصحیح یدالله جلالی پنداری در حوزه متون قدیمی به مرحله دوم داوری راه یافتند.

وداع با نماد پایداری روحانیت

غلامحسین جمی که پس از پیروزی انقلاب اسلامی با حکم حضرت امام (ره) به عنوان نخستین امام جمعه آبادان معرفی شد و از چهره های ماندگار و مظهر مقاومت شهر آبادان در دفاع مقدس به شمار می رفت هفته گذشته در سن ۸۳ سالگی بر اثر بیماری به دیدار حق شتافت. با شروع جنگ تحمیلی، شهر آبادان در وضعیتی بحرانی قرار گرفت و یک سال در محاصره به سر برد. در چنین شرایط و وضعیتی، آیت الله غلامحسین جمی در شهر ماند و نقطه قوتی برای مقاومت آن شهر شد.

کتاب "نو شتم تا بماند" بیست و چهارمین کتاب از مجموعه "یادداشت های جنگ" تهیه و منتشر شده از سوی دفتر ادبیات و هنر مقاومت به اهتمام محسن کاظمی، تازه ترین و مهم ترین کتاب درباره آیت الله جمی است.

فصل نخست این کتاب یادداشت های روزانه آیت الله غلامحسین جمی در جنگ را از تاریخ ۲۴ مهر ۱۳۵۹ تا ۱۹ مهر ۱۳۶۰ دربرمی گیرد.

"یادگشت ها" فصل دوم و شامل یادداشت های پراکنده آیت الله غلامحسین جمی با عناوین دوران مبارزه، جمی و بیماری، در میان بحران، پایداری تا پیروزی، بدرقه خاموش و آوای توحید است. در فصل سوم با عنوان "پیوست ها" نیز آثار شفاهی آیت الله غلامحسین جمی از جمله خطبه های نماز جمعه، سخنرانی ها و گفت و گو با مطبوعات گرد آمده است.

کتاب "نو شتم تا بماند" آن عالم ربانی نیز در قطع وزیری و ۸۵۵ صفحه، با شمارگان ۲۵۰۰ نسخه و قیمت ۱۱۰۰۰ تومان از سوی انتشارات سوره مهر به چاپ دوم رسیده است. چاپ نخست این اثر سال ۱۳۸۶ با شمارگان ۲۲۰۰ نسخه روانه بازار کتاب شده بود. "خاطرات آیت الله غلامحسین جمی" کتاب دیگری است که وقایعی مانند کشف حجاب، نهضت ملی شدن صنعت نفت و نقش علما و فدائیان اسلام در آن واقعه، نقش آبادان در نهضت امام خمینی (ره) و وقایع شتاب بخش پیروزی انقلاب اسلامی را شرح می دهد. این کتاب از سوی انتشارات مرکز اسناد انقلاب اسلامی تدوین و منتشر شده است.

در ۱۴ جلد و به صورت دوزبانه

دانشنامه بزرگ امام حسین (ع) منتشر می شود

دانشنامه بزرگ امام حسین (ع) در ۱۴ جلد و به دو زبان فارسی و عربی با استفاده از منابع معتبر اهل سنت و شیعه تا پایان سال و زیر نظر آیت الله محمدی ری شهری، نماینده ولی فقیه در امور حج و عمره و از پژوهشگران حوزوی منتشر می شود.

اساس تحقیق و تدوین در این دانشنامه برخلاف دایرة المعارف ها و دانشنامه های دیگر بر متون تاریخی و حدیث استوار است.

محمود طباطبایی نژاد، مدیر گروه سیره و تاریخ پژوهشکده علوم حدیث در قم در این باره گفت: در تدوین این دانشنامه سعی شده از متون معتبر قدیمی استفاده شود و نه از متون قرون جدید. در عین حال از منابع اهل سنت درباره امام سوم شیعیان (ع) به طور گسترده ای در تدوین این اثر استفاده شده است.

طباطبایی نژاد می گوید: منابع اهل سنت درباره حادثه کربلا به قدری پررنگ است که حتی اگر از منابع شیعه نیز استفاده نشود باز می توان به خوبی حادثه کربلا را درک کرد. به گفته وی، تدوین دانشنامه امام حسین (ع) حدود ۱۰ سال زمان برده و برای تدوین آن از بیش از ۳ هزار و ۵۰۰ متن تاریخی و غیر تاریخی استفاده شده است.

این دانشنامه به قسمت های مختلفی تقسیم شده

که برای هر یک از وقایع زندگی امام سوم شیعیان (ع) داورى ها و قضاوت های مختلف زیر یکدیگر چیده شده اند تا خواننده بتواند تصویر روشنی از ماجرا را در ذهن خود ترسیم کند.

انتشار ترجمه 'مقتل الحسین (ع)'

در عین حال ترجمه مقتل سید عبدالرزاق مقرر

عنوان 'مقتل الحسین (ع)' به زودی به قلم حجت الاسلام انصاری قمی منتشر خواهد شد.

این مولف با اعلام این خبر افزود: با توجه به اهمیت مقتل خوانی به ترجمه این مقتل پرداختم.

از این پژوهشگر پیش از این تصحیح کتاب 'بررسی تاریخ عاشورا' به چاپ رسیده است.

محمد رضا سنگری پیشنهاد کرد

تأسیس بانک اطلاعات جامع انقلاب

به گفته دبیر علمی جشنواره ربع قرن کتاب دفاع مقدس تا زمانی که بانک اطلاعات جامعی با موضوع انقلاب و برای حمایت همه جانبه از نویسندگان فراهم نشود، نمی توان انتظار خلق زمانی شاخص در حوزه انقلاب را داشت.

دکتر محمد رضا سنگری افزود: در سال های اخیر آثار ادبی موفقی داشته ایم و این آثار از لحاظ بافت، موضوع و سیال بودن به مراتب تاثیر گذارتر از ادبیات داستانی قبل از انقلاب اما مخاطبان به محض این که در صدد ارتباط قوی با چنین داستان هایی برمی آیند، با موج جدید در ادبیات که عمر برخی حتی به کمتر از یک دهه می رسد، مواجه می شوند. این نویسنده با تاکید بر حمایت همه جانبه از نویسندگان گفت: داستان های خلق شده در ادبیات داستانی انقلاب هر چه پا را بیشتر در واقعیت بگذارند و با جریان های تاریخی پیوند بخورند، مخاطب بیشتری را جذب خود می کنند.

دیدار معاون و مدیران امور فرهنگی وزارت ارشاد با آیت الله مهدوی کنی

معاون فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، مدیران و مشاوران این معاونت شنبه گذشته به دیدار آیت الله مهدوی کنی رئیس دانشگاه امام صادق (ع) رفتند.

در این جلسه آیت الله مهدوی کنی در بیانات نسبتا مبسوطی به ارائه تحلیلی از سابقه فعالیت های فرهنگی در دوره سی ساله انقلاب اسلامی پرداخت و فعالیت های انجام شده در دوره فعلی را ارزشمند دانست.

وی همچنین با بیان دیدگاه های خود به ارائه رهنمود های کلی در خصوص مسائل حوزه فرهنگ پرداخت. در این دیدار همچنین دکتر محسن پرویز گزارشی از فعالیت های انجام شده در معاونت فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در دولت نهم ارائه کرد.

دکتر اصغر افتخاری، معاون پژوهشی دانشگاه امام صادق (ع) نیز در این نشست به شرح همکاری های این دانشگاه و معاونت امور فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی طی دو سال گذشته پرداخت.

انتشارات مهزیار (وابسته به کتابفروشی جعفری)

English for the engineering and technical Students

English for The Architectural Student

آدرس: اهواز - خیابان شریعتی - خیابان وکیلی
تلفن: ۰۶۱۱ - ۳۲۲۳۳۲۵
تلفکس: ۰۶۱۱ - ۳۲۱۹۳۳۳

مؤسسه امام صادق (علیه السلام)

پرش با و پاش با

آئین

حضرت آیت الله العظمی جعفر سبحانی

قم - میدان شهدا - انتشارات توحید

تلفن: ۰۲۵۱۷۷۴۵۴۵۷
جمراو: ۰۹۱۲۱۵۱۹۲۷۱

خانه کتاب منتشر کرد

خیابان انقلاب بین فلسطین و صبای
جنوبی شماره ۱۱۷۸

مجموعه کتابهای کاربردی

کلید

انتشارات کلید آموزش

تلفن: ۶۶۹۵۲۰۷۲

پذیرش نمایندگی فروش

سایر عناوین این مجموعه را در سایت www.kelid.ir ملاحظه نمایید

هر ۵۰ هزار نفر، یک کتابفروشی سیار

برعهده می گیرند، می توانند از متقاضیان علاقه مند به گسترش بازار توزیع کتاب باشند و تمامی آماده سازی های لازم از سوی مجتمع برای این منظور انجام شده و همه مجوزهای لازم نیز از دستگاه های ذریبط اخذ شده است؛ از این رو تفاهمنامه ای هم

رئیس هیأت مدیره مجتمع مطبوعات تخصصی کشور از راه اندازی ۷۳۵ کتابفروشی سیار و ۶۵۵ کاروان سیار مطبوعات تخصصی در کشور خبر داد. عیسی خندان که در نشست خبری قاصدک های فرهنگ به مناسبت ارائه طرح ملی عرضه سیار کتاب، مطبوعات و محصولات فرهنگی سخن می گفت افزود: از سه سال پیش، مجتمع به دنبال بستری برای گسترش بازار کتاب در بین مردم بوده و طرح قاصدک های فرهنگ نتیجه تلاش های سال های اخیر این مرکز است.

او یادآور شد: ما موظفیم مراقب و ناظر کاروان ها باشیم و مسئولیت خرید کتاب با خود آن هاست و قطعاً تلاش ما این است تا کیوسک ها به سیگارفروشی و محل فروش تنقلات تبدیل نشوند و شأن کار فرهنگی حفظ شود. احتمالاً تا قبل از سال جدید، تعداد ۵۰ کیوسک در کل کشور راه اندازی و سعی می کنیم بیشتر در مناطقی دور از کتابفروشی های ثابت قرار گیرند و در نقاط پرجمع محله های مختلف باشند.

در ادامه، محمدباقر فرقانی، عضو هیأت مدیره مجتمع مطبوعات تخصصی کشور نیز در سخنانی اظهار داشت: کسانی که مسئولیت کیوسک ها را

مدیر عامل مؤسسه خانه کتاب خبر داد ۴۰۰۰ اثر در گردونه داوری جایزه پروین

به گفته مدیر عامل خانه کتاب بیش از چهار هزار اثر به دبیرخانه سومین دوره جایزه ادبی پروین اعتصامی ارسال شده و داوری مرحله نخست این جایزه به زودی به اتمام می رسد.

علی شجاعی صائین با اشاره به روند اقدامات صورت گرفته برای برگزاری سومین دوره این جایزه افزود: فعالیت های این دوره از جایزه ادبی پروین اعتصامی براساس آیین نامه مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی در حال انجام است و با تعیین اعضای هیئت علمی، جلسات داوری آن زیر نظر اعضای این هیئت تشکیل خواهد شد.

وی تصریح کرد: تاکنون بالغ بر چهار هزار اثر در رشته های ادبیات کودک و نوجوان، ادبیات داستانی، ادبیات نمایشی، ادبیات پژوهشی و شعر به دبیرخانه سومین دوره جایزه ارسال شده است. شجاعی با اشاره به اتمام ۹۰ درصدی داوری های مرحله نخست این جایزه، اضافه کرد: آثار مربوط به جایزه پروین اعتصامی با توجه به اینکه بخش ترجمه نیز خواهد داشت و اینکه هر کدام از رشته های اصلی دارای چندین زیرشاخه است، داوری خواهد شد که تا این لحظه داوری ۱۰ رشته

از ۱۳ رشته جایزه انجام و داوری مرحله دوم آنها نیز آغاز شده است. مرحله اول داوری سه بخش باقی مانده نیز به زودی به اتمام می رسد.

وی تاکید کرد: با اتمام کار داوری ها، این جایزه را در نیمه اول اسفندماه و طی مراسمی که برنامه ریزی های اولیه درباره نحوه اجرای آن در حال انجام است، برگزار خواهیم کرد.

در عین حال به گفته شجاعی به هر کدام از برگزیدگان سومین دوره جایزه ادبی پروین اعتصامی ۲۲ سکه تمام بهار آزادی اهدا خواهد شد.

برای همکاری بیشتر با وزارت ارشاد منعقد کردیم. او همچنین گفت: برای کتابفروشی ها، به ازای هر ۵۰ هزار نفر، یک کاروان کتابفروشی سیار و برای کیوسک های تخصصی مطبوعات، به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر، یک کاروان سیار نشریات داریم و این طرح برای شهرهای بالای ۵۰ هزار نفر پیش بینی شده است.

فرقانی افزود: این تعمد وجود دارد تا کسانی که سابقه کار در حوزه کتاب و کتابفروشی دارند، مسئولیت کتابفروشی های سیار را برعهده گیرند.

همچنین عیسی خندان در بخش دیگری از این نشست، گفت: مهم ترین محور طرح، کمک به ویتترین کتاب است و اگر رقابت سالم در بازار وجود داشته باشد، بسیاری از مسائل این حوزه حل می شود. مشکل آنجاست که ویتترین کتاب کم است و هر سال، تعدادی از کتابفروشی ها بسته می شوند. این طرح با روش بازاریابی سیار، ویتترین کتابفروشی ها را زیاد و دسترسی مردم را آسان می کند. همچنین تلاش دارد تا مؤلفان و دست اندرکاران صنعت نشر را با نیاز مخاطبان و بازار آشنا کند تا بر اساس همان نیازها، محصولات فرهنگی و کتاب تولید شود.

علی اکبر والایی و رمانی درباره انقلاب

علی اکبر والایی رمان تازه اش را با نگاهی متفاوت به انقلاب اسلامی در مراحل پایانی نگارش دارد.

والایی که به تازگی، رمان "سال های ارغوان" را با موضوع جنگ تحمیلی از سوی انتشارات تکا منتشر کرده است، رمان دیگری با نام "خلوت مدیر" که به فضای انقلاب اسلامی در سال های ۵۶ و ۵۷ می پردازد را منتشر خواهد کرد.

این نویسنده همچنین مجموعه داستان "ما اختراع کردیم" را با ۱۸ داستان برای نوجوانان به چاپ خواهد سپرد. والایی قرار است مجموعه داستان "رسته سنگ اندازان" را هم با تغییرات و افزودن داستان های تازه دوباره منتشر کند.

حکیمی: نوجوانان را با تحریفات عاشورا آشنا کنیم

یک نویسنده ادبیات دینی کودک و نوجوان معتقد است تا کنون هیچ کتابی برای نوجوانان در زمینه روشنگری درباره تحریفات مسائل آیینی به ویژه واقعه عاشورا تولید نشده است.

محمود حکیمی با بیان این مطلب می گوید: درباره تحریفات دینی در سال های پس از انقلاب کتاب هایی خوبی برای بزرگسالان منتشر شده اما متأسفانه در حوزه ادبیات نوجوانان کار چندانی در این زمینه انجام نشده است. به اعتقاد حکیمی نویسندگان باید با انتشار کتاب هایی که با نوشتاری ساده و روان دارای جذابیت هایی برای نوجوانان باشد این شبهات را رفع کنند.

فردوخ
سعد غنادی
کتاب دین و پژوهش های برتر

به منظور تجلیل از پژوهشگران، اندیشمندان و اهل قلم در حوزه دین و فرهنگ اسلامی و همه ی نویسندگان و محققان صاحب اثر، کتاب و پژوهش و نیز ناشران گرانقدر دعوت می شود با معارفت نسخه از آثار خویش به دبیرخانه جشنواره اسلامی، درسومین جشنواره کتاب دین و پژوهش های برتر شرکت نمایند.

موضوعات کلی آثار:

- علوم قرآنی و تطبیق
- تفه و مباحث حقیق اسلامی
- فقه فقه فقه و احادیث اسلامی
- تاریخ فرهنگ و تمدن اسلامی
- دین و علوم انسانی و کلیه حوزه های مرتبط

مال انتشار: از بهمن ۱۳۸۵ تا بهمن ۱۳۸۷
مهلت ارسال آثار: ۲۰ اسفند ۱۳۸۷

www.pajohesh.ir

چاپ دوم

کتاب جامع برق
مؤلفین: مهندس ایوب سعیدووی
مهندس محمد عکاف

کامل ترین کتاب برق صنعتی درجه ۲

مطابق با آخرین استانداردهای سازمان فنی و حرفه ای
(کد: ۸-۵۵-۱۵/۲۲)

سازمان فنی و حرفه ای
آدرس: تهران، ضلع جنوبی میدان ولیعصر، کوچه نصر، پلاک ۸۸ طبقه دومی
تلفن: ۸۸۴۶۴۰
فکس: ۸۸۳۲۱۵۴
پست: ۱۵۳۸
www.fhbz.ir

از سوی ستاد عاشوراییان فجر آفرین صورت گرفت

اهدای گسترده کتاب به هیأت‌های عزاداری

با توجه به اهمیت و تاثیر گذاری واقعه کربلا در فرهنگ مردم مسلمان ایران و نیز الهام بخش بودن این حادثه در وقوع انقلاب اسلامی به دستور رئیس جمهور ستاد عاشوراییان فجر آفرین متشکل از معاونت فرهنگی، معاونت هنری و معاونت مطبوعاتی و اطلاع رسانی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، مرکز توسعه فعالیت‌های قرآنی و ستاد کانون‌های مساجد تشکیل شده است. ستاد مذکور که با هدف حفظ و گسترش شعائر اسلامی، ترویج معارف مکتب حسینی و کمک به جریان مردمی عزاداری در قالب اجرای برنامه‌های فرهنگی فعالیت خود را آغاز کرده، با انتخاب پنجاه و سه اثر مکتوب ارزشمند، این آثار را به هیأت‌های عزاداری امام حسین (ع) و مساجد بزرگ و محوری اهدا می‌کند. آنچه در پی می‌آید گزارشی درباره لزوم و چگونگی اجرای طرح اهدای آثار برگزیده عاشورایی به مجامع و محافل مذهبی است.

دبیر اجرایی و عضو شورای سیاستگذاری ستاد عاشوراییان فجر آفرین با ارائه گزارشی از فعالیت‌های این ستاد تصریح کرد که برنامه‌های ستاد در سه سال گذشته و امسال بیشتر بر بحث کتاب و ترویج آثار وزین مذهبی متمرکز بوده است. از این رو امسال پنجاه و سه اثر از میان چهارصد کتاب با موضوعات عاشورایی و دینی انتخاب و کانون‌های مذهبی فرستاده خواهد شد. در برنامه ریزی‌های ستاد عاشوراییان فجر آفرین سه کد مخاطب تعریف شده است. هجده عنوان از پنجاه و سه اثر انتخابی به مخاطبان روحانی، هفده اثر به مداحان و هجده عنوان کتاب به دانشجویان اختصاص دارد. این آثار در شمارگان پنجاه هزار نسخه چاپ و برای استان‌ها ارسال شده است. از دیگر برنامه‌های ستاد عاشوراییان فجر آفرین برگزاری پانصد نمایشگاه کتاب در مساجد و هیأت‌های سراسر کشور است. طی این برنامه که با حمایت معاونت فرهنگی وزارت ارشاد و همکاری موسسه قدر ولایت صورت گرفت، سیصد و هفتاد عنوان کتاب کارشناسی، چاپ و با تخفیف پنجاه درصد از طریق مساجد و هیأت‌های بزرگ و محوری در سراسر کشور، در اختیار مردم قرار خواهد گرفت. شصت درصد از این آثار به مضامین مرتبط با عاشورا می‌پردازد و چهل درصد باقی مانده به موضوعات حوزه انقلاب اسلامی اختصاص دارد.

علیرضا معاف در ادامه به موضوعات آثاری اشاره کرد که به عنوان هدیه در اختیار سه کد مخاطب روحانی، مداح و دانشجویان قرار خواهد گرفت. به گفته وی این کتاب‌ها به موضوعاتی چون تاریخ تحلیلی واقعه کربلا، شعر و شاعران بزرگ کربلا که بسیاری از آنان گمنام مانده‌اند، خطبه‌ها و بیانات حضرت امام حسین (ع)، مقاتل، پاسخ به شبهات مطرح شده در مورد کربلا، حماسه و عرفان در حرکت تاریخ ساز سالار شهیدان، توصیف شخصیت امام حسین (ع) و اصحاب ایشان و انگیزه‌های تحلیلی واقعه عاشورا می‌پردازند. همچنین برخی آثار نیز بحث عاشوراشناسی را مطرح می‌کنند یا به توصیف این واقعه بزرگ با نثر ادبی می‌پردازند.

معاف در ادامه به دلایل اولویت دادن به بحث ترویج کتاب و کتابخوانی در ستاد عاشوراییان فجر آفرین پرداخت و گفت: مهم‌ترین رسانه‌ای که می‌تواند از برخی انحرافات جلوگیری کند و به حرکت عظیم و مذهبی مردم جهت دهد کتاب است. گرچه ستاد برنامه‌های دیگری چون تولید تئاتر و یا

به افکار و اندیشه‌های باارزش و سالم جذب شوند و از اعتقادات باطل و خرافی دوری گزینند. ارسال کتاب‌های دینی ارزشمند به هیأت‌ها سبب می‌شود تا جوانان جویای حقیقت نیز به حضور در این مجامع ترغیب شوند.

مصطفی امیدی معتقد است که ارسال کتاب به هیأت‌های مذهبی باعث می‌شود که کلام سخنرانان و واعظان نیز متقن‌تر، استوارتر و به روزتر شود که این هم در تعمیق اندیشه‌های دینی نقشی بسزا دارد. محمد الهیاری، مشاور معاون فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی نیز بر این باور است که ریشه‌های وقوع انقلاب اسلامی را باید در آموزه‌های دینی و شیعی جست‌وجو کرد. از دیگر سو گل سرسبد آموزه‌های شیعی در واقعه عاشورا نهفته است. واضح است که انقلاب اسلامی نیز در پرتو حادثه کربلا و با الهام از آن قوت گرفت. به این ترتیب، هر چه از عمر انقلاب می‌گذرد به پاس دوام حکومت اسلامی، وظیفه پاسداری ما از خون شهیدان کربلا سنگین‌تر می‌شود. بخشی از بار پاسداری از ارزش‌های کربلا به عهده مردم است که به برکت خون شهیدان می‌بینیم مردم چگونه دلداده امام حسین (ع) و خاندان و عصمت و طهارت (ع) هستند. هر چه دشمنان اسلام و مسلمین تلاش می‌کنند که فرهنگ عاشورا را در جامعه ما کم‌رنگ و مردم را نسبت به پاسداشت خون شهیدان کربلا بی‌اعتنا کنند، مردم هر سال پرشورتر از سال گذشته در مراسم عزاداری سالار شهیدان شرکت می‌کنند و فرهنگ

ایثار و شهادت را گرامی می‌دارند. بخش دیگری از وظیفه سنگین حراست از اندیشه‌های امام حسین (ع) و فرهنگ کربلا به عهده دولت است. دولت وظیفه دارد آموزه‌های صحیح دینی را اشاعه دهد و مانع آلوده شدن اساس و جوهر دین با مسائل دروغین و بی‌پایه شود و پیام حقیقی دین را به گوش حقیقت‌طلبان برساند. از این رو اعطای کتاب‌های دینی به هیأت‌های عزاداری را

طیف گسترده‌ای از مردم برای مراسم و عزاداری به هیأت‌ها رفت و آمد می‌کنند. بنابراین ایام محرم یک فرصت استثنایی را فراهم می‌آورد که می‌توان در پرتو آن کتاب‌های مذهبی سالم و عمیق را به مردم معرفی کرد.

امیدی می‌افزاید: تعمیق اندیشه‌های دینی یکی از بارزترین اهداف جامعه اسلامی است و هیچ راهی بهتر از اشاعه آثار مکتوب قوی و مستدل برای مقابله با سیل تحریفات و تغییرات دینی وجود ندارد. اگر برنامه ارسال کتاب‌های دینی به هیأت‌های مذهبی مانند چند سال گذشته پیگیری شود، مردم در کنار انجام فرایض دینی و فعالیت‌های عبادی، مبانی اعتقادی‌شان را نیز قوت می‌بخشند و دیدگاه‌های دینی‌شان از تحریفات و مسائل خرافی مصون می‌ماند. مدیر کل دفتر مطالعات، برنامه ریزی و توسعه فعالیت‌های فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در مورد عمق معرفتی قیام امام حسین (ع) گفت: حرکت تاریخی سالار شهیدان چنان ژرف و تاثیر گذار بوده است که می‌توان از آن به عنوان یکی از ستون‌های اعتقادی شیعیان یاد کرد. قیام عاشورا حرکتی بود که موجب احیای اسلام شد و تاثیر حیات بخش آن تا امروز ادامه دارد. ما نیز باید اندیشه‌های عمیق امام حسین (ع) را پاس‌بداریم و در جهت حفظ آن بکوشیم؛ چراکه دشمنان اسلام و مسلمین از هیچ کوششی در جهت مخدوش کردن اندیشه‌های حسینی فروگذار نمی‌کنند.

امیدی توضیح داد که برخی افراد عمدا یا سهوا تحریفات را وارد دین عزیز ما کرده‌اند و برخی دیگر نیز با بی‌توجهی و غفلت به این اندیشه‌ها دامن می‌زنند. بدین ترتیب، ما نیز باید برای تصفیه اعتقادات اصیل اسلامی از اندیشه‌های التقاطی تلاش کنیم. امیدی در ادامه ارسال کتاب‌های مذهبی به هیأت‌های عزاداری را حرکتی در جهت جذب جوانان به این هیأت‌ها ارزیابی کرد: روح جوانان طالب حقیقت است و همین حقیقت‌طلبی سبب می‌شود که جوانان

نصب بنه‌هایی با موضوعات عاشورایی نیز دارد. اما اگر بخواهیم پیام امام حسین (ع) را به طور دقیق و عمیق بازگویم و الگوی رفتاری ایشان را معرفی کنیم باید از رسانه کتاب کمک بگیریم. او پاسخ به شبهاتی که در سال‌های اخیر بیان شده است و تقویت فرهنگ ظلم ستیزی و بازشناسی اهداف امام حسین (ع) را از دیگر اهدافی دانست که می‌توان با کتاب به بهترین شکل آنها را مطرح کرد. به عقیده علیرضا معاف اگر از برخی مداحان یا مردم به خاطر خواندن اشعار کم‌مایه یا ضعیف انتقاد می‌کنیم، باید کتاب‌هایی سالم و ارزشمند را نیز در اختیار آنها قرار دهیم و حرکت ستاد نیز در همین جهت است. او یادآور شد گرچه با برخی انحرافات نیز در زمینه معارف عاشورا روبه‌رو بوده‌ایم، اما رویکرد ستاد بیش از آن که معطوف به اصلاح انحرافات باشد، متوجه ارتقای دیدگاه‌هاست، چراکه به لطف خدا انحرافات بسیار محدود است و می‌توان به راحتی آنها را برطرف کرد.

درعین حال مصطفی امیدی، مدیر کل دفتر مطالعات، برنامه‌ای و توسعه فعالیت‌های فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی نیز عقیده دارد که مساجد و هیأت‌های مذهبی نقشی غیر قابل انکار در معماری جامعه ما، به عنوان جامعه‌ای مسلمان، ایفا می‌کنند. به گفته وی می‌توان فعالیت‌هایی را که در جهت اشاعه اعتقادات مذهبی صورت می‌گیرد به دو بخش تقسیم کرد؛ دسته‌ای از این فعالیت‌ها عبادی است و بخشی دیگر به تبیین ارزش‌های مذهبی و اسلامی شیعیان بازمی‌گردد. هر فرد مسلمان و در نهایت جامعه اسلامی باید در جهت اعتلای این فعالیت‌ها گام بردارد. تجهیز کتابخانه‌های هیأت‌های مذهبی نیز با هدف تبیین ارزش‌های مذهبی صورت می‌گیرد که البته رخدادهای مبارک و سودمند است. همان‌طور که اشاره شد به هر حال هیأت‌های مذهبی به شدت بر فضای زندگی ما تاثیر گذارند. تاثیر گذاری این هیأت‌ها در ایام محرم بسیار بیشتر است؛ چراکه

می توان در جهت اجرای انجام یکی از وظایف فرهنگی دولت تفسیر و ارزیابی کرد.

مشاور معاون فرهنگی وزارت ارشاد مهم ترین کارکرد ارسال و اهدای کتاب به هیئت های عزاداری را انتقال اصول و آموزه های صحیح عاشورا دانست و گفت: کتاب هایی که به هیئت های مذهبی ارسال می شود می تواند باعث ارتقا و گاه اصلاح بسیاری از ذکرها و مدح ها شود چراکه افرادی گاه سعی می کنند با غرض ورزی و بدخواهی اعتقادات ما را به ورطه خرافه بکشانند که همان طور که اشاره شد بزرگ ترین کارکرد این کتاب ها جلوگیری از تاثیر این غرض ورزی ها و بدخواهی ها در اندیشه های اسلامی است.

اللهیاری اعتقاد دارد که کتاب هایی که برای ارسال به هیئت های مذهبی انتخاب می شوند باید دو ویژگی اساسی داشته باشند: نخست آن که جنبه های ظاهری واقعه کربلا را به درستی و با مستندات تاریخی گزارش کنند و دوم، کارشان را در سطح گزارش ظاهری متوقف نکرده به جنبه های پنهان، ظرایف و پیچیدگی های موجود در پشت پرده واقعه کربلا نیز بپردازند.

محمد سادات اخوی از نویسندگانی است که با نگاشتن چندین مجموعه داستان با مضامین دینی و عاشورایی دل بستگی اش را نسبت به این مضامین نشان داده است. او نفس اعطای کتاب به هیئت های عزاداری را حرکتی پسندیده توصیف می کند. به زعم او در روزگاری به سر می بریم که باید از هر شیوه و طریقی برای ترغیب مردم در جهت روی آوردن آنها به کتابخوانی استفاده کرد؛ بنابراین برنامه ها و تصمیماتی چون اهدای آثار و زین به هیئت های می تواند امیدبخش باشد.

نویسنده راز شهر تشنه ها بخشی از بحث خود را به آسیب شناسی چنین برنامه هایی اختصاص داد و تاکید کرد که باید به نحوی عمل شود که اهدای کتاب به هیئت ها به ابزارگردانی منجر نشود. در واقع باید تدابیری اندیشیده شود تا آثار ارسالی در هیئت ها مورد استفاده قرار گیرد و به شیوه ای مطلوب بر مخاطبان که بیشتر آنان را جوانان تشکیل می دهند اثر بگذارد. برای رسیدن به چنین هدفی باید جوانان را ترغیب کرد که کتاب ها را مطالعه کنند و بی واسطه در معرض اندیشه ناب حسینی قرار گیرند. علاوه بر این، شایسته است که کتاب های ارسال آثاری ضعیف نباشند بلکه مضامین آنها با پشتوانه های محکم استدلالی بیان شوند.

سادات اخوی در توضیحاتی بیشتر پیرامون محتوای کتاب ها گفت: اهدای کتاب به هیئت های مذهبی و محافل دینی، در صورتی می تواند موثر باشد که اندیشه ای بلند و آینده نگر در انتخاب کتاب ها دخیل باشد؛ اندیشه ای که متوجه محدوده زمانی فراتر از دهه نخست ماه محرم باشد و زندگی مخاطبان را در تمام طول سال تحت الشعاع قرار دهد.

او معتقد است اگر با ارسال کتاب به هیئت های مذهبی کتابخانه ای محلی تشکیل شود که دوام آن تنها محدود به ایام بربرکت محرم باشد و پس از آن این کتابخانه های تعطیل شوند و کتاب ها بلا استفاده بمانند، مسلماً نمی توان انتظار تاثیر گذاری عمیقی از این طرح داشت. اگر با نگاهی بلندتر و آینده نگرانه طرح مذکور مورد مطالعه قرار گیرد، لازم می شود که انتخاب کتاب ها با نگاه دقیق به سن مخاطبان و میزان آگاهی های عمومی آنان صورت گیرد. محمد سادات اخوی اعتقاد دارد که کتاب هایی که انتخاب می شوند باید ساده و جذاب باشند، به طوری که مطالعه آنها به صرف وقت طولانی احتیاج نداشته باشد. حتی در مورد ظاهر کتاب ها باید حساس بود و آثار را با رعایت استانداردهای کتاب و با شکلی زیبا ارائه کرد که برای مخاطبان ایجاد انگیزه کند.

سادات اخوی سخنان خود را با اشاره به فرصت سنجی هوشمندانه در طرح مذکور به پایان برد: «معتقدم اگر طرح هایی این گونه به صورت شفاف، فراگیر و ادامه دار اجرا شوند، می توانند استفاده ای بیجا و هوشمندانه از گردهمایی های مذهبی در ایام محرم باشند.»

کارشناسان از ضرورت برپایی جایزه ای ملی در حوزه اشعار و داستان های عاشورایی می گویند

خیمه ای برای جایزه ادبیات عاشورایی

محسن فراهانی: ادبیات عاشورایی جدی ترین و مهم ترین باب از دفتر ادبیات آیینی است که نه تنها مورد توجه شاعران و نویسندگان امروزی است، بلکه در دوران گذشته نیز پیشگامان این قوم را در جامعه اسلامی حرمتی بسزا بود و از جمله نامداران این سلسله می توان به محتشم کاشانی، وقار شیرازی، عمان سامانی و صغیر اصفهانی اشاره کرد. بنابراین ادبیات عاشورایی جریانی پیوسته است که با سایر جریان های آیینی چون غدیر، بعثت و شهادت بزرگان دین پیوستگی دارد و هر گاه از موضوعاتی مانند ظهور امام عصر (عج) و مهدویت سخن به میان می آید، عاشوران نیز در ذهن تداعی می شود. در چنین شرایطی توجه به ادبیات عاشورایی، ضرورتی انکارناپذیر است که همواره باید مورد توجه نویسندگان و شاعران قرار گیرد. حال آن که کم نیستند شاعران و نویسندگانی که امروزه در آثار خود به این مقوله توجه داشته و دارند؛ اما برخلاف جوایز متعدد ادبی که هر ساله به موضوعات مختلف ادبی و به طور مستمر برپا می شوند، هیچ گاه جایزه ای متمرکز، ملی و فراگیر در حوزه ادبیات عاشورایی به صورت روندی پیوسته در جامعه جریان نداشته است.

بنابراین در چنین شرایطی لزوم برگزاری و اهدای جایزه ای متمرکز برای مانایی و ماندگاری ادبیات عاشورایی بیش از پیش احساس می شود.

تلاقی حماسه و عرفان در ادبیات عاشورایی
دکتر محمد رضا سنگری که تاکنون داوری چندین جایزه در موضوع ادبیات عاشورایی را عهده دار بوده است، واقعه عاشورا را جریانی مستمر در طول تاریخ اسلام بر شمرده و معتقد است: توجه به عاشورا یک ضرورت است و باید زمینه ای فراهم شود که آثار و پیامدهای ناشناخته واقعه کربلا در قلب ادبیاتی متمرکز و در شکل و شمایل هنرگونه مطرح شود تا از این طریق شرایط مانایی و تاثیر گذاری هر چه بیشتر عاشورا در جامعه مهیا شود.

او یادآور می شود: «در تاریخ ادبیات ما، نگاه به عاشورا عمدتاً با نگاه سوگ همراه است، به گونه ای که ادبیات عاشورایی در جامعه سرشار از سوگسوده هایی است که اندوه ما از حادثه کربلا را نمایش می دهد، البته سوگ زمینه ساز پیوند عاطفی جامعه با واقعه عاشوراست، اما این تنها کافی نیست و باید به ارکان و ابعاد دیگر کربلا نیز در ادبیات عاشورایی توجه شود.»

سنگری بعد حماسی کربلا را ضرورتی دیگر در ادبیات عاشورایی بر شمرده می گوید: «واقعه عاشورا از بعد حماسی به عنوان عظمتی برای آزادیخواهی و عدالتخواهی در تاریخ مطرح است، به همین دلیل باید همواره بعد حماسی نیز مورد توجه نویسندگان و شاعران عاشورایی قرار گیرد.»

به باور او عاشورا یک کلاس کامل اخلاقی است که پیام های زیادی را برای انسان و انسانیت در برمی گیرد و در عین حال معرفت و عرفان نیز به عنوان بعد دیگری از واقعه کربلاست که از آن به بهترین و زیباترین نمونه عرفان و شوریدگی در مقابل محبوب یاد می شود؛ بنابراین در صورتی که تمام ابعاد ذکر شده در ادبیات عاشورایی مورد توجه قرار گیرد، می توان زمینه اعتلای این جریان ادبی را فراهم کرد. سنگری با اشاره به برپایی یک دوره همایش ادبی و هنری عاشورا در چند سال گذشته، می گوید: «متأسفانه چندی پیش یک دوره همایش ادبی و هنری با موضوع عاشورا برگزار شد که اشعار عاشورایی را در گذشته و حال مورد توجه قرار داده بود، اما متأسفانه برپایی این همایش تنها به یک دوره ختم شد و امکان برگزاری مجدد آن فراهم نشد.»

او تداوم برگزاری همایشی با موضوع عاشورا را ضرورتی برای ارتقا و پیشرفت ادبیات عاشورایی

امروز عنوان می کند و می افزاید: برگزاری همایشی متمرکز در موضوع ادبیات عاشورایی بهترین فرصت برای ماندگاری این واقعه عظیم است، البته در فراخوان چنین همایشی علاوه بر گونه های ادبی، باید سایر عرصه های هنری چون فیلمنامه، نمایشنامه و... نیز مورد توجه قرار گیرد.»

جایزه ادبیات عاشورایی عزم ملی می خواهد
راضیه تجار که داوری ۲۵ سال ادبیات عاشورایی از سوی مجمع جهانی اهل بیت (ع) را بر عهده داشته است، در این باره می گوید: هر چند بررسی و ارزیابی آثار ادبی عاشورایی در طول ۲۵ سال، حرکتی قابل تحسین است، اما جای تأسف دارد که همین شعله برافروخته نیز خیلی زود خاموش شد؛ زیرا پیش از برگزاری این همایش، صحبت از راه اندازی دبیرخانه ای دائمی در ارزیابی ادبیات عاشورایی می رفت، اما این حرکت تداوم نداشت.»

به باور او ادبیات عاشورایی از نوسان و افت و خیزهای زیادی در سال های اخیر برخوردار بوده است و حتی گاهی این جریان به تحریف یا اغراق سوق پیدا کرده است. در چنین شرایطی تداوم و استمرار در بررسی و داوری سالیانه یاد و سالانه عاشورا در قالب جوایز ادبی، بهترین فرصت برای آسیب شناسی و نقاط ضعف موجود در ادبیات عاشورایی است.

تجار معتقد است: «عاشورا بزرگ ترین افتخار و عظمت تاریخ اسلام به حساب می آید و توجه به ابعاد گوناگون آن در عرصه ادبیات و هنر ضرورتی اجتناب ناپذیر محسوب می شود؛ بنابراین تداوم نداشتن برگزاری همایش ادبی عاشورا غافل شدن عموم جامعه از ادبیات امروز عاشورا را به دنبال خواهد داشت.»

به اعتقاد او تولید آثار فاخر و توزیع آن در بین عموم برای ترویج و ارتقای ادبیات عاشورایی از آثار و برکات همایشی متمرکز با موضوع عاشوراست، چراکه آثار برتر این همایش ادبی می تواند الگوی مناسبی برای سایر اهالی قلم در تولید آثار فاخر و به تبع آن ارتقای درک مردم از واقعه عاشورا باشد، اما تا زمانی که عزم ملی برای داوری و شناخت برترین نمونه های ادبیات عاشورایی ایجاد نشود، نمی توان شاهد استمرار در برگزاری همایشی متمرکز در این موضوع بود.

محتواسازی

رمز ماندگاری همایش ادبی عاشورا

فاضل نظری با اشاره به ضرورت تداوم در برپایی جشنواره های ادبی صرف نظر از موضوعیت آنها، می گوید: «موضوعی که مرا در محیط فرهنگی رنج می دهد، رزمایش های یا مانورهای پیاپی فرهنگی است که در قالب نخستین همایش ها یا جایزه ها برگزار می شود، زیرا این جوایز بدون استمرار در برپایی،

امکان تحقق اهداف خود را نمی یابند؛ همچنین اگر جایزه ای متوقف می شود باید اهدافی را که به آن دست پیدا کرده است، به جامعه ادبی معرفی کند.» او معتقد است: «هدفمند کردن جایزه های ادبی زمینه تزکیه و پالایش ادبی آثار را در موضوعات مورد توجه فراهم می کند، اما متأسفانه شاخص های ارزیابی اغلب جایزه ها به شاخص های ابزاری تبدیل شده است نه هدف. نکته دیگر این که بسیاری از جوایز ادبی فعالیت یکدیگر را همپوشانی می کنند، در نتیجه اغلب دچار کارکردی تکراری می شوند. بنابراین مشخص کردن یک متولی واحد برای ساماندهی و مدیریت جایزه های ادبی و هنری امری ضروری است.»

نظری فعالیت جایزه های ادبی در عرصه ادبیات عاشورایی را بسیار پراکنده بر شمرده و معتقد است: «عاشورا موضوعی اثرگذار و غیر قابل اجتناب در انقلاب فرهنگی ماست. شعارهایی که گاهی از حقیقت آنها غافل می شویم، در عاشورا اتفاق افتاده است شعارهایی مانند ایثار، جهاد، شهادت، غیرت و آزادگی که همگی مسائل موجود در فرهنگ عمیق عاشوراست و جامعه نیز همواره توجه به این موضوعات را در پیام عاشورا جست و جو کرده است. بنابراین ضرورت دارد که به واقعه عاشورا در عرصه های مختلف از جمله ادبیات توجه بیشتری صورت گیرد و هر فعالیتی که در این راستا انجام شود، باز هم اندک است.»

به باور او برگزاری جشنواره سالیانه با موضوع ادبیات عاشورایی، بینش و دانش مردم از ادبیات دینی را ارتقا می دهد، البته جایزه ادبیات عاشورا بیش از هر موضوعی باید به پیام های عاشورا برای هر انسان آزاده ای به عنوان ثروت عظیم فرهنگی توجه کند.

نظری معتقد است: با توجه به این که عرصه های دینی و ارزش های اسلامی با اعتقادات مردم سروکار دارد، برگزاری چنین جوایزی از حساسیت بیشتری نسبت به سایر جوایز ادبی برخوردار است، البته معتقدم یک اثر هنری ماندگار بهتر از هزار اثر بی محتواست، از این رو همواره محتواسازی باید مورد توجه جشنواره های ادبیات عاشورایی قرار گیرد.»

اعتلای ادبیات عاشورا

با حمایت جدی از نویسندگان

ابراهیم حسن بیگی که تاکنون بیش از ۲۰ عنوان کتاب با موضوعات ادبیات آیینی و عاشورایی به چاپ رسانده است، در این باره می گوید: «در بسیاری از موضوعات دینی به ویژه عاشورا جوایز ادبی تخصصی و متمرکز ندارند و اگر هم جوایزی در این زمینه برگزار شده است استمرار نداشته است.»

ادامه در صفحه ۱۵

مروری بر کتابشناسی نهضت حسینی (ع)

کتابت خونین آفتاب

عناوین آن عبارتند از: بررسی اوضاع سیاسی و اقتصادی و بافت قومی نژاد عرب و تضادهای دو تیره بزرگ عدنانی و قحطانی و شعبات آن از قبل از اسلام تا سال ۶۱ ه.ق. و ادامه تنش های قومی پس از سال ۶۱، اثرات ظهور اسلام در جزیره العرب و خارج از آن، رواج شبهات کلامی بر اثر نفوذ فرهنگ های فلسفی و کلامی بلاد مفتوحه، رقابت مراکز قدرت در پنج شهر مهم آن روز مکه، مدینه، بصره و کوفه و دمشق، آثار فرهنگی به جای مانده از تضادهای لخمیان و غسانیان در عراق و شام، تحلیل قیام حسینی (ع) از آغاز بیعت خواستن یزید در مدینه تا پایان و شهادت آن حضرت و اسارت خاندان عترت (ع)، رسوایی ستمگران و انتقام الهی از آنان، روند تحول سیاسی و اثرات دراز مدت قیام عاشورا در جهان اسلام، از جمله در دوره بنی امیه و بنی عباس و گستره تاریخ.

الحسین (ع) و بطله کربلا، کتاب ارزشمند دیگری از مرحوم محمد جواد مغنیه است که با تحقیق سامی غریری (غراوی)، به قیام امام حسین (ع) پرداخته و در حقیقت تبیین فلسفه قیام امام حسین (ع)، قهرمانی آن حضرت و یاران شهید و اسیرش است. نویسنده با بهره گیری از منابع روایی و تاریخی و به شیوه حماسی فلسفه نهضت خونین عاشورا را در امتداد نبرد حق و باطل و مبارزات انبیا از جمله مبارزه رسول خدا با ابوسفیان و امام علی (ع) با معاویه می داند و از این رو حسین (ع) را ثارالله و وارث انبیا ذکر می کند و بزرگداشت عاشورا و گریه بر مصائب آن شهیدان و دوستی آنان را احیای مکتب اسلام و رمز آزادی و مردانگی قلمداد می کند. نویسنده با اشاره به شخصیت برجسته زینب کبری (س) و نقش خانواده در تربیت آن بانو به برخی از فضایل آن حضرت و فضایل امام علی (ع) به عنوان مربی و پدر بزرگوار ایشان می پردازد.

زهره صفاتی در زیارت در پرتو ولایت؛ شرحی بر زیارت عاشورا به تشریح فضائل امام حسین (ع) از طریق شرح و تفسیر زیارت عاشورا و بیان اثرات مادی و معنوی آن پرداخته است. از نظر نویسنده زیارت عاشورا از معروف ترین و معتبرترین زیارت ها است که از امام محمدباقر (ع) نقل شده است. مؤلف با استفاده از منابع روایی و رجالی، در ضمن سه فصل ابتدا به فلسفه زیارت می پردازد و پس از بررسی اسناد زیارت عاشورا و اثبات اعتبار آن، در فصل سوم مفاهیم کلیدی آن، از جمله سلام و لعن را بررسی می کند. نویسنده با اشاره به مقام اهل بیت و مودت آنان، از مناقب امام حسین (ع) و اینکه او خون خداست و کرامات انبیا در او خلاصه شده و مقام شامخ شفاعت از اوست، سخن می گوید. او همچنین با اشاره به جنایت معاویه و یزید به فلسفه لعن آنان می پردازد و با اشاره به تاریخچه اقدامات آنها نتیجه می گیرد که آنان به خدا و قیامت از اصل اعتقاد نداشتند و شجره خبیثه بودند.

حکمت نامه امام حسین (ع) از مجموعه های حدیثی زیر نظر محمد محمدی ری شهری است در دو جلد و کوششی گسترده و نو در جمع آوری سخنان حکیمانه امام حسین (ع) از منابع حدیثی شیعه و اهل سنت و ارائه آن با نظمی نوین است. حکمت شامل مباحث استوار و محکم علمی و عملی و معنوی برای رسیدن به کمال و مقاصد عالی انسانی است. این جلد ۴۳۷ حدیث برجسته و پر معنا از امام حسین (ع) را در چهار باب و در شاخه های فرعی بسیار پوشش می دهد. عناوین این حکمت ها عبارتند

حماسه حسینی، اثر ماندگار و کثیر الانتشار آیت الله شهید مرتضی مطهری است که با رویکرد تحریف شناسانه به تحلیل و بررسی ویژگی های قیام امام حسین (ع) می پردازد. این اثر که در دو سه جلد نیز منتشر شده، از مجموعه سخنرانی ها و یادداشت های آیت الله مطهری پیرامون نهضت حسینی (ع) است. محتوای آن کلامی - تاریخی است و با شیوه تحلیلی ارائه شده است. جلد اول مجموعه شامل سخنرانی ها و جلد دوم حاوی یادداشت ها است. بسیاری از عناوین و محتوای دو جلد کتاب مشترک و در برخی موارد متفاوت هستند. اهم موضوعات دو جلد آن عبارتند از: قداست نهضت حسینی - بررسی ریشه های تاریخی حادثه کربلا، ماهیت قیام امام حسین (ع) تحلیل وقایع عاشورا، شعارهای عاشورا، راه یافتن تحریفات در نقل وقایع تاریخی کربلا، بزرگداشت این حماسه و انواع و اغراض این تحریفات، وظایف خطیر علما در برابر آنها، عنصر امر به معروف و نهی از منکر در نهضت حسینی (ع)، عنصر تبلیغ در نهضت حسینی و نقش آگاهی بخشی اهل بیت امام حسین (ع) در مدت اسارت، مراحل و شرایط امر به معروف و نهی از منکر و ارزش آن از دیدگاه علمای اسلام.

پس از پنجاه سال پژوهشی تازه پیرامون قیام حسین (ع)، تالیفی جاودان از مرحوم سید جعفر شهیدی است که به تبیین حیات امام حسین (ع) و همچنین ویژگی های قیام امام حسین (ع) پرداخته است. این اثر با شیوه ای تحلیلی نگارش یافته است و هدف از آن، کاوش در علل و عوامل پیدایش حادثه عاشورا در لا به لای گزارش های تاریخی است. اهم

زندگینامه و آثار وجودی امام حسین (ع) احادیث مربوط به امام (ع)، احکام خاص حضرت، القاب، اندیشه های اخلاقی، اندیشه های سیاسی، اندیشه های قرآنی و اندیشه های کلامی امام، حب حضرت، رهبری، سیره، شناخت و ... را شامل می شود. برخی کارشناسان معتقدند در عمده کتاب های مربوط به امام حسین (ع)، اصولاً راجع به مسائل مربوط به زندگی امام از بدو تولد تا پایان زندگی آن حضرت و پیش از حادثه عاشورا مطلب و پژوهش زیادی نیست بلکه بیشتر درباره کربلا و عاشورا است به گونه ای که حتی هنوز کتاب مستقلی نوشته نشده که بدانیم امام قبل از حادثه عاشورا در دوران پیامبر، امام علی (ع) و یا امام حسن (ع) چه فعالیت هایی داشته اند یا اصولاً همانند امام صادق (ع) یا امام باقر (ع) شاگردان یا راویانی داشته اند که احادیثی از آنان نقل شده و یا جلسات نقل حدیث داشته باشند.

تالیفات قسمت دوم، مباحثی چون مصایب امام حسین (ع) عزاداری حضرت، تربت امام (ع)، اصحاب، قیام، اسیران کربلا، مدایح و مراثی و نوحه ها، آداب و اعمال عاشورا، آموزه های تربیتی عاشورا، ارزش ها، تحریفات عاشورا، تعزیه و نمایشنامه های عاشورا، شعارهای عاشورا، عاشورا پژوهی، فرهنگ عاشورا، عاشورا در ادبیات و شعر و ... را پی گرفته است. در ادامه به تعداد اندکی از چندین هزار تالیف پیرامون امام حسین (ع) و نهضت جاودان او اشاره می کنیم به امید آن که با تلاشی که از سوی موسسه پارسا در حال انجام است، در سال آینده شاهد انتشار کتابشناسی جامع حضرت به منظور ارائه کارنامه تالیفاتی و پژوهشی این حوزه باشیم.

موضوع امام حسین (ع) و قیام عاشورا محور و موضوع بسیاری از تحقیقات و پژوهش های حوزه کتاب از قرن ها پیش و در سال های متمادی بوده است. تحقیقات مزبور بسیاری به صورت فردی و شخصی انجام گرفته که نتیجه آن نیز در قالب نسخه های خطی و انتشار صدها عنوان کتاب در طول قرن اخیر بوده است. کتاب های مستقلی که در مورد امام حسین (ع)، حادثه عاشورا و اصحاب ایشان نوشته شده است، همچنین بازگویی این حادثه در کتاب های تاریخی دیگر، به صورت غیر مستقل، تقریباً پنج هزار مورد برآورد شده است.

شاید بتوان در یک تقسیم بندی کلی، آثار مکتوب پیرامون امام حسین (ع) را از نظر زمانی به سه دسته آثار متقدمان، آثار متاخران و آثار معاصران تقسیم کرد. آثار مربوط به قرن هفتم و هشتم را می شود با تسامح آثار متقدمان نام برد. آثار قرن هشتم تا قرن سیزدهم را می توانیم آثار متاخران نام ببریم و کتاب های سده اخیر را هم آثار معاصران. شاید یکی از موضوعات جدی، لزوم ارزیابی و بررسی نقاط ضعف و قوت این سه دسته آثار باشد.

نتیجه دیگری که در یک نگاه اجمالی پیرامون این آثار می توان به دست آورد این است که دیدگاه متقدمان و متاخران درباره امام حسین (ع) و عاشورا تقریباً به هم نزدیک بوده است؛ اما در عصر حاضر یعنی قرن چهاردهم و پانزدهم برداشت ها و قرائت های جدیدی از پیام آن حضرت می خوانیم و جای طرح این پرسش به میان می آید که چرا و چگونه این تفاوت دید به وجود آمده است؟ در حالی که اینها همان منابع متقدمان است که به دست متاخران رسیده است.

نکته دیگری که از خلال بررسی در منابع پیرامون امام حسین (ع) به دست می آید توجه به این موضوع است که از میان قرائت ها یا برداشت های رایج از قیام امام حسین (ع) و نهضت عاشورا، کدام قرائت یا برداشت درست تر و به واقعیت نزدیک تر است و اصولاً هدف آن حضرت را چه چیزهایی می توان برشمرد؟ شاید بتوان در یک تقسیم بندی کلی دو نگاه عمده در این مکتوبات مشاهده کرد؛ یکی نگاه عاطفی و دیگری نگاه سیاسی به قیام حضرت که البته با هر یک از این دو نگاه اگر به قیام آن حضرت نگریسته شود، دو حاصل متفاوت به دست می آید. یک بار ممکن است این حاصل حماسه باشد و یک بار سوگ و تعزیه و البته در شکل جامع تر، تلفیقی از هر دو.

موضوع دیگری که باز هم مربوط به منابع مکتوب پیرامون امام حسین (ع) در حال حاضر است به معضل چاپ و نشر آثار بعضاً ضعیف درباره آن حضرت است. یعنی برخی به جای عمومی کردن شناخت و فلسفه قیام امام حسین (ع) روایت و شرح قیام آن حضرت را با رویکردهای عوامانه یا عامیانه دنبال کرده اند که جای تامل جدی دارد و لازم است به ارزیابی این آثار پرداخته شود. اگر این تحلیل به صورت درست صورت پذیرد این مسأله که بایسته ها و ضرورت های حقیقی پژوهش و تالیف پیرامون حضرت چیست، خود را بیشتر نشان خواهد داد.

در تحلیل و ارزیابی اولیه از حوزه های پژوهشی که تالیفات پیرامون امام حسین (ع) پیرامون آنها شکل گرفته است، آثار نگارشی به دو دسته مربوط به امام حسین (ع) و تالیفاتی پیرامون عاشورا و حوادث و رویدادهای پس از آن تقسیم شده اند. تالیفات قسمت اول موضوعات و مباحثی چون

از حکمت های عقلی و عملی، حکمت های اعتقادی، حکمت های عقیدتی و سیاسی و حکمت های عبادی. احادیث با ذکر مصادر و مأخذ اعراب گذاری و شماره گذاری شده و در صفحه مقابل ترجمه سلیس فارسی آن آمده است.

السجود مفهومه و آدابه و التربه الحسينيه، از مجموعه سلسله المعارف الاسلامیه کار موسسه آل البيت لاحیاء التراث است که فلسفه سجده بر تربت امام حسین (ع) را بیان کرده است. در این اثر، نخست از مفهوم و آثار سجود سخن گفته، جایگاه عبادی و برتر آن را از دیدگاه قرآن و سنت نشان داده و از سجده های پیامبر اسلام (ص) و امامان معصوم شیعه گزارشی به دست داده است. در فصل دوم از انواع سجود، سجده های واجب و مندوب و از واجبات و مستحبات سجده و نیز از مکروهات سجده سخن به میان آورده است. در فصل سوم از اختصاص سجده به خدای بحث کرده، سجده فرشتگان به آدم و سجده آل یعقوب به یوسف را تأویل و تفسیر کرده است. در فصل چهارم (فصل پایانی) از چیزهایی که به آنها سجده صحیح است یا نیست و علت سجده بر زمین، و مواضع سجود صحبت کرده و سپس با تفصیل بیشتری از سجده کردن با تربت حسین بن علی (ع) سخن به میان آورده و تاریخ آن را در زمان رسول خدا (ص) و با استشهادهای تسبیح سازی از تربت سید الشهداء حمزه بن عبد المطلب، جست و جو کرده است. اهمیت سجده بر تربت امام حسین (ع) و راز بوسیدن آن را در میان شیعیان نشان داده است و فتاوی فقهای شیعه را در این باره نقل کرده و فواید و آثار سجده بر تربت امام حسین (ع) را با نقل روایات یادآوری کرده است.

رضامضانی گیلانی، در **دینداری و دین باوری در نهضت عاشورا** ضمن مجموعه ای از سخنرانی های خود، به تشریح اهداف قیام امام حسین (ع)، و دین باوری در جامعه عصر امام حسین (ع) و نهضت عاشورا پرداخته است. در فصل اول نیازهای طبیعی، فکری و روانی انسان تحلیل و ضرورت و اهمیت دین در حیات فردی و اجتماعی انسان بیان شده است. سخنران معتقد است دین امری است که با عقل و فطرت سازگار و منطبق است. در فصل دوم، هدایت طبیعی، تکوینی و تشریحی خداوند در مورد انسان تشریح شده است. به نظر گوینده، مسئله امامت و تشکیل حکومت صالحان در زمره هدایت تشریحی خداوند قرار می گیرد و امام حسین (ع) برای رسیدن به این مطلوب تلاش کرد و به شهادت رسید. در فصل سوم، چگونگی و منابع معرفت دین معرفی شده است. در فصل چهارم و پنجم با استناد به آیات و روایات و وقایع تاریخی دین باوری را در بستر تاریخی جوامع اسلامی مطالعه کرده است. در فصل ششم با مطالعه جامعه عصر امام حسین (ع) علل کم رنگ شدن دینداری آن جامعه و اهداف قیام امام حسین (ع) را تحلیل کرده و در نهایت در فصل هفتم عوامل ریزش خواص و انحرافات آنها را مورد بررسی قرار داده است.

غلامرضا گلی زواره در کتابی با عنوان **کند و کاوی در تعزیه و تعزیه خوانی** به پژوهش در تاریخ پیدایش تعزیه خوانی در ایران و اهمیت و فضایل آن است. مؤلف، به منظور زنده نگاه داشتن این هنر و تلاش در جهت اصلاح آن از نقصانها و تحریفات، این کتاب را نوشته است. وی ضمن بیان فلسفه، انگیزه و فواید سوگواری بر خاندان عصمت و طهارت، به شرح چگونگی پیدایش تعزیه و معرفی برخی از سرایندهگان سوگنامه ها و مجموعه های نفیس و مشهور نسخه های تعزیه می پردازد؛ سپس تعزیه های اصلی را از سوگنامه های فرعی تفکیک کرده و مشخصات نسخه ها و نیز جنبه های ادبی و ذوقی آنها را تجزیه و تحلیل کرده و منابع مورد استفاده و تأثیرناپذیری تعزیه را از دیگر قالب های سوگواری بررسی کرده است. در خاتمه، تحریفات راه یافته در مضامین این نمایش زیبای مذهبی را خاطر نشان می سازد.

مقتل الحسین علیه السلام أو واقعه الطف، گزارشی است تاریخی از نهضت عاشورا و قیام امام

حسین (ع) از سید محمد تقی آل بحر العلوم، نویسنده با استفاده از منابع تاریخی و مقتل در ضمن ۱۰ مجلس ابتدا به فضیلت گریه و برپایی مجالس عزاداری برای امام حسین (ع) و یاران آن حضرت اشاره می کند. سپس به حوادث و جریاناتی که بین امام و معاویه از یک سو و بین امام و یزید از سوی دیگر رخ می دهد می پردازد. دعوت یزید از امام برای بیعت و امتناع آن حضرت از بیعت از دیگر بخش های کتاب است. مؤلف سپس به تاریخ حرکت امام از مدینه به مکه و از آنجا به سوی عراق و حوادث پیش آمده در این سفر خونین و سخنان و خطبه های آن حضرت را در قالب نثر و نظم و به شیوه مقتل بیان می دارد و در پایان به چگونگی شهادت امام و یارانش می پردازد. **مقتل الحسین علیه السلام** به روایت شیخ صدوق، امام حسین علیه السلام و عاشورا از زبان معصومان علیهم السلام، بررسی واقعه عاشورا با رویکرد مقتل نویسی و بر اساس روایت شیخ صدوق و با استناد به احادیث چهارده معصوم به ویژه امام سجاد و امام صادق (ع) است. نویسنده ابتدا اهمیت عاشورا پڑوهی و پیشینه مقتل نگاری و قرائت شیخ صدوق از قیام عاشورا را بیان کرده و سپس تولد و حیات حسین (ع) را در عصر پیامبر بررسی کرده است. آن گاه به بررسی اخبار آسمانی درباره شهادت امام حسین (ع) پرداخته است.

منظومه فارسی مقتل سید الشهداء (لهوف سید بن طاووس) مقتل نامه معروف لهوف که در این نوشته ترجمه منظوم آن ارائه شده، از آثار برجسته و مستند شیعه در قرن هفتم هجری است. ابن طاووس با تسلط بر منابع روایی و گزارش های تاریخی شرحی از مصائب و نحوه شهادت امام حسین (ع) و اصحاب کربلا ارائه می دهد. مترجم تلاش کرده بخش های مهم این کتاب را به صورت مثنوی منظوم درآورد و هر بخش را موضوع گذاری کند.

ترجمه الامام الحسین (ع) من کتاب بغیة الطلب فی تاریخ حلب از عمر بن احمد ابن عدیم با تصحیح سید عبد العزیز طباطبایی، شرح زندگانی امام حسین (ع) و فضایل و مناقب و مصائب آن حضرت است. این کتاب فصلی از کتاب بغیة الطلب فی تاریخ حلب است که نویسنده آن از علمای قرن ششم و هفتم هجری است و به بررسی زندگانی امام حسین (ع) اختصاص داده است. نویسنده با بهره گیری از منابع تاریخی و روایی اهل سنت، زندگانی امام حسین (ع) را از ولادت تا شهادت و پیامدهای این شهادت را بررسی کرده است. موضوعات کتاب عبارتند از: ولادت امام حسین (ع)، فضایل و مناقب آن حضرت، فضایل اهل کساء، اخلاق امام حسین (ع)، خبر دادن امام علی (ع) از شهادت امام حسین (ع)، در راه شهادت، مصائب امام حسین (ع) و مرثیه امام حسین (ع).

محمد اسفندیاری در **کتابشناسی تاریخ امام حسین (ع)** به ضمیمه: امام حسین (ع) در الذریعه، به شیوه توصیفی با انتخاب صد کتاب فارسی و عربی، از بین هزاران کتاب نگاشته شده درباره امام حسین (ع)، به کتابشناسی و بررسی محتوا و مطالب آنها می پردازد. وی به ترتیب تاریخی از قرن دوم هجری تا قرن پنزدهم با انتخاب کتاب هایی با روش های مختلف، در پی یافتن وجوه اشتراک و افتراق این تألیفات است. شیوه نویسنده در این کتابشناسی، ذکر نام کتاب، مؤلف و ناشر، معرفی کلی کتاب، تاریخ تألیف و محتوای آن است. هدف وی دسترسی آسان تر عاشورا پڑوهان به اطلاعات لازم درباره امام حسین (ع) و علل قیام و فلسفه مرثیه برای اوست. نویسنده در پایان به حدود ۹۰۰ تألیف در موضوع امام حسین از کتاب الذریعه الی تصانیف الشیعه اثر مرحوم آقا بزرگ تهرانی اشاره کرده است. محمدمهدی شمس الدین در کتاب واقعه کربلا که ترجمه آن به فارسی با عنوان رخداد کربلا در نهاد توده ها منتشر شده، به حضور و بروز کربلا و عاشورا در نهاد و روان توده ها و عزاداران پرداخته و با مطالعات میدانی از شیوه ها و شکل های مختلف سوگواری و مرثیه سرایی حسینی و تغییرات و تحولات آن بحث کرده است. ابتدا گزارشی اجمالی

از تاریخ کربلا و مفاهیم و آموزه های اصلی آن و نحوه انتقال این آموزه ها به فرهنگ عمومی ارائه شده پس از آن زیارت و نقش آن مورد بحث قرار گرفته است. در بخش دیگری از کتاب نویسنده اطلاعات وسیعی پیرامون ماهیت، ساختار و کارکردهای مرثیه، عزای حسینی و سنت گریستن بیان کرده است.

تاریخ سید الشهداء (ع) از عباس صفایی حائری، تحلیل و بررسی زندگی امام حسین (ع) از بدو تولد تا لحظه شهادت است. مؤلف با استفاده از منابع متعددی مانند تاریخ طبری و مروج الذهب و وقعه الصفین، ضمن ریشه یابی واقعه کربلا، وقایع سال های پیش از شهادت امام حسین (ع) یعنی از زمان مقابله معاویه با امام علی (ع) و امام حسن (ع) را مورد کند و کاو قرار می دهد. وی راز پنهان ماندن فضایل امام حسین و کم بودن احادیث منقول از وی را در سیاست خصمانه دستگاه اموی جستجو می کند. به نظر مؤلف، امام حسین (ع) از شهادت خود و یارانش و از اسارت اهل بیت خویش با خبر بوده است. مؤلف در میان نقل های مختلف تاریخی، حدیث منسوب به امام سجاد (ع) را ترجیح می دهد که در آن، شمار سپاه مقابل امام حسین (ع)، سی هزار نفر ذکر شده است. در این کتاب همچنین مطالبی در مورد مختار ثقفی بیان شده و مذمت وی در تاریخ، معلول تبلیغات امویان و آل زبیر دانسته شده است.

با کاروان حسینی از مدینه تا مدینه مجموعه ای چند جلدی به زبان فارسی و عربی و گزارشی است از وقایع کربلا از آغاز حضور امام حسین (ع) تا شهادت آن حضرت در روز عاشورا و حوادث بعد از شهادت امام حسین (ع). به عنوان نمونه در جلد چهارم از مجموعه مزبور، در چهار بخش کلی با استفاده از منابع روایی و متون کهن تاریخی، رویدادهای روز عاشورا نقل شده است. در آغاز فصل اول نام کربلا ریشه یابی شده پس از آن تاریخچه جغرافیایی و تاریخی این سرزمین به همراه نام های دیگر آن از جمله طف، نینوا، غاصریه و عمورا مورد بررسی قرار گرفته است. در فصل دوم داستان اقامت

امام و خاندان ایشان در صحرای کربلا، دومین روز محرم ۶۱ هجری و اقدامات نظامی - سیاسی امام و از جمله فرستادن پیک، جمع آوری نیرو و به وسیله اصحاب امام حسین (ع)، و اقدامات دشمن مانند تهییج کوفیان برای جنگ با حسین بن علی (ع)، فرستادن امان نامه برای حضرت عباس (ع) و شرح حال ۳۸ تن از اصحاب و یاران امام، احوال ایشان در شب عاشورا و نگاهی به شخصیت عباس بن علی (ع) ارائه شده است. در فصل سوم نیز وقایع روز عاشورا به تفصیل بیان شده است. در آخرین فصل به توصیف احوال امام و اصحابشان، نحوه جنگیدن و شجاعت ایشان در مبارزه و روایت آخرین وداع امام با خاندان خویش و وصیت های ایشان به حضرت سجاد (ع) می پردازد.

حسین استاد ولی در ترجمه زیارت ناحیه مقدسه به تشریح مصائب امام حسین (ع) با هدف بیان مصائب حضرت از زبان امام مهدی (عج) و با بهره گیری از کتاب روایی بحار الانوار، پرداخته است. این زیارت از طریق شیخ مفید (ره) نقل شده است و نویسنده علاوه بر تطبیق متنی که شیخ مفید نقل کرده با آنچه از سید مرتضی روایت شده، سعی کرده در ترجمه تا حد ممکن سجع کلمات را رعایت کند تا علاوه بر دقت در صحت ترجمه، شورانگیز نیز باشد.

تبیین جامعه شناسی واقعه کرب و بلا، نوشته شمس الله مریجی، بررسی و تبیین جامعه شناسی واقعه عاشورا است. نویسنده نخست با بررسی وضعیت جامعه بعد از رسول خدا و آنچه بعد از رسول خدا بر خاندان وی رفت، تغییرات فرهنگی و دگرگونی ارزش ها را یکی از نمادهای جامعه آن روز دانسته است و جریان سقیفه را اولین گام در این ماجرا معرفی می کند. موضع امام حسین (ع) در برابر سیاست معاویه و پیامدهای اجتماعی نهضت حسینی مورد بحث و بررسی قرار گرفته است. سرفصل های اصلی کتاب عبارتند از کلیات و مفاهیم، تبیین جامعه شناسی واقعه کربلا و احیای ارزش های اسلامی.

اطلاعیه

قابل توجه ناشران ، کتاب فروشان ، صحافان ، چاپخانه ها ، لیتوگرافی ها ، مراکز پخش ، ناشران الکترونیک ، کاغذ فروشان ، گرافیکست ها و تصویرگران سراسر کشور

مرحلترا

خانه کتاب در حال آماده سازی ویرایش جدید (مرجع نشر ایران)

حاوی اطلاعات تمام صنوف مرتبط با نشر شامل ناشران ، کتاب فروشان ،

صحافان ، چاپخانه ها ، لیتوگرافی ها ، مراکز پخش ، ناشران الکترونیک ،

کاغذ فروشان ، گرافیکست ها ، تصویرگران ، کتابفروشان الکترونیک و

نمایندگان ناشران خارجی سراسر کشور می باشد. برای تکمیل اطلاعات

و کمک موثر به زنجیره نشر کشور ، از تمام مراکز فوق در خواست می شود

اطلاعات خود را از طریق نشانی های زیر ، تا پایان بهمن ماه به خانه کتاب

ارسال فرمایند . مراکزی که مایل نیستند اطلاعات آنها در کتاب (مرجع نشر)

درج شود ، درخواست خود را به صورت کتبی به خانه کتاب ارسال نمایند .

نشانی : تهران ، خیابان انقلاب ، نرسیده به چهارراه ولیعصر ، بین خیابان فلسطین و برادران مظفر ، شماره ۱۱۷۸ ، طبقه اول
واحد کتابداری و اطلاع رسانی : صندوق پستی ۳۱۳ - ۱۳۱۴۵
تلفن : ۶۶۴۱۴۹۵۰ ، داخلی های ۲۰۴ ، ۲۰۵ ، ۲۰۷ ؛ دورنگار ۶۶۴۱۵۳۶۰
پست الکترونیک Information@Ketab.org.ir

سایر محمدی

"راز سربه مهر" برگزیده سی و پنج سال ادبیات عاشورایی در ایران است که به اهتمام زنده یاد حسین حداد فراهم آمده و انتشارات سوره مهر هفته گذشته آن را منتشر کرده است. "راز سربه مهر" شامل ۲۴ داستان کوتاه با موضوع عاشورا از ۱۵ نویسنده معاصر مانند داوود غفارزادگان، قیصر امین پور، محمدرضا بایرامی، سید مهدی شجاعی و... است. داوود غفارزادگان در این کتاب دو داستان عاشورایی به نام "روایت غلام عبیدالله بن زیاد" و "روایت یک کاتب گمنام" دارد که در سال‌های گذشته نگاشته است. وی از پیشگامان داستان‌نویسی مدرن ایران با رویکرد دینی و آیینی است که در کتاب "فراموشان" به شکلی نو و با زبان امروز واقعه عاشورا را روایت می‌کند. غفارزادگان به دلیل تحقیقاتی که در زمینه ادبیات دینی به جای مانده از قرون پیشین دارد، در حوزه ادبیات داستانی عاشورایی آثار موفق‌تری مانند "زیر شمشیر غمش" و "نخل‌ها و نیزه‌ها"، "تا هزار بار"، "شب اما آفتاب" و... منتشر کرده است. غفارزادگان در "فراموشان" واقعه عاشورا را در چند پرده از زبان راویان مختلف مانند یک کاتب گمنام، قاصد والی مدینه، همسر زهیر بن قین، سرباز حر بن یزید ریاحی و... روایت می‌کند تا از خلال آن تضاد و تقابل حکایت روشن و آشکار شود. این نویسنده اردبیلی در سال ۷۵ اقدام به نوشتن "مقتل" کرده که چاپ سوم آن اخیراً از سوی انتشارات مدرسه به بازار آمده است.

داوود غفارزادگان از آثار خود در حوزه ادبیات عاشورایی می‌گوید

تجربه‌های تازه مقتل نویسی

بدهد یا حالتی را تشریح بکند یا یک شخصیت منفی را قابل لمس بکند. از این نظر همه مقتل‌ها خواندنی‌اند. مطالعه شیوه روایت این مقتل‌ها هم برای کسانی که داستان می‌نویسند، لازم است. شکل روایت در این مقتل‌ها به صورت قصه‌های عامیانه و قصه‌های قهوه‌خانه‌ای است چون از شیوه پرده‌خوانی بهره می‌گیرند یا از شیوه روضه‌خوانی الهام گرفته‌اند در واقع مقتل نویسان هر کدام شیوه‌های مختلفی را مورد استفاده قرار داده‌اند.

در برخی از این مقتل‌ها توصیف‌های عجیبی به کار برده شده است؛ یعنی به جهت ادبیت متن، این مقتل‌ها، منبع بسیار غنی‌ای برای داستان‌نویسان هستند. برخی از استادان خیلی خوب هم از این آثار استفاده کرده‌اند. به همین دلیل به نظر من ضروری است داستان‌نویسان جوان به این مقتل‌ها نگاهی بیندازند.

آیا این مقتل‌ها همه به زبان عربی نوشته شده‌اند و بعد به فارسی ترجمه شده‌اند یا زبان برخی از آن‌ها فارسی بوده است؟

مقتل‌هایی بودند که به زبان عربی تألیف شده بودند و بعداً به زبان فارسی ترجمه شدند. مقتل‌های دیگری هم داریم که به زبان فارسی نوشته شده‌اند. مقتلی مثل لهوف را سید بن طاووس عالم بسیار سرشناس نوشت که در بین علمای بزرگ چهره شناخته شده‌ای است. برخی دیگر از آثار زندگینامه امام حسین (ع) هستند که آنها را هم می‌توان مقتل نامید مثلاً "مقتل الشمس" هست. مقتل‌هایی هستند که چاپ سنگی شده‌اند و در دسترس نیستند. کسی که می‌خواهد در این حوزه تحقیق و مطالعه کند، باید جست‌وجو کند و خاک کتابخانه‌ها را بربورد و در نهایت هم جوینده یابنده است.

شما چند داستان عاشورایی هم نوشته‌اید، مثل داستان "فراموشان". این داستان‌ها در چه شرایط و موقعیتی نوشته شده‌اند؟

من به این کار علاقه دارم و از اولین سال‌های فعالیت‌م همراه با داستان‌نویسی در زمینه ادبیات عاشورایی هم کار کردم. داستان "فراموشان" را حدود پانزده سال پیش نوشته‌ام و هر سال هم می‌بینم که در رادیو خوانده می‌شود و بر صحنه تئاتر آن را به اجرا درمی‌آورند. البته کسی برای استفاده از این داستان‌ها از من اجازه نمی‌گیرد. حتی به من اطلاع هم نمی‌دهند و مراد جریان کار خود قرار نمی‌دهند. زمانی که کتاب "فراموشان" را نوشتم، به لحاظ شکل و نوع رویکردم به واقعه عاشورا یک کار بکر و بدیع محسوب می‌شد. البته بعدها مقلدان بسیاری پیدا کرد. آن زمان من به سختی توانستم این کتاب را چاپ کنم. "فراموشان" داستانی است در شش اپیزود که از منظرهای مختلف و از نگاه‌اشقیاروایت می‌شود. یک روایت از زبان همسر زهیر بن قین است و یک روایت از منظر یک تاریخ‌نویس بی طرف.

یک روایت هم از زبان سرباز حر بن یزید ریاحی است.

بله درست است. یک روایت از زبان سرباز حر بن یزید ریاحی است، یک روایت از زبان غلام عبیدالله

این مقتل به جهت مستنداتی که دارد، از ارزش و اعتبار زیادی برخوردار است. من در نوشتن مقتل برای نوجوانان به لحاظ مستندات نگاهم به مقتل لهوف بود ولی در شیوه پرداخت، زبان و شکل روایت به مقتل‌های عامیانه بیشتر توجه داشتم. چراکه در این مقتل‌ها به دلیل سادگی و تخیل آزاد و رهای نویسندگانش جذابیت خاصی نهفته است. در بین این دسته از مقتل‌ها کارهای بسیار جالبی وجود دارد که متأسفانه هنوز به درستی کشف و شناخته نشده‌اند. مقتل لهوف، نوشته سید بن طاووس به لحاظ سندیت و وفاداری به واقعیت‌های تاریخی و حقیقت واقعه از اهمیت بسیاری برخوردار است؛ اما در بین همه مقتل‌ها کدام مقتل به لحاظ هنری، یعنی نثر زیبا، روایت پردازی بدیع و تصویرپردازی مورد توجه است؟

مقتل لهوف علاوه بر سندیتش که ارزش و اعتبار خاصی به این مقتل بخشیده، دارای زبان بسیار خوب و زیبایی هم هست. ترجمه‌ای هم که از این مقتل صورت گرفته، از نثر شیوایی برخوردار است. به لحاظ شکل روایت هم استادانه است.

شاید لازم باشد این توضیح را هم بدهم که برخی از مقتل‌نویسان نتوانسته‌اند جلوی احساسات خودشان را بگیرند و هر چه به ذهنشان رسیده و هر حسی که نسبت به قضیه داشته‌اند، در روایت خود آورده‌اند. به نظر من این گونه مقتل‌ها خیلی بکر هستند. سرشار از احساسات صادقانه‌اند. شکل تصنعی ندارند. یعنی این طور نبود که کسی در گوشه‌ای دور از چشم دیگران بنشیند و صحنه‌ای از واقعه عاشورا را توصیف کند یا وضعیتی را توضیح

آقای غفارزادگان به عنوان نخستین سوال از کارهایی که در دست تألیف دارید یا اخیراً منتشر کرده‌اید بگویید.

یک مقتل برای نوجوانان نوشته‌ام که به لحاظ شکل و فرم و زبان با تمام مقتل‌هایی که پیش از این نوشته شده، تفاوت دارد. به اعتقاد من مقتل‌هایی که در گذشته تألیف یا ترجمه شده‌اند، عموماً دارای نثری سنگین و سخت هستند و بیشتر برای محققان و اهل فن یا برای مطالعه عالمان دینی قابل استفاده است. به همین خاطر تصمیم گرفتم مقتلی بنویسم که به زبان امروز باشد و نسل جوان برای مطالعه آن مشکلی نداشته باشد.

شما برای نوشتن مقتل چه منابع و مستنداتی در اختیار داشتید؟

منابع کار من مقتل‌های مختلفی بود که در طول تاریخ نوشته شده‌اند. در واقع مستندات من بیشتر مقتلی بود که به "مقتل لهوف" معروف است. این مقتل را سید بن طاووس نوشته است و به عنوان معتبرترین مقتل شناخته می‌شود. این مقتلی است که اغلب عالمان دینی و دانشمندان و مورخان اسلامی به آن استناد می‌کنند. من از نگاه یک داستان‌نویس، فرم و زبان و شیوه کار را تغییر دادم. نوشتن این مقتل برای من در عرصه داستان‌نویسی یک تجربه تازه بود.

شما این مقتل را به شکل و شیوه داستانی نوشته‌اید یا در قالب روایتی تاریخی؟

مقتل را نمی‌توان به شکل داستانی روایت کرد. یعنی جایز نیست واقعه‌ای به آن عظمت را در قالب یک داستان تعریف کرد. داستان‌نویسی ابزار و عناصر خودش را می‌طلبد، در حالی که نوشتن مقتل آداب دیگری دارد. مقتل نویسنده تکلیفش از قبل در نقل واقعه مشخص و روشن است، در حالی که نویسنده داستان معلوم نیست چه موضعی می‌گیرد و در مقابل هر اتفاقی چه عکس‌العملی نشان می‌دهد، نویسنده داستان گاهی از منظر یک ناظر بی طرف، یک حادثه یا یک اتفاق را شرح می‌دهد اما مقتل نویسنده عموماً افرادی هستند که به نقل این قضیه علاقه‌نشان می‌دهند و موضع آنها جانبدارانه است و با عشق و علاقه‌ای که به امام حسین (ع) داشتند گاهی حتی احساسات خود را هنگام نقل حادثه دخالت می‌دهند. مقتل نویسنده هرگز علاقه خودش را در متن پنهان نمی‌کند. در تمام توصیفات، در لحن و ذکر حوادث، در نام بردن از افراد، در لحن سپاه دشمن و در هر موردی موضع‌گیری می‌کند. به همین خاطر نمی‌شود با این ابزار و عناصر کار داستانی کرد. ولی یک داستان‌نویس خیلی نکات را می‌تواند از مطالعه همین مقتل‌ها بگیرد. من هم به شیوه همان مقتل نویسنده‌ها کار کردم. یعنی در این مقتل موضع من جانبدارانه است و نسبت به افراد و اشخاص و شخصیت‌هایی که در مقتل حضور دارند، بسته به این که به کدام اردوگاه تعلق دارند، موضع گرفته‌ام. زبانی که من در این مقتل به کار گرفته‌ام، زبانی ساده و قابل فهم برای همه است. چون تصمیم داشتم برای نوجوانان بنویسم، در حالی که اکثر مقتل‌ها، لغات سنگین و دشواری دارند و درک و دریافت آن‌ها، قدری مشکل است.

مقتل‌هایی که در گذشته تألیف یا ترجمه شده‌اند، بیشتر برای محققان و اهل فن یا برای مطالعه عالمان دینی قابل استفاده است. به همین خاطر تصمیم گرفتم مقتلی بنویسم که به زبان امروز باشد

ادبیات عاشورایی کار می کند، در چارچوب این آثار مشکلات زیادی پیدا می کند. واقعا روایت درباره زندگی امامان معصوم (ع) سخت است. سندیت کار باید خیلی محکم باشد. در این حوزه مدعی زیاد است. هر کسی به زعم خود می خواهد به کار شما ایراد بگیرد. قصه نویسی به انسان این درس را می دهد که می توان به هر موضوعی از منظرهای مختلف نگاه کرد. از پنجره های مختلفی می شود به جهان اطراف نگریست. همین رویکرد سبب شد که تصمیم گرفتیم واقعه عاشورا را از پنجره چشم افراد مختلف ببینیم.

دلیل این که واقعه عاشورا را از چشم سرباز دشمن، از چشم غلام عبدالله بن زیاد و از چشم همسر زهیر بن قین و... روایت کرده اید چیست؟

من اگر واقعه عاشورا را از زبان غلام عبدالله بن زیاد روایت کردم، به این خاطر است که غلام در این روایت، علت پیوستنش به سپاه دشمن را توجیه می کند و می گوید: "من در سپاه یزید قرار گرفتم چون به من وعده آزادی داده بودند و دوست داشتم بعد از جنگ آزاد باشم و دیگر غلام کسی نباشم. در مجموع اگر من عاشورا را از زبان اشقیاروایت کرده ام می خواستم به نویسندگان یادآور شوم که می شود موضوع را از این زاویه هم نگاه کرد.

وقتی از این زاویه به واقعه می نگرید دست شما در نقل روایت های متفاوت بازر است. ما تاکنون هر چه از واقعه عاشورا نوشته ایم از منظر کسی که دل در گرو امام حسین (ع) و یارانش دارد، نوشته ایم. شما وقتی به عنوان نویسنده به موضوع نزدیک می شوید، امکان روایت های متفاوت و مختلف برای شما زیاد است و می توان احساس را کمتر در این ماجرا دخالت داد و منطقی تر با موضوع روبه رو شد. من وقتی از چشم اشقیاء به صحنه کربلا نزدیک می شوم می بینم بسیاری از این نیروها که در سپاه یزید گرد آمدند، افراد مستأصل و درمانده و بدبختی هستند. افراد پیش پا افتاده ای هستند که از روی ناآگاهی به سپاه یزید پیوسته اند.

عاشورایی بسیار عمیق و خوبی از نویسندگان بی ادعا می خوانیم. نویسنده باید بدون سروصدا و جنجال کار خودش را انجام بدهد. آنها که ادعایی ندارند، خوب کار می کنند.

به نظر شما ادبیات عاشورایی دارای چه ویژگی ها و خصوصیات باید باشد، چقدر احساسات می تواند دخالت کند و چقدر باید با معیارهای تاریخ نگاری هماهنگ باشد؟

وقتی قرار است کسی داستان عاشورایی بنویسد، باید از قبل ابزارهای کار را فراهم کند. من داستان های عاشورایی زیاد کار نکردم. کارهایی مثل "فراموشان" و "مقتل" را به این خاطر نوشتم که احساس کردم کاری متفاوت از آب در خواهد آمد. در این داستان ها با یک زاویه دید تازه به موضوع پرداختم. کسی که می خواهد داستان عاشورایی بنویسد، باید ابتدا به چارچوب کار محکم باشد و ادبیت کار سر جایش باشد. این دلیل نمی شود که شما نویسنده مذهبی باشید اما کار ضعیف منتشر کنید. نویسنده اگر واقعا شخص نویسنده باشد به سراغ هر موضوعی که برود، هر چیزی را که دستمایه نوشتن قرار بدهد مطمئنا کاری خلاقه و متفاوت عرضه خواهد کرد. حالا چه موضوع داستان مذهبی و عاشورایی باشد چه یک موضوع ساده. متأسفانه در میان نویسندگان نسل امروز، نویسنده با این مشخصات کم داریم.

در داستان "فراموشان" همین که واقعه از زبان دشمن روایت می شود، کاری تازه و نو ارزیابی می شود. با چه هدفی این شیوه را انتخاب کردید؟

من قبل از "فراموشان" هم در زمینه ادبیات عاشورایی کار کردم و چندین داستان نوشتم؛ داستان هایی مانند "زیر شمشیر غمش"، "تخل ها و نیزه ها"، "شب اما آفتاب"، تا هزار بار...

مثلا "تخل ها و نیزه ها" یک رمان برای نوجوانان است و یک کار خلاقه محسوب می شود. یا "زیر شمشیر غمش" بیشتر یک متن ادبی است که با عناصر داستان تلفیق شده است. وقتی نویسنده در زمینه

است. چنین نویسندگانی در پاسخ به نیاز بازار نیست که به خلق چنین آثاری دست می زنند و در واقع برحسب یک نیاز درونی به خلق ادبیات عاشورایی روی می آورند.

اخیرا کتابی با عنوان "راز سربه مهر" منتشر شده که شامل سی و پنج سال ادبیات عاشورایی در ایران است و داستان های کوتاه نویسندگان برجسته ای چون قیصر امین پور، سید مهدی شجاعی و محمدرضا بایرامی را دربرمی گیرد. دو داستان کوتاه عاشورایی هم از شما هم در این کتاب آمده است.

واقعیت این است که من از چاپ و انتشار چنین کتابی خبر ندارم و مرا در جریان گردآوری چنین مجموعه ای قرار نداده اند. شاید این داستان جزو اموال عمومی اعلام شده و هر کس هر گونه استفاده ای که لازم می داند از آنها می کند، بدون آن که نویسندگان داستان ها اطلاع داشته باشند یا اجازه داده باشند. الان دو سال است که داستان های کتاب "فراموشان" را در رادیو می خوانند، بدون آن که به من اطلاع بدهند. جالب است بدانید حتی اسمی از نویسنده این داستان ها نمی برند. این داستان ها دو - سه بار هم روی صحنه تئاتر اجرا شده اند، یک بار یکی از روزنامه ها یکی از همین داستان هایم را بدون اجازه چاپ کرده بود. وقتی تماس گرفتم که چطور بدون اجازه این کار را کردند، دیدم طرف طلبکار شده است. واقعیت این است که من به عشق امام حسین (ع) می نویسم، علاقه دارم و الان هم چند کار نیمه تمام دارم. از چشم یک قصه نویس به فرهنگ عاشورایی عشق می ورزم و هر جا متنی خطی و دستنویس در این حوزه پیدا کنم به مطالعه آن می نشینم.

من اخیرا یک داستان دستنویس عاشورایی از مجید قیصری خوانده ام که فوق العاده زیباست. فکر می کنم نشر اقی این داستان را در دست چاپ دارد. یک رمان حدودا ۱۵۰ صفحه ای بود که متأثر از واقعه عاشورا نوشته شد. این رمان قیصری، داستانی بسیار مدرن و امروزی و بسیار خوشخوان است. داستان های

بن زیاد است. روایتی که از زبان یک مورخ بی طرف آمده، من به صورت اتفاقی در یکی از این مقاتل آن را پیدا کردم. در مطالعه مقتل ها و زندگینامه ها به چنین شخصیتی برخورد کردم. بودند افرادی که به عنوان مورخ در صحنه حوادث حضور داشتند و از نگاه یک ناظر بی طرف تمام اتفاقات را می نوشتند. عده ای هم بودند که بعد از واقعه عاشورا با انواع و اقسام امراض از بین رفتند. چون در جریان قیام عاشورا این افراد در اردوگاه دشمن بودند و در مقابل حق صف کشیدند و جزو سربازان یزید بودند و در برخی مقاتل از آنها نام برده می شود.

شما چه تعریفی از ادبیات عاشورایی دارید؟
علی مؤذنی داستانی دارد که فکر می کنم نامش ۷۲ تن باشد. این داستان یک داستان کاملاً مدرن و امروزی است. این داستان همه ویژگی های یک داستان عاشورایی را دارد و از نگاه انسان امروز نوشته شده است. عاشورا با زندگی ما عجین است. هر سال این واقعه در مقابل ما زنده می شود و هر کس در هر طیفی از جامعه با هر فکری چشم که باز می کند عاشورا و تاسوعا هست، سینه زنی و زنجیر زنی هست، یعنی با این فکر و فرهنگ بزرگ می شود.

در حوزه ادبیات عاشورایی، با کدام یک از داستان های نویسندگان معاصر بهتر و بیشتر ارتباط برقرار می کنید و کدام داستان را موفق تر از بقیه می دانید؟

یک دسته از آثار هستند که باز نویسی آثار گذشتگان هستند این باز نویسی ها بسیار سطحی هستند و در پاسخ به نیاز بازار عرضه می شوند و خریدار هم دارند؛ اما از عمق و اصالت چندانی برخوردار نیستند؛ با این حال دسته ای دیگر از آثار هستند که نویسندگان آنها هیچ ادعایی ندارند و در خلوت خود سخت در تلاشند تا آثار هر چه بهتر و عمیق تر و اصیل تری عرضه کنند. نویسندگان این دسته از آثار فرهنگ کشور خود را خوب می شناسند و با تفکر و اندیشه اسلامی عمیقاً آشنا هستند. فرهنگ عاشورایی با پوست و گوشت و خون این نویسندگان عجین شده

باسمه تعالی

فراخوان عمومی سومین جشنواره بین المللی شعر فجر (بخش کشوری)

سومین جشنواره بین المللی شعر فجر، همزمان با نکوداشت سی امین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی ایران در سه بخش کشوری، استانی و بین المللی برگزار خواهد شد و با توجه به این تقارن جسته، توجه بیشتری به اشعار با موضوعات امام و انقلاب اسلامی، نهضت بیداری اسلامی، پایداری و دفاع مقدس، آیینی و مذهبی، مضامین اخلاقی، ایثار و شهادت معطوف خواهد شد.

شرایط شرکت در بخش کشوری:

- ۱- در بخش رقابتی فقط شاعران جوان (متولدین ۲۲ بهمن ماه ۱۳۵۷ به بعد) حق شرکت دارند. ۲- شاعران جوان در صورت تمایل به شرکت در بخش کشوری باید حداقل ۱۴ قطعه از اشعار چاپ شده یا چاپ نشده خود را در یکی از حوزه های شعر سنتی یا نو (نیمایی و سپید) یا کودک و نوجوان به تعداد پنج نسخه تکثیر و به همراه سایر مدارک لازم به نشانی زیر ارسال نمایند. تهران، میدان هفت تیر، خیابان قائم مقام فراهانی، خیابان فجر، شماره ۹، ساختمان فجر، طبقه چهارم، دبیرخانه سومین جشنواره بین المللی شعر فجر تلفن و نمابر ۸۸۳۴۲۹۷۹ - ۰۲۱ کدپستی: ۱۵۸۹۷۴۳۱۱۱
- شاعران متقاضی شرکت در بخش استانی، براساس فراخوان اعلام شده از سوی اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان محل اقامت خود اقدام نمایند.
- هر شاعر فقط در یکی از حوزه های زیر شرکت می نماید: شعر سنتی - شعر نو (نیمایی و سپید) - شعر کودک و نوجوان
- شاعران منتخب در دو سال گذشته در صورت تمایل به شرکت در این جشنواره باید آثار جدید خود را ارسال نمایند.
- شاعرانی که در جشنواره استانی شرکت می کنند، در صورت تمایل، جهت شرکت در سطح کشوری نیز می توانند مدارک لازم را مستقیماً به دبیرخانه مرکزی ارسال نمایند.
- ده اثر برتر هر استان در بخش استانی جشنواره توسط اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی همان استان جهت شرکت در بخش کشوری به دبیرخانه مرکزی ارسال می شود.

مدارک لازم:

- ۱- کتاب شعر یا مجموعه ای شامل حداقل ۱۴ قطعه از سروده های شاعر جوان (متولد ۲۲ بهمن ماه ۱۳۵۷ به بعد) در پنج نسخه در یکی از حوزه های یاد شده
- ۲- تصویر صفحه اول شناسنامه
- ۳- فرم تکمیل شده شرکت در سومین جشنواره بین المللی شعر فجر در سطح کشوری

مهلت ارسال آثار و مدارک:

داوطلبان باید آثار و مدارک لازم را حداکثر تا پایان وقت اداری روز دوشنبه مورخ ۱۳۸۷/۱۰/۳۰ به دبیرخانه مرکزی ارسال نمایند.

فرم شرکت در سومین جشنواره بین المللی شعر فجر (بخش کشوری)

اینجانب: فرزند: دارای کد ملی: شماره شناسنامه:

صادره از: متولد: / / ۱۳ ضمن ارسال مدارک لازم به شرح زیر آمادگی خود را جهت شرکت در حوزه شعر سومین جشنواره بین المللی شعر فجر اعلام می نمایم.

۱- کتاب شعر یا حداقل چهارده قطعه از سروده های داوطلب شرکت در حوزه شعر سنتی □ یا نو (نیمایی و سپید) □ یا کودک و نوجوان □ در پنج نسخه و صفحه

۲- تصویر صفحه اول شناسنامه داوطلب

۳- فرم شرکت در سومین جشنواره بین المللی شعر فجر در سطح کشوری

تاریخ: امضاء:

مروری بر کتاب های عاشورایی کتابخانه تاریخ اسلام و ایران

عاشورا پژوهی در کتابخانه تخصصی

واقعه عاشورا و شخصیت امام حسین (ع) است که به تحلیل در این زمینه پرداخته است از آن جمله:

۱- **حماسه حسینی** از شهید مرتضی مطهری. کتاب حاضر مشتمل بر سخنرانی و یادداشت های استاد مطهری درباره امام حسین (ع) است که در حدود سال های ۱۳۴۷ تا ۱۳۵۶ ایراد و نوشته شده و تا کنون بیش از سی نوبت تجدید چاپ شده است. این کتاب تاریخ نگاری نیست که تحلیل تاریخ است و در آن به جنبه درس آموزی و الگوگیری از قیام امام حسین (ع) و لزوم پیراستن آن از تحریفات تکیه و تاکید شده است.

۲- **بررسی تاریخ عاشورا** از دکتر محمد ابراهیم آیتی.

۳- **تفسیر قیام حضرات حسنین (ع)** از سید محمدحسین فضل الله.

۴- **تفسیر سیاسی قیام امام حسین (ع)** از سید علی شرف الدین.

۵- **توره الحسین (ع)** از محمدمهدی شمس الدین.

۶- **بررسی و تحقیق پیرامون نهضت حسینی** از سید علی فرحی.

ح: کتاب های ادبی
مجموعه کتاب هایی که به صورت شعر در رثا و یا مدح امام حسین (ع) و نهضت عاشورا سروده شده است را شامل می شود که عبارتند از:

۱- **قیام حسین (ع)** آخوند ملا آقای خوینی.

۲- **نغمه سریان** از عبدالله لاوری فرد.

کتاب فوق شامل مداحی و نوحه سرایی همراه با زندگینامه برخی از نوحه خوانان و سرایندهگان است.

۳- **از فدک تا کربلا** تالیف داوود افتخاری.

۴- **مثنوی مقامات الابرار** از شیخ محمد حسین آیتی بیرجندی.

۵- **دیوان شعراء الحسین** از محمد باقر ایروانی النجفی.

۶- **تجلی عشق در حماسه عاشورا** به کوشش محمود شاهرخی و عباس مشفق کاشانی که شامل سروده های عاشورایی از شاعران گذشته و معاصر است.

د: مجموعه مقالات

۱- در میان کتاب های موجود در کتابخانه می توان به **مجموعه مقالات همایش امام حسین (ع)** که در چهارده جلد از سوی مجمع جهانی اهل بیت تدوین شده است اشاره کرد.

۲- همچنین می توان به **مجموعه مقالات برگزیده کنگره علمی از غدیر تا عاشورا** اشاره کرد که از سوی دبیرخانه کنگره جمع آوری شده است.

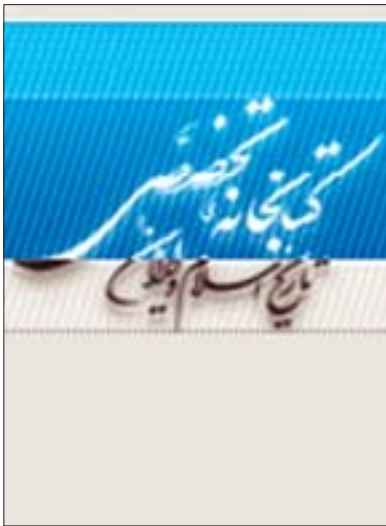
ر: مجله های علمی و پژوهشی

در لابه لای کتاب هایی که درباره امام حسین (ع) گردآوری شده است مجلات علمی که به صورت ویژه نامه به این موضوع نیز پرداخته اند به چشم می خورد از جمله:

۱- **آینه پژوهش** شماره ۷۷ و ۷۸ که ویژه نامه ای درباره امام حسین (ع) در اسفند ماه چاپ کرده است.

۲- **فصلنامه حکومت اسلامی** شماره ۲۵، ۲۶ و ۲۷ پاییز ۸۱ و زمستان ۸۱ و بهار ۸۲ ویژه نامه ای در سه دوره به موضوع امام حسین (ع) اختصاص داده است.

به هر ترتیب تنوع و تعدد کتاب ها در موضوعات به حدی است که توضیح آنها خارج از یک گزارش چند صفحه ای است و محققان علاقه مند به تحقیق در موضوع امام حسین (ع) با مراجعه حضوری پی به این گنجینه ارزشمند خواهند برد.

اشاره کرد:

۱- **حیاه الامام حسین بن علی علیه السلام، دراسه و تحلیل** از باقر شریف قرشی. کتابی است توصیفی، تحلیلی درباره امام حسین (ع) و روزگار او که بیان کننده نظر رایج شیعه و از مفصل ترین کتاب هاست و در سه مجلد تدوین شده است.

۲- **زندگانی امام حسین (ع)** از سید هاشم رسولی محلاتی.

۳- **الخصائص الحسینه** جعفر تستری. کتاب درباره خصایص و صفات منحصر به فرد امام حسین (ع) است که موجب تشخیص و امتیاز او از دیگر مردم حتی پیامبران و امامان است.

ت: مقالات
مقتل نویسی از دیرباز در بین نویسندگان ادبیات عاشورایی موضوعی رایج و مطرح بوده است. از جمله معروف ترین مقالات می توان به موارد ذیل اشاره کرد:

۱- **وقعه الطف** از ابی مخنف لوط ابن یحیی، کتاب حاضر که بازسازی کتاب مقتل الحسین (ع) ابو مخنف است که با استخراج منقولات طبری از ابو مخنف و افزودن مقدمه و تعلیقاتی بر آن به قلم آقای محمد هادی یوسفی غروی به بازسازی آن پرداخته شده است.

همچنین می توان از **مقتل ابی مخنف** نخستین گزارش مستند از نهضت عاشورا به قلم جواد سلیمانی و یا کتاب **مقتل الحسین علیه السلام** به اهتمام حسن غفاری اشاره کرد.

۲- **اولین تاریخ کربلا** از علی کرمی. کتاب مذکور که ترجمه مقتل الحسین (ع) ابو مخنف است، در ضمیمه به قیام عاشورا پرداخته است.

۳- **مقتل گویا در حماسه عاشورا** از عبدالرحیم بخشایش.

کتاب دربرگیرنده ترجمه **تسمیه من قتل مع الحسین** از فیض بن عمر رسانی و **ابصار العین فی انصار الحسین** از شیخ محمد سماوی و نقشه الصدور فیما یتجدد به حزن یوم العاشورا از محدث قمی است.

۴- **مقتل الشمس** از محمد جواد صاحبی که پیرامون نهضت حسینی تحقیق و تحلیل کرده است.

۵- **اکلیل المصائب فی مصائب الاطائب** از محمد بن سلیمان تنکابنی.

ج: کتاب های تاریخی، تحلیلی
شامل مجموعه ای از کتاب های تاریخی پیرامون

پژوهنده ای لازم است که در هر موضوعی که پژوهش می کند نخست کتابشناسی آن موضوع را فراهم سازد. پژوهشگری که درباره امام حسین (ع) نیز تحقیق می کند از این قاعده مستثنی نیست و ضروری است که به کتابشناسی هایی تاریخی، پژوهشی، توصیفی و یا تحلیلی رجوع کند علاوه بر این که شناخت این کتابشناسی ها عاشورانویسان را یاری می رساند که بدانند چه کتاب هایی درباره امام حسین (ع) نوشته شده است و از این میان می توان به کتاب های ذیل که در کتابخانه تخصصی تاریخ موجود است اشاره کرد:

۱- **الذریعه الی تصانیف الشیعه** از شیخ آقا بزرگ تهرانی.

اگر چه کتاب مذکور به تمامی تصانیفی که شیعه تا دوره مولف وجود داشته اشاره دارد اما بخش عمده ای از این کتاب به کتاب هایی که درباره عاشورا و امام حسین (ع) نوشته شده است اشاره می کند و شیخ آقا بزرگ بیش از نهمصد عنوان کتاب در این زمینه بر شمرده است.

۲- **معجم ما کتب عن الرسول و اهل البیت صلوات الله علیهم** از عبدالجبار الرفاعی.

با توجه به این که کتاب مذکور در چندین مجلد است اما قسم پنجم از صفحات جلد هفتم این اثر به معرفی بیش از ۳۲۱۵ کتاب و مقاله که درباره امام حسین (ع) نوشته شده پرداخته است و می توان گفت که این کتابشناسی کامل ترین کتابشناسی از امام حسین (ع) است.

۳- **کتابشناسی تاریخی امام حسین (ع)** از محمد اسفندیاری. این کتابشناسی مشتمل بر برخی کتاب هایی است که در ایران منتشر یا پخش شده است.

۴- **کتابشناسی عاشورا** از محمد حیدری قاسمی.

۵- **معجم کتب و مولفین حیات و قیام امام حسین (ع)** از سید علی شرف الدین موسوی.

ب: دایرة المعارف ها
مجموعه این کتاب ها شامل ولادت، زندگی اصحاب و یاران، فضایل و شمایل امام حسین (ع) است و همچنین مسائلی که حول عاشورا و کربلا وجود دارد در این گونه کتاب ها جمع آوری شده است که از آن جمله می توان به کتاب های ذیل اشاره کرد:

۱- **دایرة المعارف الحسینیة** از محمدصادق محمد (کرباسی) که در لندن در سال ۱۴۱۴ق چاپ شده است. این کتاب به صورت موضوعی به مباحثی پیرامون امام حسین (ع) پرداخته و از سال ۱۳۶۵ که کار تدوین آن آغاز شده و بر پایه تقسیم بندی مولف تعداد مجلدات آن به بیش از سیصد جلد خواهد رسید.

۲- **فرهنگ عاشورا** جمعی از نویسندگان در یازده جلد

۳- **فرهنگ عاشورا** از جواد محدثی.

کتاب مذکور فرهنگنامه یا دایرة المعارف عاشورا و شامل اطلاعات مختصر و مستند و به ترتیب حروف الفبا پیرامون موضوعاتی است که به نهضت جواد امام حسین (ع) اختصاص دارد.

پ: زندگینامه ها
شامل کتاب هایی است که درباره ولادت و حیات و فضایل و شمایل امام حسین (ع) تدوین شده و به طور کل به زندگی اجتماعی و حیات علمی ایشان پرداخته است. از آن جمله می توان به کتاب های ذیل

از آن هنگام که سیدالشهدا (ع) در خون غلتید، دسته دسته از عالمان به ضبط و ثبت رخداد عاشورا پرداختند.

هیچ قرنی در تاریخ اسلام سپری نشد مگر این که ده ها و گاه صدها کتاب و رساله درباره عاشورا و قهرمان آن نوشته و پراکنده شد. در این میان، کارنامه عاشورانویسی در قرن چهاردهم و پانزدهم هجری پربرگ و بارتر است و در این دو قرن مسلمانان خون حسین (ع) را دستمایه نهضت های آرمانخواه کردند و با الهام از آن حضرت به پیکار با ظلم و ستم پرداختند و در این خصوص کتاب ها، رساله ها و مقالات فراوانی را تدوین کردند. مضافاً این که این دو قرن مقارن با دستیابی مسلمانان به صنعت پیشرفته چاپ و نشر کتاب بود و این نیز بر رونق عاشورانویسی افزود و نویسندگان را دلگرم کرد که بنویسند و به دست ناشران بپسارند.

اینک نزدیک به پانزده قرن از عاشورا و شهادت امام حسین (ع) می گذرد. در این مدت هزاران کتاب، رساله و مقاله درباره زندگی و قیام آن حضرت نوشته شده است. به یقین مجموع آثاری که درباره امام حسین (ع) نوشته شده بیش از آثاری است که درباره دیگر امامان نوشته شده است و چنین می نماید که تا ابزار نوشتن هست و انسانی هست، عاشورا نویسی هم ادامه خواهد داشت. چنان که اینک سالی نمی گذرد مگر این که ده ها کتاب درباره آن حضرت نوشته و منتشر می شود.

بدین جهت ضروری است که کتابخانه های تخصصی و پر بار از آثار مرتبط با شناخت و قیام آن حضرت امام حسین (ع) راه اندازی شود و در این زمینه فعالیت کند.

کتابخانه تخصصی تاریخ اسلام و ایران در راستای اهداف خویش از سال ۱۳۷۴ شمسی اقدام به جمع آوری کتاب های علمی و پژوهشی و مستقلی درباره امام حسین (ع) تدوین کرده است و علاوه بر کتاب های تاریخ عمومی مانند تاریخ طبری و ابن اثیر و ذهبی که گزارش های پراکنده ای از زندگانی امام حسین (ع) و عاشورا ارائه کرده اند؛ بسیاری از کتاب های ویژه و تک نگاری هایی که در این زمینه تدوین شده در این کتابخانه موجود است؛ به طوری که هم اکنون بیش از نهمصد عنوان کتاب با موضوع امام حسین (ع) و کربلا و عاشورا در این کتابخانه وجود دارد.

در میان کتاب های موجود در کتابخانه تخصصی تاریخ اسلام، کتاب های متنوعی را درباره امام حسین (ع) می توان مشاهده کرد. از کهن ترین کتابی که درباره امام حسین (ع) نوشته شده تا مفصل ترین کتابی که در این باره تدوین شده است یعنی کتاب **دایرة المعارف الحسینیة** از محمد صادق محمد (کرباسی) که حدود چهل جلد این کتاب تا کنون منتشر شده و بر پایه تقسیم بندی مولف تعداد جلد های آن به ۳۳۲ عدد می رسد و ممکن است بیشتر از این هم بشود.

اگر چه کتاب هایی که درباره امام حسین (ع) گردآوری شده به صورت موضوعی در قفسه ها قرار داده نشده اما با کمی دقت در مجموع کتاب هایی که در این باره در کتابخانه موجود است می توان آنان را به صورت ذیل دسته بندی کرد:

الف: کتابشناسی امام حسین (ع)
بدون تردید هر پژوهشی باید مسبقاً به کتابشناسی باشد و هیچ پژوهشی استوار نخواهد بود مگر این که استوار به کتابشناسی باشد. به همین دلیل بر هر

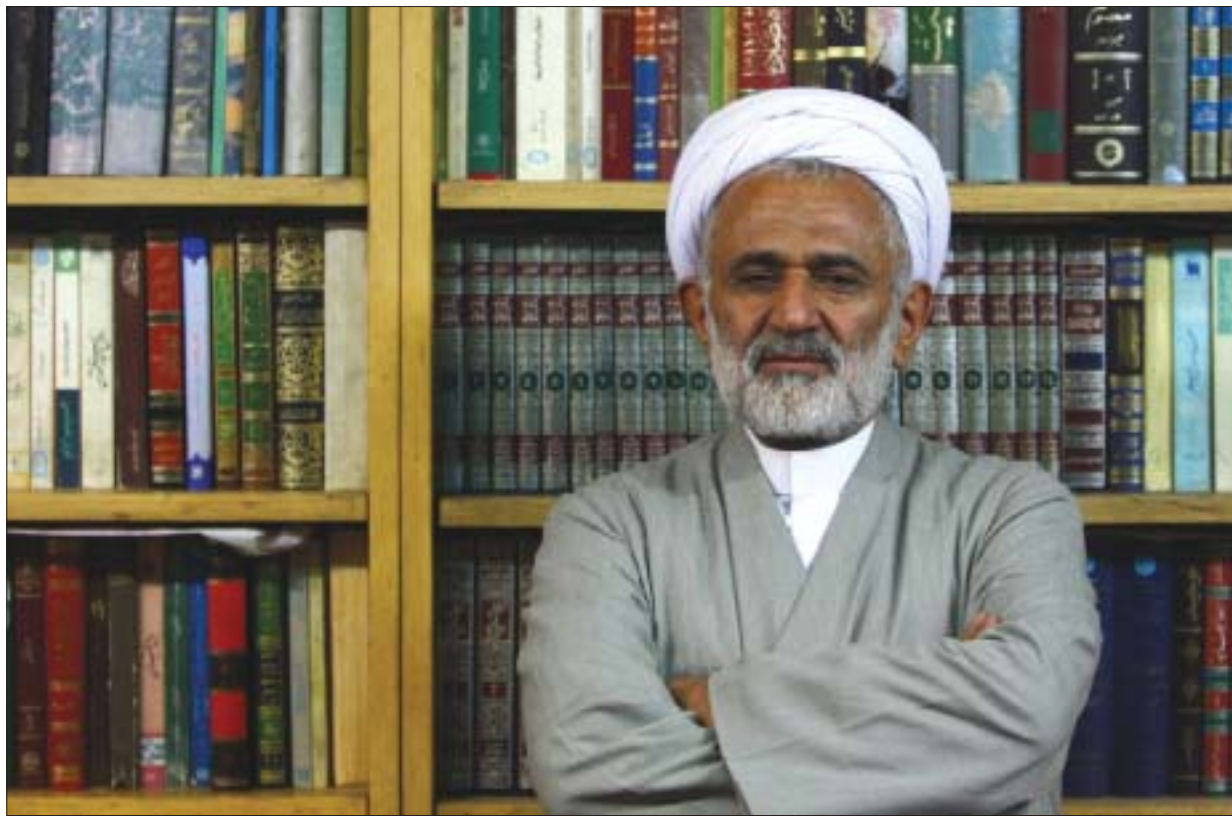

علی محمد متولیان

«ادب الحسین (ع)» را باید اثری جدید در حوزه معارف دینی دانست؛ چرا که در این اثر تلاش شده تا افقی تازه در روایت زندگانی امام حسین (ع) ایجاد شود. اگر چه آثار متعددی درباره شخصیت امام حسین (ع) به رشته تحریر درآمده است اما در این اثر بیشتر تلاش شده است تا فارغ از روایت‌های تاریخی، مقاتل و نحوه به شهادت رسیدن امام سوم شیعیان (ع) شخصیت آن حضرت از منظر علمی، فرهنگی و ادبی، مورد تحلیل و بررسی قرار گیرد. حجة الاسلام دکتر عباسعلی بهاری اردشیری، نگارنده اثر مذکور بر این باور است که هنوز شناخت دقیقی از ابعاد گوناگون شخصیت امامان (ع) صورت نگرفته است و بر این اساس ضرورت دارد تا محققان با نگاه علمی، دقیق و کارشناسانه حوزه امام‌شناسی را رونق بخشند. او که دارای دکترای ادبیات عرب از دانشگاه تهران و عضو هیأت علمی دانشگاه شهید بهشتی است، به دنبال آن است تا این تحقیق را درباره ۱۴ معصوم (علیهم السلام) انجام و در قالب آثار مجزا ارائه دهد.

با حجة الاسلام دکتر عباسعلی بهاری اردشیری درباره کتاب «ادب الحسین (ع)»

حیات فرهنگی امام حسین (ع)

علت نام‌گذاری کتاب «ادب الحسین» چه بود؟
زمانی که دانشجوی دکترم شدم به دلیل انگیزه‌های دینی، رشته ادبیات عرب را انتخاب کردم و در این راستا موضوع پایان‌نامه مقطع دکترای بنده ادب اصحاب‌الکساء یا ادبیات در سیره خمسه آل‌عباس (ع) نام گرفت که شامل ادب‌النبی (ع)، ادب‌الزهراس (س) و ... است. در این میان کتابی از اشعار امام حسین (ع) به دستم رسید که دو نسخه از آن در کتابخانه بایزید بسطامی در ترکیه وجود دارد. البته کتابی با عنوان ادب الحسین (ع) به زبان عربی چاپ شده است، اما در واقع این کتاب مجموعه اشعاری است که به زبان عربی درباره امام حسین (ع) سروده شده است. مجموعه این مسائل انگیزه‌ای شد تا به دنبال نگارش ادب الحسین (ع) بروم.

موضوع اصلی و ساختار کلی در این کتاب چیست؟
جایگاه ائمه (ع) بسیار بالاست و آنان منابع علم الهی هستند. بنده در این راستا کتابی با عنوان «سرچشمه‌های معرفت» نوشتم تا برای شناساندن ابعاد مختلف علمی و فرهنگی شخصیت ائمه اطهار (ع) تلاشی صورت گرفته باشد. در این زمینه برای نمونه می‌توان به ایرادی که امام صادق (ع) به فیزیک ارسطو گرفت، اشاره کرد. امام صادق (ع) فیزیک را از پدر خود امام باقر (ع) آموخت و در این راستا روزی که بحث عناصر اربعه در فیزیک ارسطو شد، ایشان به این امر نقد وارد کردند و تقسیم عناصر به آب، خاک، باد و آتش را امری اشتباه دانستند چرا که به اعتقاد امام صادق (ع) خاک یک عنصر نیست بلکه از عناصر متعددی تشکیل شده است و هر یک از عناصر موجود در خاک، به تنهایی یک عنصر مجزا قلمداد می‌شوند. به هر حال کتاب حاضر بانگاه به زندگی فرهنگی و علمی امام حسین (ع) تدوین شده است.

شما به توبیب و فصل بندی خاصی در کتاب «ادب الحسین (ع)» اشاره کرده‌اید. معیار و نحوه این تقسیم بندی چیست؟

در این کتاب تلاش کردم تا ادبیات را به دو بخش تقسیم کنم؛ ادب‌الدرس و ادب‌النفس. در این میان ادب‌الدرس شامل تاریخ، قصه، ادبیات، ضرب‌المثل و در مجموع مسائلی است که در ارتباط با معانی و بیانی باشد؛ اما ادب‌النفس مسائل مرتبط با مسائل تربیتی اسلامی است. در ادبیات قدیم، بحث ادب‌النفس موجود بوده اما بعدها به دست فراموشی سپرده شده و ادب‌الدرس جای آن را گرفته است. برای نمونه وقتی می‌گوییم فلاطی بی ادب است، این به معنای آن نیست که او بی ادبیات است بلکه منظور، بی اخلاقی اوست. هر یک از این دو نوع ادبیات به دو قسم ادب‌شرعی و ادب‌عرضی تقسیم می‌شود. البته ممکن است این تقسیم بندی چندان در عرف جامعه امروز رواج نداشته باشد. در این میان باید گفت که صنعت مبالغه یکی از صنایع معروف در ادبیات است؛ با این تفاوت که صنعت مبالغه در ادب‌الدرس عربی با دروغ همراه است. برای نمونه می‌توان به بیت معروف فردوسی اشاره کرد که می‌گوید: «ز سمن ستوران در آن پهن دشت/ زمین شد شش و آسمان گشت هشت» مطابق بیان فردوسی در این بیت آسمان هفت طبقه، هشت طبقه و زمین هفت طبقه، شش طبقه شده است. این اشعار بسیار

زییاست اما واقعیت ندارد. همین صنعت را در ادب‌الدرس شرعی نیز می‌توان دید. برای نمونه می‌توان به فرموده امام علی (ع) اشاره کرد که می‌فرماید: ای انسان، تصور نکنی که موجودی با چند کیلو وزن هستی، بلکه تو جهانی بی انتها و کتاب اسرارآمیز هستی بوده و باید قدر خود را بدانی. در اینجا می‌بینیم که مبالغه به کار گرفته شده اما همراه با دروغ نیست و واقعیت دارد.

در مورد امام حسین (ع) کدام یک از انواع ادبیات و اشعار وجود دارد؟

باید گفت که در این باره هم شاهد ادب‌الدرس عرفی و ادب‌الدرس شرعی هستیم. در این راستا، ادب‌الدرس عرفی شامل اشعاری می‌شود که شاعران برای امام حسین (ع) سروده اند و ادب‌الدرس شرعی سخنان گرانقدر امام حسین (ع)، که خطبه‌ها، دیوان و بیانات حکیمانه ایشان را شامل می‌شود.

نگاه شما نسبت به تقسیم بندی در حوزه ادب‌النفس چیست؟

ادب‌النفس نیز خود به دو بخش تقسیم می‌شود

ادب‌الدرس عرفی شامل اشعاری می‌شود که شاعران برای امام حسین (ع) سروده اند و ادب‌الدرس شرعی سخنان گرانقدر امام حسین (ع) است که خطبه‌ها و دیوان ایشان را شامل می‌شود

به نکات ادبی در مباحث نیز پرداخته شده است. گفتید که حق امامان در حوزه امام‌شناسی چنان که باید ادا نشده است. می‌توانید به مصادیقی از این نارسایی‌ها هم اشاره کنید؟

بنده خودم در زندگی جابربن حیان بررسی کرده‌ام که گفته است فیزیک، شیمی، مکانیک و دینامیک را از امام صادق (ع) آموخته است «ایشان می‌گفت و من می‌نوشتم». در این میان چه کسی هست که این گونه مسائل را از امام صادق (ع) بداند؟ به اعتقاد بنده ما هنوز نتوانسته ایم امامان خود را بشناسیم.

به عبارتی تلاش کرده‌اید تا به بررسی زوایای پنهان زندگی امام حسین (ع) بپردازید.

بله. این گونه است. برای نمونه می‌توان به نگاه تربیتی خاص ایشان اشاره کرد که کمتر مورد توجه قرار گرفته است. البته در پایان‌نامه به دیگر امامان و شخص پیامبر اکرم (ص) نیز اشاره کرده‌ام. بد نیست بدانید که پیامبر اکرم (ص) اولین کسی است که بحث قرنطینه را مطرح کرده است و به همین دلیل می‌فرمایند اگر در شهری طاعون آمد، بر مومنان شهرهای دیگر حرام است تا به آن شهر سفر کنند و مومنان آن شهر نیز نباید به شهر دیگری سفر کنند.

به عنوان آخرین سوال، برنامه‌های آتی شما برای نگارش آثار امام‌شناسی چیست؟

قصد دارم ادامه مباحث ادب معصومان (ع) را تا حد امکان تکمیل کنم. همچنین کتابی با عنوان «شیطان، چالش‌ها و راهکارها» را ترجمه کرده‌ام. اثر دیگری نیز در موضوع غدیر با عنوان «غدیر از منظر عالمان و منابع اهل سنت» در دست تألیف دارم. این مورد در کنگره غدیر به عنوان مقاله برتر مورد تقدیر قرار گرفته است و ان شاء الله در ماه‌های آتی به چاپ خواهد رسید.

که همان ادب‌النفس عرفی و ادب‌النفس شرعی است. ادب‌النفس عرفی یعنی اخلاق و تربیت عرفی که همان اخلاق سفسطاییان، رواقیان و ... است. ادب‌النفس شرعی نیز همان اخلاق و تربیت دینی است که از سوی معصومان (ع) به ما می‌رسد.

در کتاب «ادب الحسین» به کدام یک از اقسام ادبیات پرداخته شده است؟

در این کتاب به ادب‌الدرس شرعی و ادب‌النفس شرعی پرداخته شده است. در حوزه ادب‌الدرس شرعی، خطبه‌ها، فرمایش‌ها و اشعار امام حسین (ع) درباره کربلا مطرح است و در حوزه ادب‌النفس شرعی به اخلاق نظری و اخلاق عملی ایشان پرداخته شده است. اخلاق نظری امام حسین (ع) عبارت از احادیثی است که ایشان در ارتباط با اخلاق و تربیت انسانی فرموده‌اند. اخلاق عملی ایشان نیز شامل اعمالی است که امام حسین (ع) داشته است، مثل نحوه برخورد ایشان با فقرا که بارها آن‌ها را به خانه خود دعوت می‌کنند در این زمینه به روایات نقل شده از ایشان استناد شده است.

منابع شما در این تحقیق چه بود؟

از منابع متعددی استفاده شده است که شامل منابع دست اول و دست دوم می‌شود.

در زمینه سنتدیت منابع به ویژه منابع حدیثی هم بررسی‌هایی داشته‌اید؟

بنده بررسی‌های سندی در منابع خود نکرده‌ام، بلکه به صورت کلی هرچه مربوط به امام حسین (ع) بوده را جمع‌آوری و به صورت منتخب در این کتاب تدوین کرده‌ام.

گرایش غالب شما در این اثر نقل مضامین بوده یا تحلیل و تفسیر ادبی؟

عمده مباحث نقل به مضمون است، اما در مواردی

«راز سر به مهر» منتشر شد

۳۵ سال ادبیات عاشورایی

ادبیات عاشورایی در ایران، قدمتی طولانی و تقریباً برابر با پیدایی ادب فارسی دارد. با این همه، ادبیات معاصر دستاوردهای تازه‌ای در این عرصه دارد که به دلیل پراکندگی کمتر مورد توجه قرار گرفته‌اند. طرح‌هایی از جمله طرح صد کتاب از صد نویسنده انقلاب اسلامی که اخیراً در حال انجام است، تلاشی در این حوزه به شمار می‌آید، زیرا در میان آثاری که در این طرح منتشر می‌شوند، بخشی نیز به ادبیات عاشورایی و آیینی اختصاص دارد و واضح است که کنار هم قرار گرفتن این آثار، کمک خواهد کرد تا علاقه‌مندان، ساده‌تر به منابع مورد نظر خود دست یابند.

در کنار معاونت فرهنگی وزارت ارشاد، برخی نهادهای دیگر نیز در سال‌های اخیر به انتشار آثاری از ادبیات عاشورایی همت گمارده‌اند که از جمله این مراکز می‌توان به انتشارات سوره مهر اشاره کرد که زیر نظر حوزه هنری سازمان تبلیغات اسلامی فعالیت دارد. این انتشارات به تازگی کتاب «راز سر به مهر» برگزیده سی و پنج سال ادبیات عاشورایی در ایران را منتشر کرده است. در این کتاب می‌توان آثاری در حوزه ادبیات عاشورایی از نویسندگانی همچون حسن احمدی، میناق امیرفجر، قیصر امین پور، اصغر استاد حسن معمار، محمود براتی خوانساری، محمدرضا بیارمی، سید ابوالقاسم حسینی (ژرفا)، زهرا زاریان، نرگس ساعتی، سید محمد سادات اخوی، سید مهدی شجاعی، مجید شاه حسینی، مریم صباغ زاده، داوود غفارزادگان و حمید گروگان را خواند. یکی از نکات بسیار جالب این کتاب که بر قالب داستان و نثر ادبی توجه داشته و آثاری از این دسته را منتشر کرده، انتشار داستان و نثر ادبی از کسانی است که کمتر آنها را با این جنبه ادبی‌شان می‌شناسیم. به عنوان مثال می‌توان از داستانی از مرحوم قیصر امین پور نام برد. حسین حداد گردآورنده این کتاب در این باره می‌نویسد: «داستان «شبیبه، شبیه، شبیه» در میان اندک داستان‌های قیصر امین پور درخور توجه است، چرا که امتیاز مهم آن ظرفیتی است که نویسنده در تلفیق داستان امروزی با وقایع عاشورا از خود نشان داده است و از حیث نگاه آن را در میان دیگر داستان‌های عاشورایی شاخص کرده است.»

سه داستان از سید مهدی شجاعی از دیگر بخش‌های کتاب حاضر است. او در قصه اول کتاب که کسی که آمدنی است نام دارد داستانی از دفاع مقدس را روایت می‌کند؛ داستانی که پیوند‌های آن با حماسه حسینی انکارناشدنی است. دیگر داستانی که از وی در این مجموعه منتشر شده، «ضرب چشم‌های تو» نام دارد. این داستان نیز در اولین همایش ادبی هنری عاشورا به عنوان اثر برگزیده اعلام شد. شجاعی در ابتدای این کار نوشته است: «امشب پنجمین شبی است که تو بر خاک آرمیده‌ای و دست محرم باد کاکل هایت را پریشان می‌کند. بی معنی است اگر بگویم که دلم پیش توست، تو خون دل منی که اکنون بر خاک افتاده‌ای و دیگر نمی‌تبی، دل‌مرده نیستم که هرگز نمرده‌ای یا دل‌سرد هم نیستم که تو به خورشید گرما می‌دهی.»

«راز سر به مهر» از سوی انتشارات سوره مهر در شمارگان ۲۵۰۰ نسخه به مناسبت ماه محرم منتشر شده است.

بازخوانی کتاب «قیام امام حسین(ع)» نوشته زنده یاد سید جعفر شهیدی

آیین پاکبازی

نویسنده به بخشی از واقعه محرم سال ۶۱ هـ ق اشاره دارد. اما او این واقعه را در ظرف زمانی محدود در روز عاشورا، در ماه محرم یا در سال ۶۱ نمی‌بیند بلکه به زمان‌های دور برمی‌گردد و ریشه‌های ماجرا را در حوادث تاریخی جست‌وجو می‌کند. توجه او به بافت سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی که واقعه کربلا در آن رخ داد به مراتب بیش از نگارش سیر و وقایع سال ۶۱ هجری است.

برای نمونه پس از اظهار شگفتی از کشته شدن امام حسین(ع) به دست کسانی که برخی از صحابه یا تابعین بودند آن هم به آن شیوه دلخراش، ترکیب ساختمان اجتماعی مکه در زمان دعوت پیامبر اسلام را مورد توجه قرار می‌دهد تا نشان دهد که بقایای این ساختمان اجتماعی، چگونه در شکل‌گیری حادثه کربلا موثر واقع شد. شهیدی می‌نویسد: نخستین دعوت پیغمبر(ص) از مردمان این بود که بگویند خدا یکی است و بت‌هایی را که به دست خود ساخته‌اید، دور بیندازید. اندک تاملی کافی است تا بدانیم این سخنی نبود که بازرگان جهان دیده‌ای چون ابوسفیان یا شیخ سالخورده‌ای چون ابو جهل را آزرده سازد. بسیار ساده‌لوحی می‌خواهد که بگویم اینان بتان ساخته و پرداخته پیشه‌وران خویش را خدای دانستند و آنها را می‌پرستیدند، بلکه ساده‌دلی می‌خواهد که بگویم این طبقه از بن‌دندان به خدایی معتقد بودند که باید از او بی‌چون و چرا اطاعت کرد.

بت‌ها در نظر اینان جز وسیله‌ای برای سرگرم نگاه داشتن مردمان ساده‌دل نبود. می‌خواستند از این راه آنان را بفریبند و سپس استثمار کنند. مسلماً اگر در همان روزها دعوت پیغمبر در یکتاپرستی خلاصه می‌شد، قریش آنچنان از وی ناخشون نمی‌شدند، بلکه همه یا بیشتر آنان به وی ایمان می‌آوردند. اما دقت در سوره‌های کوتاه که نخستین دسته از آیه‌های قرآنی است نشان می‌دهد که همراه با این دعوت ساده، درخواست‌های دیگری هم عنوان شده است؛ درخواستی که موقعیت اجتماعی آن دو گروه را تهیه می‌کرد: «وای بر نکوهش کن عیب‌جوی، آن که مالی

نیز به گونه‌ای دیگر بررسی کنم تا علت یا علل حقیقی آن را آنچنان که بوده است، دریابم. نتیجه این بررسی‌ها این شد که دانستم بخش مهمی از حادثه‌های تاریخ اسلام، به خصوص از آغاز تا عصر اول عباسی، نه چنان است که تاریخ‌نویسان گذشته به قلم آورند و آیندگان آن را به عنوان اصل مسلم پذیرفته‌اند. آنچه مرا در این باره به تردید انداخت و سپس به جست‌وجو کشاند، تحقیق درباره چند حادثه به ظاهر کوچک بود که به مناسبت کتاب‌ها و مقاله‌هایی که در کار نوشتن آن بودم، می‌بایست بررسی شود.»

کوشش شهیدی در این راه، پیش از آن که معطوف به روشن کردن ذهن مخاطبان باشد، پاسخ دادن به پرسشی است که خود دچار آن است: «مقصود من از نوشتن این یادداشت‌ها، مقتل‌نویسی، تبلیغ مذهبی و حتی نوشتن تاریخ نیست. من به هنگام گردآوری اسناد و طبقه‌بندی آنها کوشیده‌ام تا خود بدانم آنچه رخ داد، چرا رخ داد؟ کوشیده‌ام تا پاسخ این چرا از لابه‌لای حوادث داده‌شده، آن‌گاه پاسخ را که امیدوارم دریافته باشم. در معرض قضاوت خوانندگان بگذارم. پیدا کردن پاسخ این چرا تنها به خاطر خود حادثه نیست. زیرا آن حادثه به هر صورت که بود رخ داد و اکنون قرن‌ها بر آن گذشته است. اما چون درست بنگریم، می‌بینیم آن حادثه خود جزئی از تاریخ است؛ تاریخی که رویدادهای آن یکی معلول دیگری است. تاریخ تمدنی بزرگ که سیر آن هر چند در شرایط مختلف زمان و مکان، یا کندی و تندگی گسترش و درهم رفتگی همراه بود، هیچ‌گاه متوقف نشده است.» نگاه شهیدی برای درک ماهیت رویدادها، یک نگاه بیرونی است. وی در این باره می‌گوید: «برای آن که پاسخ درست را بیابم، دین و معتقدات خود را نادیده گرفته‌ام. روایات و داستان‌های ضدو تقیض بیش از یک قرن را کنار هم گذاشته‌ام و از میان همه، آن را نوشته‌ام که گذشته از تاریخ درست، شرایط اقلیمی، دینی، اقتصادی و اجتماعی نیز آن را تأیید می‌کند.»

کتاب «قیام امام حسین(ع)» در ۲۹ گفتار کوتاه اما پر مغز به نگارش درآمده است. در هر یک از این گفتارها

آنها که دستی در تاریخ نگاری دارند، به خوبی می‌دانند که برای هر موضوع تاریخی باید به کدام اسناد یا کتاب‌ها رجوع کنند، اما آنها که فقط علاقه‌مند به تاریخند و سابقه مطالعه و ممارست در این حوزه را ندارند، اغلب برای یافتن اطلاعات مورد نیاز خود با دشواری روبه‌رو می‌شوند. آنها کتابی را می‌خواهند که از نظر علمی قابل اعتماد باشد. همه اطلاعات مورد نیازشان را دربرگیرد و در عین حال ساده و همه‌فهم و خالی از پیچیدگی‌های کتاب‌های تخصصی باشد که متأسفانه برای اغلب موضوعات تاریخی چنین کتابی وجود ندارد.

مورخان و پژوهشگران برجسته بیشتر ترجیح می‌دهند که با اهل فن سخن بگویند. بنابراین کتاب‌هایشان پیچیده و پر حجم است. حالا اگر یکی از زنده‌ترین مورخان روزگار ما دست به کار تالیف کتابی شود که هم علمی و تخصصی باشد و هم ساده و همه‌فهم، هم جامع باشد و هم مختصر و مفید نه فقط کاری سترگ به انجام رسانده بلکه دشواری‌های بسیاری را از سرگذرانده است. کتاب «قیام امام حسین(ع)» نوشته زنده‌یاد سید جعفر شهیدی چنین کتابی است. این که این اثر از اسفندماه سال ۱۳۵۷ تاکنون ده‌ها بار تجدید چاپ شده و صدها هزار نسخه از آن به فروش رسیده، بهترین گواه برای کامیابی شهیدی در رسالتی است که بر عهده خود می‌دانست. او البته در نقد کتاب نمی‌گوید که آن را برای مخاطب عام نوشته و ادعا نمی‌کند هدفش ساده‌نویسی در عین جامع‌نویسی بوده است، اما نتیجه کارش جز این نیست. شهیدی می‌نویسد: «این داستان - قیام امام حسین(ع) - را تا آنجا که مقدر بوده است از تاریخ‌های مجمل و مفصل، قدیم و جدید و حتی منظومه‌ها و مقتل‌ها مکرر خوانده‌ام یا از این و آن شنیده‌ام و اگر بگویم بیشتر کتاب‌هایی را که در این باره نوشته شده‌اند از نظر گزارنده‌ام، مبالغه نیست. درباره علل این رویداد، نخست عقیده من نیز همچون دیگر تاریخ‌نویسان گذشته و بعضی نویسندگان امروز بود، لیکن بررسی چند واقعه در تاریخ پنجاه ساله آغاز اسلام، سبب شد که این حادثه را

نگاهی به «مقتل الحسین(ع)» ابومخنف لوط بن یحیی

سرچشمه های تاریخ نگاری عاشورا

نرسیده است بلکه اطلاع از مفاد آن از طریق دیگر مورخان که به اثر ابومخنف استناد کرده‌اند صورت می‌پذیرد. محمد بن جریر طبری در تاریخ الرسل و الملوک معروف به تاریخ طبری مقتل ابومخنف را به طور کامل روایت کرده و از این رو مأخذ اصلی این مقتل به شمار می‌آید برای نمونه وی روایت خود را چنین آغاز می‌کند که ابومخنف می‌گوید: اما آنچه مجالد بن سعید و صعق بن زهیر و دیگر اهل روایت گفته‌اند و جمع روایان بر آن رفته‌اند، این است که چنین گفت... گاهی نیز مقتل ابومخنف به شکل غیرمستقیم و از طریق فردی به نام هشام ابن کلبی نقل می‌کند. در این حالت می‌نویسد: هشام ابن کلبی از ابومخنف از فلان کس روایت کرد...

افراد دیگری نیز مقتل الحسین(ع) ابومخنف را به صورت پراکنده نقل کرده‌اند. یکی از این افراد بلاذری مورخ سده سوم هجری است که کتاب فتوح البلدان وی شهرت بسزایی دارد. او کتابی هم به نام انساب الاشراف دارد که مربوط به امام حسین(ع) می‌شود. بلاذری همچون طبری از مقتل ابومخنف سود جست، اما روایت او را خلاصه کرده است. علاوه بر این باید از این کتبی یاد کرد که از طرفداران مکتب شام پیروی می‌کرده است. با وجود این در شرح واقعه کربلا به ابومخنف استناد می‌کند. البته از سخنان ابومخنف آنچه را که با منافع و عقایدش همخوانی دارد، نقل می‌کند و هر آنچه نمی‌پسندد، نمی‌آورد.

ابوالفرج اصفهانی مورخ سده چهارم هجری قمری نیز کتابی به نام مقاتل الطالبین دارد که در آن به مقتل الحسین ابومخنف استناد می‌کند. او حدود پنج سند مختلف را که به ابومخنف بازمی‌گردد به علاوه چند سند دیگر که به علی بن الحسین(ع) می‌رسد، ارائه می‌دهد و آن گاه با یکدست کردن و خلاصه کردن همه آنها به یک روایت واحد دست می‌یابد. ابومخنف دسترسی گسترده‌ای به شاهدان عینی واقعه کربلا داشته است و روایات دیگری که خصوصاً به علی بن الحسین(ع) می‌رسند، صحت گفته‌ها و نوشته‌هایش را تأیید می‌کنند.

ندا حبیب الله: نخستین روایان واقعه کربلا، اهل بیت امام حسین(ع) بودند و در رأس آنها علی ابن الحسین(ع). او هنگام واقعه کربلا ۲۳ ساله بود و به سبب بیماری نتوانست در نبرد شرکت جوید و از این رو جانش از قتل عام عمومی در امان ماند. نویسندگان متقدم شیعه مانند شیخ مفید(ع) (سده چهارم هجری) در کتاب ارشاد، سلسله روایاتی از واقعه را به دست می‌دهند که اغلب به علی بن الحسین(ع) می‌رسد.

اما از این گذشته، یکی از منابعی که تقریباً همه منابع تاریخی دیگر از آن بهره برده‌اند و داستان قیام حسین(ع) را به نقل از آن آورده‌اند، اثری است به نام مقتل الحسین(ع) نوشته ابومخنف لوط بن یحیی متولی سال ۱۵۷هـ.ق. او را یکی از قدیمی ترین و بهترین مورخان عرب دانسته‌اند و آنچه از رویدادهای کربلا و عراق در زمان حکومت امویان آورده است، منبعی جامع و تحسین برانگیز تلقی می‌شود.

دقیق‌نامی دانیم که ابومخنف چه سالی به دنیا آمده است، شواهد و قراین نشان می‌دهند که در زمان قدیم ابن اشعث علیه حجاج بن یوسف ثقفی (۸۲ هـ.ق) به سن بلوغ رسیده بود. بنابراین گمان می‌رود که در حدود سال ۶۱ به دنیا آمده است. واقعه را به چشم ندیده، اما به کسانی دسترسی داشته که خود شاهد عینی ماجرا و بلکه دخیل در آن بوده‌اند. قطعا زمانی که ابومخنف کار نوشتن مقتل الحسین(ع) را آغاز کرد، بسیاری از کسانی که از سوی امویان در نبرد کربلا شرکت داشتند، هنوز زنده بودند و او می‌توانست با ایشان دیدار و گفت و گو کند.

خوشبختانه ابومخنف نام و نشان روایان خود را ضبط کرده و بر غنا و سندیت اثر خویش افزوده است. غالباً هنگام شرح یک واقعه می‌گوید: حدیثی (فلانی به من گفت) و سپس در وصف این فلانی می‌آورد: و کان قد شهد قتل الحسین (او و شاهد قتل حسین(ع) بود). حتی وقتی که ماجرا را از قول یک شاهد عینی نمی‌آورد، یک یاد و واسطه را که با شاهد عینی فاصله دارد، ذکر می‌کند و گاه به حرف‌های بیش از یک شاهد عینی استناد می‌جوید.

اصل مقتل ابومخنف به شکل مستقل به دست ما رسیده است. اگر قرار است جایزه‌ای ادبی با موضوع عاشورا برگزار شود، باید به شأن و منزلت این جایزه فراتر از سایر جوایز ادبی توجه شود، چرا که توجه نکردن به وزانت چنین جایزه‌ای لطمه سنگینی به ادبیات عاشورایی وارد می‌کند. بنابراین تولید آثار فاخر و ارزنده در حوزه ادبیات عاشورایی، تجربیات سایر جشنواره‌های ادبی را طلب می‌کند؛ چنان که در تخصیص جوایز نیز باید این شأن و منزلت حفظ شود. او با اشاره به وضعیت ادبیات عاشورایی در دوران انقلاب اسلامی می‌گوید: ادبیات عاشورایی از دهه ۶۰ مورد توجه بسیاری از نویسندگان و شاعران کشور قرار گرفت و این روند در دهه ۷۰ به اوج کیفی رسید که اعتلای دوباره آن، ضرورت برگزاری جایزه‌ای متمرکز و مستمر در حوزه ادبیات عاشورا را می‌طلبد.

خیمه‌ای برای جایزه ادبیات عاشورایی

ادامه از صفحه ۷

حسن بیگی خاطر نشان می‌کند: فعالیت در حوزه ادبیات عاشورایی دشوار است اما خوشبختانه مطالعه و تحقیق خوبی از سوی نویسندگان علاقه‌مند به این حوزه در کشور صورت یافته که تقویت پشتوانه‌هایی از این دست نیازمند حمایت جدی متولیان از چنین نویسندگانی است.

ارشد او جای وی را می‌گیرد معاویه در صدد برآمد این رسم را زنده کند.

یکی از جالب‌ترین فرازهای کتاب قیام امام حسین(ع) گفتار دوازدهم است که نویسنده در آن بافت اجتماعی و نوع نگاه اهالی دمشق، مکه، مدینه، بصره و کوفه به سیاست و دین را شرح می‌دهد تا به پاسخ این پرسش برسد که چرا شهرهای بزرگ اسلامی جز کوفه و تا حدودی بصره در مقابل حادثه کربلا خاموش نشستند؛ خصوصاً که در هر یک از این شهرها هنوز چند تن از یاران پیامبر(ص) زندگی می‌کردند. برای نمونه به علل حمایت کوفیان از علی(ع) و سپس تنها گذاشتن علی(ع) اشاره می‌کند و می‌نویسد: کوفیان تلون مزاجی مثال زدنی ای داشتند به خاطر همین تلون مزاج و تغییر حال آنی است که معاویه به یزید سفارش کرد: اگر عراقیان هر روز عزل عاملی را از تو بخواهند بپذیر، زیرا برداشتن یک حاکم آسان‌تر از روبه‌رو شدن با صد هزار شمشیر است و گویا پایان کار این مردم را به روشنی تمام می‌دید که وقتی درباره حسین(ع) با او وصیت می‌کرد، گفت: امیدوارم آنان که پدر او را کشتند گزند وی را از تو بازدارند.

بدین ترتیب، سید جعفر شهیدی در ۱۲ گفتار زمینه‌هایی را که از چند دهه پیش از قیام عاشورا بر شکل‌گیری این واقعه و شهادت حسین(ع) تاثیر گذاشتند، تبیین می‌کند و آن گاه به شرح داستانی می‌پردازد که با مرگ معاویه و خلافت یزید آغاز و در نقطه اوج خود به شهادت حسین(ع) و یارانش منتهی شد. شاید آنچه شهیدی می‌گوید در سی سال گذشته و با پژوهش‌های گسترده‌ای که پیرامون قیام حسینی صورت پذیرفته، به گونه‌ای دیگر بازگو شده باشد؛ اما سخن شهیدی علاوه بر آن که هنوز نکات تازه و ناشنیده‌ای دارد، مربوط به دوره‌ای است که چنین تصویر روشن و چنین پژوهش موشکافانه‌ای از واقعه در دست نبود. جان کلام شهید حاوی ۱۰ نکته بنیادین است که تحلیل واقعه عاشورا بدون درک آنها ممکن نیست:

۱. اکثریت قریب به اتفاق نسل مسلمان که آن روزها در شبه جزیره عربستان زندگی می‌کردند، در خلافت عمر متولد و در عصر عثمان پرورش و در آغاز حکومت معاویه وارد اجتماع شده بودند.

۲. از آنها که پیامبر را دیده و سخنانش را شنیده بودند، چندتنی در مکه یا مدینه و کوفه و دمشق بودند، اما پیر و آماده بستن بار سفر آخرت.

۳. اکثریت مردمان جامعه اسلامی خصوصاً جوانان آنچه از نظام اسلامی پیش چشم داشتند، حکومت مردمانی فاسق، ستمکار، مال‌اندوز و نژاد پرست همچون مغیره و سعید بن عاص بود.

۴. آنچه آن را رواج شریعت اسلامی می‌خوانیم. پرهیزکاری و عدالت. در اجتماع دیده نمی‌شد و جمعه و جماعت رونقی تشریفاتی داشت.

۵. هر اندازه مسلمانان از عصر پیامبر دور می‌شدند، سیرت‌های عصر جاهلی همچون برتری فروشی نژادی و کینه‌کشی از یکدیگر زنده می‌شد.

۶. از سرزمین‌های اسلامی، شام در بستر طرفدار خاندان امیه بود، مکه و مدینه نسبت به قیام حسین(ع) عکس‌العامل قابل توجهی نشان ندادند و کوفه به پاخواست.

۷. کوفیان می‌خواستند کینه خود را از شام بگیرند اما حساب آن را نکرده بودند که شام در برابر چنین جسارتی چه واکنشی دارد. همین که دیدند شام با فرستادن پسر زیاد، مراقب اوضاع عراق است، جهت خود را تغییر دادند و اطاعت یزید را بر اطاعت پسر پیامبر مقدم شمردند.

در چنین زمینه و زمانه‌ای حدس این که قیام حسین(ع) چه فرجامی خواهد داشت، چندان دشوار نبود. به قول شهیدی: پنج ساعت یا ده ساعت یا هفتاد و دو ساعت، هر چه بود، گذشت. ... از آن گروه که از شهرهای عراق یا حجاز به این کاروان پیوستند تنها پیکره‌های پاره‌پاره و آغشته به خون هفتاد و دو تن در این سوی و آن سوی آن بیابان وحشتناک دیده می‌شد. اینان نه تنها خود در امتحان سربلند شدند، بلکه تا جهان باقی است به طالبان شرکت در چنین آزمایشی فهماندند اگر پیروزی می‌خواهند باید پاکباز باشند.

را فراهم می‌آورد و می‌شمرد. پندارد که حال او وی را جاودان می‌سازد، نه چنین است. او در حطمه (دوزخ) افکنده می‌شود. چه می‌دانی حطمه چیست؟ آتش افروخته خدای که دل‌ها را افرا می‌گیرد. (همزه ۱۰۴) ... پیداست که این آیه برای مالداران و قدرتمندان تهدیدهایی پیاپی دربردارد. شهیدی این تحلیل را تا آنجا پیش می‌برد که این مالداران و ثروتمندان به اسلام گرویدند و دانستند که چاره‌ای جز این ندارند. آن گاه نویسنده به دوران پس از پیامبر می‌رسد؛ به روزگاری که فتوحات اسلام در روم و ایران غنایم و ثروت‌های عظیمی را به ارمغان آورد؛ تبعی در زندگانی بسیاری از مهاجران و انصار نشان می‌دهد که با این که این دسته در راه اسلام سختی هادیدند و شکنجه‌ها تحمل کردند و با آن که قرآن در جای جای خشنودی خدا و رسول را از آن اعلام داشته و با این تفصیل و اظهار رضایت نوعی امتیاز برای آنان قائل شده است، آنها هیچ گاه خود را از دیگران برتر نمی‌دانستند و می‌خواستند با دیگر مسلمانان در یک ردیف به شمار آیند... اما چون پیغمبر(ص) از جهان رفت و همین که مال فراوانی زیر دست و پای آنان ریخته شد، اشرافیت معنوی با اشرافیت مادی در هم آمیخت و رفته رفته اصل مساوات اسلامی از میان رفت تا آنجا که در پایان خلافت عثمان، قریش نه تنها از جهت مقامات مهم دولتی به غیر قریش برتری یافت، بلکه مقدمات برتر شمردن عنصر عرب از دیگر نژادهایی که اسلام را پذیرفته بودند، فراهم گردید.

در دوره معاویه این برتری فروشی آشکار گشت. معاویه و عاملان او تا آنجا که نتوانستند از تحقیر موالی فروگذار نکردند و با اعتراف به برتری نژاد عرب بر غیر عرب، اصل دیگری از اصول مسلمانی نادیده انگاشته شد. از این رو وقتی علی(ع) بر مسند خلافت قرار گرفت فتنه‌ها از همه سو آغاز شد. نه فقط بقایای همان ثروتمندان و مالدارانی که از ناچار بی به اسلام گرویده بودند بلکه صحابه، مهاجران و انصاری که طعم برتری به دیگران را چشیده بودند در برابر عدالت جویی علی(ع) صف کشیدند. با کشته شدن علی(ع)، آخرین برقه تقوی در دل زمامداران نیز خاموش شد. از آن پس زمام مسلمانان در دست معاویه و حاکمان او قرار گرفت و هر سال بلکه سالی چند نوبت دستور می‌رسید بنگرید دوستان ابوتراب کیانند، نام آنان را از دیوان وظیفه بگیران حذف کنید.

سید جعفر شهیدی بر این باور است که در مدت نیم قرن عامل‌های چندانی در سقوط جامعه اسلامی موثر بود، اما هیچ‌یک از آنها در شدت اثر به پایه عامل رغبت به مال‌اندوزی نمی‌رسد و حسین(ع) بهتر از هر کسی از این حقیقت پرده برداشته است که می‌گوید: مردم بنده دنیاینند. دین را تا آنجا می‌خواهند که با آن زندگانی خود را سر و سامان دهند و چون از آمیزش در میان آید، دینداران اندک خواهند بود... این دورافتادگی از دین و احکام اسلام و گرویدن به سنت‌های منسوخ شده دیرین برای مردمی که اجتماع نیم قرن پس از محمد(ص) را تشکیل می‌دادند طبیعی بود و در اجتماعی که دین و تقوا بر آن حکومت نداشته باشد، پیدایش و شیوع هر منکر چندان غیر عادی به نظر نمی‌رسد.

عامل دیگر، نژاد پرستی و قبیله‌گرایی بود که به اطاعت از خدا و امام وقت و اجرای احکام دین غلبه کرد و دسته‌بندی‌های سیاسی بر اساس آن صورت پذیرفت. شهیدی این عامل را نیز با تشریح بافت قبیله‌ای جزیره‌العرب می‌کاود و آن گاه به موضوع زمامداری در اسلام می‌رسد. وی از ماجراهای پس از وفات پیامبر می‌گوید و می‌نویسد: صلح حسن بن علی(ع) با معاویه، فرزندان امیه را به آرزوی دیرین خود رساند. معاویه در ۱۰ سال نخستین زمامداری خود در صدد برآمد که اصل انتخاب زمامدار از جانب مردم را نقض کند و به یکباره نظر مسلمانان را در تعیین حکومت نادیده انگارد. هنوز ۲۰ سال از آخرین مراجعه آرای عمومی برای انتخاب خلیفه نگذشته بود او که بدعت دیگری در اسلام پدید آورد؛ بدعتی که نظام حکومت اسلامی را دگرگون کرد. حاکم مسلمانان بر اساسی تعیین شده که نه خدا را در آن رعایت کردند نه مردم را. بیش از چهل سال از مرگ پیغمبر(ص) نگذشته بود که رسم دیگری از رسم‌های جاهلیت زنده شد. چنان که در نظام قبیله رسم است، هر گاه شیخ بمیرد، فرزند

حجة الاسلام جواد محدثی از کتاب «بلاغ عاشورا» می گوید

رازهای روز دهم

از گان اعتقادی شیعه است. در عین حال امام حسین (ع) مصداق بارزی از بدعت ستیزی بود و در همین راستا به دفاع از حریم دین پرداخت و امروز نیز مسلمانان اگر از چنین ویژگی برخوردار نباشند، در مقابل ظلم و جور ستمگران سر تسلیم فرود خواهند آورد. او با برشمردن ویژگی هایی چون آزادی، ایثار و توکل به عنوان مهم ترین پیام های اعتقادی عاشورا می گوید: نهضت عاشورا جلوه بارزی از آزادی بود، به گونه ای که فرهنگ آزادی نه تنها در امام حسین (ع)، بلکه در وجود یاران ایشان هم تجلی داشت و امروز در سایه همین آزادی و مبارزه آزادیخواهان در راه استقلال و رهایی از ظلم است که ارمغان عاشورا زنده مانده است. در عین حال ایثار و از خودگذشتگی و همچنین توکل به خدا در همه امور نیز به عنوان پیام های اعتقادی دیگر عاشورا هستند. رزمندگان هم با تکیه بر این عوامل توانستند صحنه ای دیگر چون عاشورا را در دوران دفاع مقدس رقم بزنند.

محدثی بر این باور است که شجاعت عاشوراییان، ریشه در اعتقادشان داشت، به گونه ای که عاشوراییان به عشق شهادت می جنگیدند و از مرگ هیچ واهمه ای نداشتند و در عین حال با تکیه بر مبانی اعتقادی دیگری چون عزت و افتخار، عمل به تکلیف، غیرت، فتوت و جوانمردی و مواسات حادثه عظیم عاشورا را به ارمغان آوردند.

نویسنده کتاب «بلاغ عاشورا» صبر و استقامت امام حسین (ع) و اصحابش را مهم ترین پیام تاریخی و در حقیقت رمز ماندگاری و جاودانگی حماسه کربلا می داند و می گوید: از زمره های امام حسین (ع) در آخرین لحظات زندگی در گودال قتلگاه، صبر بر قضای الهی بود و امروز اگر ملت های مظلوم دنیا همچون لبنان، فلسطین و عراق هم در پی پیروزی نهایی هستند باید با الهام از واقعه عاشورا در مقابل ظلم و استکبار صبر پیشه کنند.

محدثی بعد عرفانی را از دیگر ابعاد پیام های عاشورا برشمرد و می گوید: اخلاص به معنای خالصانه انتخاب کردن راه خدا، رضا و خشنود بودن

عملکرد امام حسین (ع) و اصحاب ایشان، خطبه های حضرت زینب (س) و وقایع بعد از عاشورا به همراه ذکر نمونه هایی از آموزه های انقلاب اسلامی و فرهنگ شهادت دفاع مقدس است که به طور توأمان از هر دو فضا برای انعکاس بهتر پیام های عاشورایی استفاده شده است.

نویسنده کتاب «بلاغ عاشورا» با اشاره به پیام بی بدیل عاشورا برای تمام جهانیان، می گوید: واقعه تنها محدود به گذشته نیست، بلکه زمان حال و آینده را نیز دربرمی گیرد و بر همگان ضرورت دارد که درس های عاشورا را شناسایی کرده و چگونگی انعکاس این پیام ها را فراگیرند. من نیز سعی کردم در این کتاب حتی المقدور مهم ترین پیام های عاشورا را به عنوان راهگشای جهانیان به ویژه مسلمانان جهان ارائه کنم.

کتاب «بلاغ عاشورا» پیام های عاشورا را در هشت بعد شامل پیام های اعتقادی، پیام های اخلاقی، پیام های اجتماعی، پیام های عرفانی، پیام های تاریخی، پیام های سیاسی، پیام های احیاءگری و نقش زنان عاشورایی تقسیم بندی کرده است. محدثی با برشمردن ابعاد ذکر شده به عنوان پیام های اصلی عاشورا، می گوید: پس از تحقیقات انجام شده و مراجعه به منابع مختلف در زمینه واقعه کربلا، حدود ۷۰ پیام را در قالب هشت بعد در کتاب مذکور گنجانده ام که فکر می کنم حاوی پیام های اصلی عاشورا به جهانیان باشد و توجه به هر یک از آنها برای جوامع امروزی هم به منظور دستیابی به عزت و آزادی ضروری است.

او توحید و ایمان به مبدأ و معاد، امامت و اعتقاد به رسالت پیامبر (ص) را از جمله پیام های اعتقادی عاشورا برشمرد و می گوید: عقیده به مبدأ و معاد مهم ترین عامل جهاد و فداکاری در راه خداست و چنین اعتقادی در سخنان امام حسین (ع) و اصحاب ایشان هم نقش محوری داشت. در عین حال فلسفه سیاسی اسلام برای مدیریت جامعه بر مبنای دین و در قالب امامت تجلی می کند و پیام عاشورایی نیز حاکمیت و ولایت در جامعه اسلامی را حق شایسته ترین افراد می داند.

به باور محدثی شفاعت و بدعت ستیزی از دیگر پیام های اعتقادی عاشورا هستند. چنانچه مقام شفاعت برای پیامبر (ص) و خاندان او در قیامت

عاشورا مکتب انسان سازی است. عاشورا یک حادثه نیست، بلکه یک مکتب است؛ مکتبی که درس ایمان و عقیده، شهادت، عدالت و آزادیخواهی، همت و غیرت، جهاد و قیام، صبر و استقامت، ایثار و شهادت و دریک کلام درس انسانیت را به تمامی بشر و تمام کسانی که می خواهند انسان باشند و انسان زندگی کنند، می دهد. عاشورا در ظاهر یک روز، ولی در واقع به بلندای تمام اعصار و قرن ها است و عاشوراییان در واقع به تعداد تمام عدالت جویان و آزادی خواهان جهانند.

احادیث فراوانی از امام حسین (ع) و سخنان بسیاری از اصحاب باوفایشان پیش از واقعه عاشورا نقل شده است، همچنین خطبه های زیادی نیز قبل و بعد از واقعه کربلا بیان شده است که همگی سرشار از درس ها و پیام های ارزشمند است و مانایی و جاودانگی عاشورا را تضمین خواهد کرد، چراکه این سخنان و مناجات ها از دل و زبان کسانی برآمده که خود این نهضت خونین و حماسی را رقم زدند. کتاب «بلاغ عاشورا» نوشته حجت الاسلام جواد محدثی این پیام ها را در هشت بعد تقسیم بندی کرده است و در هر بعد به ذکر نمونه های روشنی از پیام های عاشورایی پرداخته است.

کتاب «بلاغ عاشورا» از سوی انتشارات زمزم هدایت در سه هزار نسخه به بازار عرضه شده است. نکته قابل توجه این که این کتاب طی مدت کوتاهی هشت بار تجدید چاپ شده است. محدثی درباره این کتاب می گوید: حدود ۷۰ پیام در ابعاد مختلف برگرفته از کردار و گفتار امام حسین (ع) و اصحاب ایشان را در کتاب مذکور گنجانده ام، اما فکر می کنم مهم ترین عامل در استقبال بی نظیر از این کتاب پرداختن به پیام های عاشورا با نگاه امروزی است، چراکه در کنار گفتار امام حسین (ع) و اصحابش، از کلام امام خمینی (ره) و شهدای انقلاب و دفاع مقدس نیز بهره برده ام؛ زیرا معتقدم انقلاب اسلامی ایران برخاسته از فرهنگ ناب عاشورا است و اگر چنین فرهنگی بر نظام حاکم نبود، انقلاب اسلامی هیچ گاه به پیروزی نمی رسید.

وی می افزاید: تاکنون این کتاب دوبار با عنوان های «بلاغ عاشورا» و «نماتات عاشورا» به زبان عربی ترجمه و در کشورهای عربی عرضه شده است. محدثی یادآور می شود: پیام های کتاب برگرفته از سخنان و

معرفی کتاب

قربانگاه وجود

مونا شایقان: «الف لام میم» بازخوانی داستان اسطوره ای - مذهبی حضرت ابراهیم (ع) و اسماعیل (ع) است. در این داستان که این واقعه اسطوره ای را به زمان امروز کشانده است، شاهد سرگشتگی های جوانی هستیم که در جست و جوی حقیقت و رسیدن به آن تلاش های بسیاری می کند.

اسماعیل شخصیت شوریده ای است که تلاش دارد مانند پیامبر بزرگ، حضرت ابراهیم (ع) رفتار کند و به قرب الهی برسد. از همین رو هر راهی را که گمان می کند در نهایت به این مسیر می رسد آزمایش می کند و از هیچ تلاشی - حتی اگر با

نقل می شود نه اسماعیل و این مسئله خواننده را به دنبال کردن سرنوشت اسماعیل ترغیب می کند و یکی از جذابیت های داستان به شمار می رود. با این که شخصیت پردازی در مورد سایر افراد حاضر در داستان چندان جالب نیست اما بعضی فضا سازی ها متناسب با موضوع خوب عمل می کند. بیان داستان گاهی به شاعرانگی پهلوی می زند و توصیفات درخشانی هم به چشم می خورد؛ گوسترها را از سقف آویزان کرده بودند؛ معلوم نبود غیر از نور و روشنایی چه گناهی مرتکب شده اند؛ چنین توصیفات می هم به فضا سازی داستان کمک کرده و هم از مقایسه های کلیشه ای جلوگیری می کند که در بسیاری از بخش های داستان قابل رؤیت است مثل مقایسه شخصیت های شهره و پروین یا محبوبه یا مقایسه خانه ها و اثاث هایش که می توانست با ظرافت بیشتری صورت گیرد تا بر زیبایی داستان هم بیفزاید.

انتشارات سبزان چاپ اول الف لام میم نوشته سید مصطفی سید حسینی را به تازگی در شمارگان دو هزار نسخه و با قیمت دو هزار تومان به بازار نشر عرضه کرده است.

دشواری همراه باشد - فرو نمی گذارد. او در این مسیر دردی را متحمل می شود که از نظر خود او شبیه به درد زایمان است، انسانی که می خواهد بی گناه و به خدا نزدیک باشد. از سویی او می خواهد هم ابراهیم (ع) باشد و هم اسماعیل (ع)، یعنی با قربانی کردن نفس خود، با قربانی کردن همه آن چیزهایی که در زندگی مادی بسیاری عزیزش می دارند، ارادت خود را اثبات کند. او می خواهد ابراهیمی باشد که اسماعیلش را قربانی می کند تا فراتر از آن، چیزی به دست آورد. این مسئله، جمله معروفی از مرحوم علی حاتمی را به ذهن متبادر می کند که در سریال «هزارستان» از زبان شخصیت رضا خوشنویس گفته می شد: ابراهیم (ع) و اسماعیل (ع) هر دو در یک تن بودند با من. گفتم ابراهیم! اسماعیل را قربان کن. قربان کردم در این قربانگاه. جوهر این دفتر خون اسماعیل است.

اما چیزی که اسماعیل الف لام میم می خواهد، آن را به قیمتی چندین برابر به دست می آورد.

یکی از نکات جالب داستان این است که روایت از زبان محبوبه

زهره نیلی

خودستایان، تکیه بر اریکه‌ها زده‌اند؛ کتاب خدا را چنان تفسیر می‌کنند که میل ایشان است. آنان که طیلان زهد پوشیده‌اند تک پیرهنان را پیرهن بر تن می‌درند و آنان که آب بر مردمان می‌بندند مردمان را آب از لبه تیغ می‌دهند. این نیست آنچه ما گفتیم... سال‌ها از آن روز گذشته؛ روزی که حسین بن علی (ع) و یارانش، نقاب از چهره حقیقت برگرفتند و در نبرد با ناراستی، خوبی و راستی را در برابر دید همگان آشکار کردند. اما هنوز هم شاعران، نویسندگان و هنرمندان از این امام بزرگوار و یاران وفادارشان سخن می‌گویند و واقعه‌ای را تصویر می‌کنند که تا ابد جاودان است. آنان می‌کوشند آنچه را امام حسین (ع) فرمود بازگو کنند اما چگونه؟! قدر مسلم آن که نوشتن داستان‌های تاریخی - مذهبی، کار ساده‌ای نیست. چراکه نویسندگان هم باید به اصل تاریخ وفادار بمانند و هم اصول ابتدایی و اساسی داستان نویسی را رعایت کنند و این دشواری زمانی بیشتر می‌شود که نویسندگان بخواهند درباره زندگی پیامبر (ص) و امامان (ع) بنویسند؛ زیرا شاعران و نویسندگان نمی‌توانند راه بر تخیل خود بگشایند و تنها به دنبال نوشتن داستانی خیالی برای کودکان باشند؛ همچنان که آنقدرها نمی‌توانند به حواشی بپردازند، چراکه بچه‌ها حاشیه‌ها را چندان نمی‌شناسند. انتشار کتاب «امام حسین (ع) برای دبستانی‌ها» از سوی انتشارات قدیانی ما را بر آن داشت تا به گفت‌وگو با حسین فتاحی، نویسنده این داستان بپردازیم.

حسین فتاحی و نگارش کتاب «امام حسین (ع) برای دبستانی‌ها»

قصه ۷۲ خورشید

نوشتن درباره پیامبر (ص) و امامان (ع) کار چندان ساده‌ای نیست چرا که نویسنده از یک سو باید به مستندات تاریخی وفادار باشد و از سوی دیگر باید داستانی خواندنی و جذاب برای بچه‌ها بنویسد. ظاهراً شما نیز در این داستان مانند مجموعه پیامبران به مستندات تاریخی وفادار مانده‌اید. درست است؟

نوشتن درباره شخصیت‌های تاریخی به ویژه کسانی که نزد مردم از قداست برخوردارند کار بسیار دشواری است زیرا نویسنده هم باید به تاریخ و مستندات آن وفادار بماند و هم از یک طرح داستانی پیروی کند و تخیل کودکان را برانگیزد. من در این داستان ترجیح دادم به تاریخ و وقایع آن وفادار بمانم.

تخیل، یکی از عناصر اصلی داستان است. در چنین داستان‌هایی از تخیل هم می‌توان بهره برد؟ بله. اما نویسنده وقتی از شخصیت‌های بزرگی چون پیامبر (ص)، حضرت علی (ع) یا امام حسین (ع) می‌نویسد نمی‌تواند مستندات تاریخی را کنار بگذارد و اختیار امور را به دست خیال بسپارد و به بیان روایت‌هایی بپردازد که سندیتی ندارند.

معمولاً مخاطبان با حوادث داستان‌هایی که درباره پیامبر (ص) یا امامان (ع) نوشته می‌شود آشنا هستند پس چگونه می‌توان در این داستان‌ها از تعلیق و گره افکنی استفاده کرد؟

اصول داستان نویسی و رعایت آن متعلق به زمانی است که نویسنده با محدودیت سنی مخاطبان و حجم مطالب نوشته شده، رو به رو نباشد. کودکان تعلیق را چندان درک نمی‌کنند. از طرفی در داستانی با تعداد صفحات محدود و مشخص، مجال برای

گره افکنی و گره‌گشایی باقی نمی‌ماند؛ حتی اماکن وارد کردن شخصیت‌های فرعی را به قصه نداریم. به نظر شما ورود شخصیت‌های فرعی به داستان موجب نمی‌شود که اصل ماجرا در حاشیه قرار گیرد؟

البته نویسندگان در برخورد با آنها از آزادی عمل بیشتری برخوردارند؛ اما اگر هدف نویسنده، آشنا کردن مخاطب با شخصیت اصلی داستان باشد، ورود افراد فرعی به اصل داستان آسیب می‌رساند، البته هر قصه‌ای الزامات خاص خود را دارد.

در مجموعه پیامبران از بزرگانی سخن گفته شده بود چون حضرت ادریس (ع) یا یونس (ع) که کودکان اطلاع چندان از داستان زندگی ایشان ندارند اما هم بچه‌ها، کمابیش با امام حسین (ع) آشنا هستند. آیا این موضوع به شما امکان می‌دهد که به حواشی بپردازید؟

هدف، آشنا کردن کودکان، به ویژه دبستانی‌ها با این امام بزرگوار و بخش‌هایی از زندگی ایشان بود، به عبارتی قصد من آشنا کردن بچه‌ها با نمایی کلی از زندگی سومین امام شیعیان بود آن هم با زبانی ساده و روان که هم برایشان شیرین باشد و هم قابل درک، چرا که کودکان در وهله نخست باید با بزرگان دین و زوایای گوناگون زندگی آنها آشنا شوند.

آنچه باید در نوشتن داستان‌های دینی به آن توجه کرد، سندیت روایات است. نه در این داستان خاص بلکه به طور کلی برای نوشتن داستان‌های مذهبی باید چه روشی را برای تشخیص سندیت روایت‌های متفاوت برگزید؟

کسی که درباره تاریخ و شخصیت‌های تاریخی مذهبی می‌نویسد باید تا اندازه‌ای هر دو مقوله را

بشناسد یا از راهنمایی کارشناسان این حوزه‌ها استفاده کند. ضمن این که در کتاب‌های تفسیر هم روایت‌های تاریخی ذکر شده آمده و شأن نزول هر کدام هم مشخص است و این برعهده مخاطب است که با توجه به عقل و دانش خود و شناختی که از مفسر دارد، روایت موثق‌تر را انتخاب کند.

توجه به جزئیات تاریخی در این گونه داستان‌ها را تا چه اندازه ضروری می‌دانید؟

بسیاری از مردم با کلیات حوادث تاریخ اسلام آشنا هستند اما جزئیات آن را نمی‌شناسند و نویسندگان بهتر است به این مقوله توجه کنند. به طور کلی نویسنده دینی خوب، کسی است که علاوه بر آشنایی با ادبیات و ساختار داستان، تاریخ اسلام را هم بشناسد یا از نظر کارشناسان این حوزه استفاده کند.

ساختار ادبیات دینی با گونه‌های دیگر ادبی متفاوت است و نویسنده دینی باید جزئیات مقوله‌ای را که به آن می‌پردازد بداند چرا که این جزئیات هستند که قالب کلی یک اثر را می‌سازند. از سوی دیگر نویسندگان در پرداختن به شخصیت‌های مذهبی باید از خلق شخصیت‌های اسطوره‌ای و دور از دسترس دوری کنند و به گونه‌ای بنویسند که بچه‌های امروزی بتوانند با خواندن کتاب‌های دینی الگویی قابل پیروی برای خود پیدا کنند. اگرچه هر داستانی که خوبی، راستگویی، وفاداری، نوع‌دوستی و دیگر مفاهیم انسانی را به خوانندگان منتقل و آنها را به فطرت انسانی‌شان نزدیک تر کند، داستان دینی است و بدون آن که به طور مستقیم به شخصیت‌های دینی پرداخته باشد، روح دین‌گرایی را گسترش می‌دهد.

معرفی کتاب

زهره بهرامی

نگاهی به «شهردار اردوگاه»

زیبایی‌های اسارت

اسارت‌گاه، میدان مبارزه بود؛ مبارزه‌ای که در آن گاهی ابزارهای جنگی، خاکریزها و موقعیت دشمن پیدا و مشخص و گاه مرزبندی‌ها ناپیدا و مبهم بود. آزادگان در سال‌های اسارت با آگاهی

بخشی، مقاومت و دعوت به ایستادگی و اصرار بر ارزش‌های متعالی انقلاب در سرزمین دشمن، برگ زرینی بر گنجینه افتخارات ملت ایران افزودند. یکی از ویژگی‌های آزادگان در دوران مقاومت در زندان‌های صدام، داشتن روحیه ایثار و خدمت به یکدیگر بود. آزادگان با درس‌هایی که از مکتب اسلام فراگرفته بودند و نیز با تاسی به سید آزادگان، حجت‌الاسلام والمسلمین ابوترابی با وجود همه سختی‌ها و تنگناهایی که دشمن ایجاد کرده بود خدمت به هم‌بندان را وظیفه‌ای عبادت‌گونه می‌دانستند و هرچه در توان داشتند در طبق اخلاص می‌نهادند و از هیچ اقدامی در این عرصه دریغ نمی‌کردند. در میان آزادگان کسانی بودند که در خدمت‌رسانی به دیگران سرازیر نمی‌شناختند و از آغاز دستگیری و استقرار در اردوگاه‌ها تا آخرین روزهای اسارت در تلاش و تکاپو بودند تا آلام هم‌بندان را مرهم باشند و غبار غم از چهره دوستان برگیرند.

آزاده سرفراز فریدون بیاتی در زمره خادمی است که در دوران مقاومت، خدمات ارزنده‌ای به دیگران ارائه کرد و با درک درست از شرایط حساس و پیچیده آن دوران پرمراست، خدمت به آزادگان را وجهه همت خود قرار داد تا حدی که او در اولین همایش تجلیل از خادمان آزادگان به همراه ۱۳ نفر دیگر مورد تجلیل قرار گرفت.

شهردار اردوگاه عنوان کتابی است که گزیده‌ای از خاطرات بیاتی را به کوشش عبدالرضا سالمی نژاد از زمان تولد تا پایان دوران اسارت و بازگشت به میهن دربرمی‌گیرد. زندگی در اردوگاه‌های جنگی و مطالعه خاطرات آن دوره به همراه نکته‌های ناگفته، کتاب را سرشار از رمز و راز کرده است. در این میان آنچه کتاب شهردار اردوگاه را خواندنی کرده است، جزئی‌نگری در بیان وقایع اردوگاه است، به گونه‌ای که خواننده با مطالعه آن گویی خود در اسارت‌گاه به سر می‌برد و از تمام فعالیت‌های روزمره اسیران در اردوگاه‌های رژیم بعثی و همچنین مصائب و مشکلاتی که در این اردوگاه‌ها به وجود می‌آید، باخبر است. نحوه برخورد نیر و های یعنی با اسیران طی دوران اسارت از دیگر موضوعاتی است که کتاب به آن پرداخته است. شهردار اردوگاه حجمی حدود ۲۰۰ صفحه را دربر گرفته و اگرچه حجمی زیاد در میان خاطرات نیست، اما نویسنده با رعایت ایجاز به خوبی توانسته آن چه را بر فریدون بیاتی در زمان اسارت گذشته است. شفافیت در روایت و به کارگیری لحنی ساده و خودمانی یا به قولی همه‌فهم در کتاب شکلی داستان‌گونه به آن داده است و خواننده را به هنگام مطالعه کتاب به هیچ وجه خسته نخواهد کرد. البته بسیاری از کتاب‌های منتشر شده از سوی انتشارات پیام آزادگان بیشتر به خاطرات جمعی آزادگان پرداخته و کمتر خاطرات فردی یک آزاده را موضوع خود قرار داده است که این نکته نیز بر جذابیت اثر افزوده است.

شهردار اردوگاه در شمارگان دو هزار نسخه و با قیمت ۱۸۰۰ تومان روانه بازار شده است.

سلامت در داوری

آنچه که مورد اتفاق همگی اهل فرهنگ و اندیشه است، تاثیر مثبت جایزه های فرهنگی در جریان سازی حوزه فرهنگ است. همگان می دانیم و می دانند که مولفان فرصت چندانی برای معرفی کتاب هایشان در جلسه های کوتاه ندارند. چه بسا کتابی منتشر می شود که مدت ها منتظر انتشارش بوده ایم؛ اما وقتی که کتاب مورد نظر ما از زیر چاپ درمی آید، از موضوع با خبر نمی شویم. از همین رو، جایزه های فرهنگی در اولین گام، معرفی آثار به جامعه و ایجاد جریان های مثبت در مورد آن هاست. اگر این اتفاق با دو خصوصیت همراه باشد، به طور قطع این جریان و جوه مثبت بیشتری می یابد. اول آن که داوری های جایزه های فرهنگی باید از سلامت کامل برخوردار باشند. بارها دیده ایم که جایزه ای با همه حسن هایش و با همه تلاش هایی که داشته، در یکی از بخش ها آنچنان که باید سلامت داوری را لحاظ نکرده است. در این شرایط همگان این نکته را خواهند دید، چرا که داوری یک جشنواره، شناسنامه و کارنامه آن برای مخاطبانش است.

دیگر آن که تخصصی شدن جایزه ها و توجه به مسائل تخصصی در آن ها می تواند جلب اعتماد کند و از سویی آن وظیفه هایی را که در ابتدا بر شمردم، بیشتر مورد توجه قرار دهد. بدیهی است جایزه هایی همچون جایزه کتاب سال جمهوری اسلامی همواره سلامت نفس خود را در این دو حیطه نشان داده اند. کتاب سال و ولایت را نیز باید در این راستا مورد توجه قرار داد. این جایزه نیز هر دو حسن را در خود داراست. از سویی داوران این جایزه فرهنگی که بنیاد آن بر اخلاق است، نشان داده اند که همواره بر انتخاب احسن توجه دارند و از سویی نقش تخصصی این جایزه غیر قابل انکار است.

به این ترتیب تمام کسانی که دغدغه شان کتاب های حوزه دین و ولایت است، توجه خود را معطوف به این جایزه خواهند کرد. حاصل این توجه و حتی رویکردهای هیأت علمی جایزه، می تواند سبب پیدایی جریان های مثبت و ارزنده ای در این عرصه شود. تاکنون نیز پس از طی ۱۰ دوره شاهد اعتراضی نبوده ایم و این نکته نیز نشان از آن دارد که اخلاقی در کار داوری نبوده است. ماجرا به این شکل است که اگر کتاب های خوب و ارزنده، موفق به دریافت جایزه شوند، کسی ناخرسند نخواهد بود. اعتراض هازمانی حاصل می شود که داوری ها با کمتر توجهی به اصالت متن صورت گیرد.

جایزه کتاب سال و ولایت مزیت دیگری نیز دارد و آن برگزاری این جایزه در شهری به جز تهران است. برگزاری این جایزه در شهر قم، که همواره به عنوان شهری مذهبی مطرح بوده است، علاوه بر آن که سبب حضور عالمان و پژوهشگران مسائل دینی در آن خواهد بود، سبب آن است تا همه مسائل به تهران محدود نشود.

از همین رو من موافق آنم تا جایزه های دیگری را با توجه به جنس و حوزه تخصصی آن ها در شهرهای دیگر برگزار کنند که خیر این ماجرا افزون از مشکلات و مصائبی است که شاید بر سر راه برگزار کنندگان باشد.

دهمین دوره کتاب سال ولایت با حضور رئیس مجلس شورای اسلامی برگزیدگان خود را شناخت

برگ هایی از بهار ولایت

ایجاد فضاهای تصنعی به این اختلاف دامن می زند و این دو مسئله همانند دو لبه تیغ فرهنگ اصیل اسلامی را خدشه دار خواهد کرد. نباید به این اختلافات توجه کرد ما وظیفه داریم در این شرایط فرهنگ اهل بیت (ع) را به افراد فاقد این فرهنگ رسانده و تشنگان معارف اهل بیت (ع) را سیراب کنیم.

رئیس مجلس شورای اسلامی سپس به نقش قم و جایگاه این شهر در جهان اسلام اشاره کرد و گفت: قم به عنوان پایگاه اهل بیت (ع) باید عهده دار برگزاری چنین مراسمی باشد و باید مسائل دینی از قم گسترش پیدا کند. وی با اشاره به برگزاری همایش کتاب سال ولایت تصریح کرد: برگزاری همایش کتاب سال ولایت پدیده نوین و ارزشمندی است که به نیاز زمان پاسخ می دهد و باید به آن توجه کرد.

رئیس مجلس شورای اسلامی گفت: یکی از سیاست های دولت های غربی و برخی افراط گرایان کشورهای عربی آن است که به دلایل گوناگون بین فرق اسلامی اختلاف می اندازند، چنان که مشاهده می کنیم در حوادث عراق سرویس های اطلاعاتی آمریکا این اختلاف افکنی ها را طراحی و اجرا می کنند.

لاریجانی با اشاره به حدیثی از امام محمد باقر (ع)، اهل بیت را سلسله و حلقه اتصال عالم وحدت و کثرت بر شمرده و افزود: نیازهای جدی بشر در غرب آنها را به سمت معارف حقه سوق می دهد. حال ما باید معارف اهل بیت (ع) را به افراد سرگشته و بی سامان برسانیم که اگر استراتژی درستی در این زمینه داشته باشیم، این کار امکان پذیر است. رئیس مجلس شورای اسلامی تاکید کرد: یکی از وظایف امروز ما معرفی چهره های تابان اهل بیت (ع) است که امیدواریم این مراسم شروعی برای گسترش این تفکر در جامعه شود. نهاد های سیاستگذار حوزوی در عرصه کتاب ولایت باید خلاء های موجود را شناسایی کرده و متناسب با آن برنامه ریزی های لازم را داشته باشند.

لاریجانی همچنین با تاکید بر لزوم احیای آثار کهن مربوط به معارف اهل بیت (ع) به زبان امروز و

بود در ابتدای سخنانش به اهمیت همایش کتاب سال ولایت پرداخت. به گفته وی این همایش حرکتی نو و ارزشمند است که به بسیاری از مختصاتی که امروز با آن مواجهیم پاسخگو است. وی افزود: در تحولاتی که حدود چهار، پنج قرن اخیر در جهان رخ داده، ما با شرایط خاصی مواجهیم. پس از رنسانس تا امروز حوادث دنباله داری طی شد تا این که با یک تفکر متافیزیکی روبه رو شدیم که اساس آن بر محوریت انسان بود.

رئیس مجلس شورای اسلامی ادامه داد: این انسان با انسانی که در تفکر اسلامی وجود دارد متفاوت است، زیرا انسان در تفکر اسلامی خلیفه الله بوده و محور بودنش از این حیث است، اما انسانی که در تفکر متافیزیکی غرب ظهور یافت، یک انسان بی ریشه است؛ لذا خود انگاری و خود محور بودن در تفکر متافیزیکی وجود دارد و این تفکر بر سایر شئون فکری و اجتماعی غرب نیز سایه انداخته، چنانکه مسائلی مانند لیبرالیسم و غرب گرایی مطلق ناشی از همین نگاه است.

دکتر لاریجانی با بیان این که این نگاه یک انسان بی ریشه را نمایش می دهد، خاطر نشان کرد: بسیاری از مشکلات فرهنگ امروز غرب ریشه در این تفکر دارد، لذا امروز در صحنه فرهنگ غرب با یک خلاء مواجه هستیم که بر همین اساس می توان گفت یکی از نیازهای برجسته عصر حاضر نشان دادن تفکر اصیل اسلامی است.

وی در ادامه صحبت هایش به اختلاف افکنی های موجود به وسیله دشمنان اسلام و انقلاب اشاره کرد. رئیس مجلس شورای اسلامی در این مورد گفت: دشمنان امروزه راه اختلاف افکنی میان کشورهای اسلامی را پی گرفته اند و طبق آن گام برمی دارند که باید در برابر این توطئه ها هوشیارانه عمل کرد.

دکتر لاریجانی با اشاره به مشکلات عراق و کشتار مردم بی گناه به اختلافات ایجاد شده در این کشور اشاره کرد و آن را از جمله برنامه های اساسی دشمنان دانست. دکتر لاریجانی در توضیح بیشتر افزود: متأسفانه در برخی کشورهای اسلامی دولتمردان با

دهمین دوره کتاب سال ولایت با حضور آیت الله العظمی جعفر سبحانی، دکتر علی لاریجانی رئیس مجلس شورای اسلامی و جمعی دیگر از پژوهشگران هفته گذشته در صحن مطهر حضرت معصومه (س) برگزار شد. در این آئین علاوه بر اهدای جوایز و تقدیر از برگزیدگان این جایزه فرهنگی و ملی، آیت الله سبحانی و دکتر لاریجانی طی دو سخنرانی به بیان نکاتی درباره ضرورت برپایی چنین فعالیت هایی و گسترش آن ها پرداختند.

در این همایش آیت الله العظمی سبحانی با اشاره به توجه سال اخیر جایزه کتاب سال ولایت به شخصیت و آثار مرتبط با امام موسی کاظم (ع) شرایط زندگانی این امام همام را سخت ترین شرایط دوران ائمه (ع) دانست و گفت: آن حضرت چهار سال دوران حکومت امویان را دیده و با چهار خلیفه عباسی نیز معاصر بوده اند. خلفایی که آن حضرت با آنها معاصر بوده، فقط یک سیاست را می شناختند و آن قلع و قمع و قتل و ویران کردن بوده است و کاری جز عیش و عشرت نمی دانستند. سبحانی با بیان اینکه امکان رویارویی و قیام برای حضرت موسی بن جعفر (ع) علیه حکومت بنی عباس فراهم نبود تصریح کرد: آن حضرت در دوران امامت خود دو کار مهم را انجام دادند که مهمترین آنها نگهداری از دانشگاهی بود که پدر بزرگوارشان امام صادق (ع) تاسیس کرده بود.

به گفته این مرجع تقلید شرایط ایجاد می کرد که حضرت، کادر علمی متبحری پرورش دهند که هم نگهداران اسلام و هم نگهداران تشیع باشند؛ از این رو دانشمندان بزرگی در علوم مختلف از جمله کلام را تربیت کردند. سبحانی در مورد بعد دوم مبارزه امام هفتم با خلفای عباسی گفت: از آن جایی که مبارزه مستقیم امکان پذیر نبود، آن حضرت سیاست مبارزه منفی را در پیش گرفت. با شیوه های مختلف، غاصب بودن خلافت بنی عباس را تبیین کردند. وی در پایان سخنرانی با تقدیر از برگزاری کتاب سال ولایت آن را گامی موثر در نشر معارف دینی و علوم اهل بیت (ع) ارزیابی کرد.

دکتر علی لاریجانی که دیگر سخنران این مراسم

خسرو باباخانی از کشف استعدادهای نو در جایزه ادبی «یوسف» می گوید

فراوانی یوسف

کمی رشد نکنند، پیشرفت کیفی حاصل نخواهد شد و بی شک در صد قابل توجهی از آن ها کارهایی کیفی هستند که حتی برخی در صورت ترجمه، قابلیت مطرح شدن در سطح جهانی را هم خواهند داشت. باباخانی تمرکز بر یک موضوع خاص را ویژگی دیگر جایزه ادبی «یوسف» عنوان می کند و می گوید: «جایزه یوسف برخلاف سایر جشنواره های دیگر ادبی در حوزه دفاع مقدس که موضوعات گسترده ای را در بر می گیرند و به نوعی در خطر افت کیفی هستند، تنها بر یک جریان یعنی داستان کوتاه تمرکز دارد و همین تمرکز، زمینه رشد و اعتلای آن را فراهم خواهد کرد.»

او بر این باور است که اعتمادسازی در جایزه ادبی یوسف بیش از هر عامل دیگر زمینه ساز جلب توجه سایر نویسندگان بوده است. همین که هر ساله کتاب یوسف در زمان اختتامیه بین مدعوین جشنواره توزیع می شود و به نوعی نویسندگان از چاپ کتاب مطمئن می شوند، زمینه اعتماد بیشتر آن ها و به دنبال آن استقبال بی نظیر از این جایزه فراهم می شود که فکر می کنم اگر این حرکت در نحوه برگزاری استمرار یابد، شاهد روندرو به رشدی در داستان کوتاه دفاع مقدس خواهیم بود.»

باباخانی با تاکید بر ضرورت مردمی شدن داوری ادبیات دفاع مقدس می افزاید: از ویژگی هایی که در جشنواره امسال لحاظ می شود توزیع فرم های انتخاب بهترین اثر از نگاه مخاطبان است تا از این طریق مشخص شود آثار برتر از نگاه داوران در چه جایگاهی در بین عموم قرار دارد.»

به اعتقاد بسیاری از کارشناسان موفقیت یک جشنواره ادبی مستلزم این است که نویسندگان پس از برگزاری جشنواره به حال خود رها نشوند. باباخانی با تایید این موضوع خاطر نشان می کند: «خوشبختانه متولیان برگزاری جایزه ادبی «یوسف» به این مهم توجه ویژه ای داشتند و از طریق ارسال کارگاه های داستان نویی برای نوقلمان، استمرار ارتباط با نویسندگان «یوسف» را حفظ کردند تا از این طریق به شکوفایی استعداد های کشف شده کمک شود.»

نفرات اول تا سوم جایزه ادبی یوسف امسال نیز همچون دوره های گذشته علاوه بر لوح تقدیر به ترتیب ۱۰ سکه، هفت سکه و پنج سکه بهار آزادی دریافت می کنند و به سایر نفرات برگزیده و تقدیری یک سکه بهار آزادی و لوح تقدیر تعلق می گیرد. سومین جایزه ادبی یوسف در دهه سوم بهمن ماه سال جاری به همت بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش های دفاع مقدس و با مشارکت دفتر آفرینش های ادبی حوزه هنری و فرهنگسرای پایداری برگزار می شود.

نتایج برگزاری دوره های اخیر جشنواره کتاب سال دفاع مقدس، بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش های دفاع مقدس را بر آن داشت تا طرح برگزاری مسابقه سراسری داستان کوتاه دفاع مقدس را در سال ۸۵ با هدف تقویت پایگاه داستان نویسی در این حوزه، تولید داستان، ترغیب و تشویق نویسندگان جوان، شناسایی استعدادها و آشنایی افزون تر نسل جدید نویسندگان کشور به ابعاد گوناگون دفاع مقدس را شکل دهد و نام «یوسف» را بر این جایزه ادبی بگذارد.

اکنون پس از گذشت دو سال از این جایزه و قرار گرفتن در سومین دوره جایزه ادبی یوسف، استقبال چشمگیری از این مسابقه از سوی نویسندگان جوان صورت گرفته است به طوری که در سال اول حدود ۹۰ اثر به دبیرخانه ارسال شد و در سال دوم این رقم به ۹۳۵ رسید و اکنون در سومین دوره این جایزه با ۱۲۵۰ اثر رسالی از ۷۵۰ نویسنده جوان به ویژه شهرستانی ها مواجهیم که نشان دهنده اهتمام ویژه نسل جوان به موضوع داستان دفاع مقدس و داستان کوتاه در این حوزه است. چنین استقبال بی نظیری از جایزه ادبی یوسف نسبت به دیگر جشنواره های ادبی نوبا، کتاب هفته را بر آن داشت تا گفت و گویی با خسرو باباخانی دبیر علمی این جایزه انجام دهد. باباخانی متولد سال ۱۳۳۸ است و از سال ۶۵ نوشتن داستان برای کودکان و نوجوانان را آغاز کرده است. او علاوه بر تالیف و نگارش تعداد زیادی کتاب چون «پرواز»، «نان و زنجیر»، «خاک و...» تاکنون داوری جشنواره های متعددی از قبیل جایزه کتاب سال جمهوری اسلامی، داستان شهید حبیب غنی پور و... را نیز به عهده داشته و سال گذشته عهده دار داوری جایزه ادبی یوسف بوده است.

باباخانی بابیان این که ارسال ۱۲۵۰ اثر به دبیرخانه، رویداد امیدوارکننده ای برای اعتلای داستان کوتاه دفاع مقدس است، می گوید: «علاوه بر این تعدادی اثر هم در حوزه خاطره و سایر گونه های ادبی دریافت شده بود که پس از غربالگری از سایر آثار حذف شد.»

او با اشاره به پایان یافتن مرحله نخست داوری خاطر نشان می کند: «پس از ریزش اولیه آثار از سوی دو نفر از داوران ۱۶۰ اثر راهی مرحله دوم شد که در نهایت با ارزیابی ۱۲ داور در قالب گروه های دو نفره، ۱۴۴ داستان به مرحله نهایی راه یافته و طبق روال سال گذشته ۲۰ اثر نیز عنوان برگزیده و تقدیری را از آن خود خواهند کرد. البته تعدادی از این آثار هم در قالب کتاب «یوسف» در روز اختتامیه بین شرکت کنندگان توزیع خواهد شد.»

دبیر علمی سومین جایزه ادبی «یوسف» با بیان این که ارزیابی مراحل سه گانه را ۲۰ داور بر عهده خواهند داشت، تصریح می کند: در انتخاب داوران سعی شده متخصصان سراسر کشور مورد توجه قرار گیرند که این اقدام باعث می شود تا از تنوع سلیقه در انتخاب آثار برخوردار باشیم کمالین که داورانی انتخاب شده اند که علاوه بر تسلط و تجرب کافی بر ادبیات، اهتمام ویژه به کار قضاوت داشته باشند در عین حال بر اساس فرم های تهیه شده از سوی دبیرخانه، ملاک هایی چون سرگرم کننده بودن، نوآوری و خلاقیت، شخصیت پردازی و سایر عناصر مهم در داستان کوتاه نیز مورد توجه قرار گرفته است.»

باباخانی می افزاید: «برای بالا بردن بردن سلامت داوری ها و کاهش شائبه در قضاوت، به هر اثر کدی اختصاص یافت و نام نویسنده از عنوان آن حذف شد. علاوه بر این از تمامی داوران خواسته شده تا دلایل حذف یا برتری هر اثر را در قالب گزارشی ارائه دهند تا در حد امکان از اعمال سلیقه های شخصی جلوگیری شده و شکل قرار گرفته است.»

باباخانی می افزاید: «برای بالا بردن بردن سلامت داوری ها و کاهش شائبه در قضاوت، به هر اثر کدی اختصاص یافت و نام نویسنده از عنوان آن حذف شد. علاوه بر این از تمامی داوران خواسته شده تا دلایل حذف یا برتری هر اثر را در قالب گزارشی ارائه دهند تا در حد امکان از اعمال سلیقه های شخصی جلوگیری شده و شکل قرار گرفته است.»

برای نسل جوان، خاطر نشان کرد: «در حال حاضر میدان های خالی وجود دارد که متناسب با شرایط از معارف اهل بیت (ع) در این میدان استفاده نشده تا فرهنگ اهل بیت (ع) به زبان روز بیان شود، از این رو لازم است که مراجع سیاستگذار، خلاهای موجود را بیابند و متناسب با آن سفارش نوشتن کتاب هایی را بدهند که می تواند به گسترش اندیشه اهل بیت (ع) کمک کند.»

برگزیدگان کتاب دهمین دوره کتاب سال ولایت در ادامه مراسم اختتامیه دهمین دوره کتاب سال ولایت آثار برگزیده این دوره از سوی هیات داوران معرفی و جوایزی به آفرینندگان این آثار اهدا شد.

در این همایش کتاب «آب فناء مقربان»، شرح زیارت جامعه کبیره اثر آیت الله جوادی آملی و نیز کتاب «مسائل علی بن جعفر»، تحقیق حجت الاسلام سید محمدرضا جلالی، از موسسه آل البیت به عنوان کتاب برگزیده انتخاب شدند. شرح منظومه زهد، اثر دکتر غلامرضا کافی، بررسی تطبیقی احادیث مهدویت اثر مهدی اکبرنژاد، آیین داران آفتاب اثر دکتر محمدرضا سنگری ترجمه صحیفه سجادیه اثر دکتر علی موسوی گرمارودی و تحقیق کتاب اساتیدالکافی اثر محمد دریاب نجفی، ترجمه نهج البلاغه گزیده سخنان علی (ع) دکتر مهدی جعفری، به عنوان آثار تشویقی برگزیده شدند.

کتاب «قصه های قشنگ» نوشته مجید محمدی و محمود پوروهاب در حوزه کودکان و نوجوانان اثر برتر شناخته شد و از دکتر حسینعلی محفوظ نویسنده فعال عرصه دین از کشور عراق تجلیل به عمل آمد. همچنین از موسسه آل البیت لاهیا التراث با مدیریت حجت الاسلام والمسلمین سید جواد شهرستانی به عنوان ناشر فعال در دهمین دوره کتاب سال ولایت تقدیر شد.

در این مراسم موسسه المدرسه الحره شییکاگوی آمریکا نیز به عنوان موسسه فعال در خارج کشور در عرصه تبلیغ و نشر معارف اسلامی مورد تقدیر قرار گرفت.

هیات داوران دهمین دوره کتاب سال ولایت همچنین از میان اثر چاپ اول در حوزه بزرگسال و کتاب چاپ اول در حوزه کودک و نوجوان در ایران و نیز از میان اثر شناسایی و گردآوری شده خارجی در کشورهای عرب زبان و غیر آن و همچنین اثر بخش ویژه درباره امام موسی کاظم (ع) آثار برگزیده خود را به این شرح اعلام کرد:

کتاب ادب فتنای مقربان (شرح زیارت جامعه کبیره) تالیف آیت الله عبدالله جوادی آملی به عنوان کتاب برگزیده.

کتاب «مسائل علی بن جعفر (ع)» با تحقیق و مقدمه حجت الاسلام والمسلمین سید محمدرضا حسینی جلالی به عنوان کتاب برگزیده و موسسه آل البیت (ع). کتاب های «شرح منظومه ظهر» تالیف دکتر غلامرضا کافی، «بررسی تطبیقی مهدویت» تالیف حجت الاسلام مهدی اکبرنژاد، و آیین داران آفتاب» تالیف دکتر محمدرضا سنگری به عنوان آثار تشویقی. ترجمه صحیفه سجادیه اثر دکتر سیدعلی موسوی گرمارودی به عنوان اثر تشویقی و تحقیق کتاب آسانید کتاب الکافی به تدوین مرحوم آیت الله العظمی بروجرودی و تحقیق حجت الاسلام محمود دریاب نجفی به عنوان اثر تشویقی.

ترجمه نهج البلاغه با عنوان گزیده سخنان امیرالمومنین (ع) اثر دکتر محمد مهدی جعفری به عنوان اثر تشویقی.

کتاب «قصه های قشنگ» در حوزه کودک و نوجوان تالیف مجید ملامحمدی و محمود پوروهاب به عنوان کتاب برگزیده.

همچنین در بیانیه هیات داوران کتاب سال ولایت از معاونت فرهنگی آستان مقدس حضرت معصومه (س) به سبب برگزاری کنگره حضرت معصومه (س) و نیز انتشار مجموعه جلدی آثار کنگره تقدیر شده است.

هیات داوران کتاب سال ولایت در پایان این بیانیه از حاج فاضل الانباری تولیت آستان مقدس امام موسی بن جعفر (ع) و امام جواد (ع) قدردانی کردند.

روند تألیف دانشنامه‌ها در کشور از نگاه کارشناسان

پیدا و پنهان دانشنامه نویسی

اولین همایش سراسری دانشنامه نویسی در ایران چهارشنبه چهارم دی ماه در تالار فردوسی دانشگاه تهران برگزار شد.

به بهانه برگزاری این همایش و همچنین به دلیل اهمیت مقوله دانشنامه نویسی که در سال‌های اخیر در کشور گسترش پیدا کرده است، به سراغ تنی چند از فعالان و سخنرانان این همایش رفته‌ایم و درباره وضعیت و مشکلات دانشنامه نویسی و ضرورت تربیت دانشنامه‌نویسان در دانشگاه‌ها با آنها به گفت‌وگو نشستیم.

این صاحب‌نظران بر این اعتقادند که دانشنامه نویسی به دلیل زمان‌بر بودن، کمبود نیروهای متخصص و داشتن امتیازات پایین در دانشگاه‌های کشور با مشکلاتی دست به گریبان است.

دانشنامه نویسی یادآور دایرةالمعارف نویسی از مقلاتی است که اهمیت دادن به آن می‌تواند در توسعه علم موثر واقع شود. از همین رو در سال‌های اخیر در کشور ما به این موضوع اهمیت داده شده است و موسسات دولتی و غیردولتی بسیاری در حال سرمایه‌گذاری بر انتشار دانشنامه‌های ایرانی هستند.

اما وضعیت این حوزه نیز مانند بسیاری از حوزه‌های فرهنگی، اگر چه از نظر کمی بارش قابل ملاحظه‌ای روبرو بوده است، اما از نظر کیفی با مشکلاتی دست و پنجه نرم می‌کند.

دکتر فرشته آهنگری و عضو هیات علمی بنیاد دانشنامه بزرگ فارسی، درباره وضعیت دانشنامه‌های حال حاضر کشور می‌گوید: «در حال حاضر در حوزه‌های مختلف و در زمینه‌های تخصصی و عمومی دانشنامه‌های بسیاری در کشور تولید می‌شود اما اغلب این کارها ضعیف هستند. البته نمی‌توان زیاد هم به این مساله خرده گرفت چون ما در حال برداشتن نخستین قدم‌ها در این زمینه هستیم و اولین قدم‌ها هم همیشه با لغزش همراه است. اما آنچه مهم است، پیگیری در رفع نواقص است که همکاری گروه‌های علمی و متخصص را می‌طلبد که مجرب باشند. در حوزه دانشنامه نویسی آزمون‌ها و ضامن‌های آشنایی با نگارش مقالات دانشنامه‌ها با شیوه صحیح ارائه اطلاعات آشنایی داشته باشند».

دکتر علی احسان حیدری سرپرست مدیریت امور پژوهشی و مدیر گروه علوم پزشکی بنیاد دانشنامه بزرگ فارسی نیز با اشاره به پیشینه ایران در دانشنامه نویسی می‌گوید: «دانشنامه نویسی در ایران از دوران باستان تا امروز سابقه دارد. کتاب‌هایی مثل «دینکرت» و «بندھشن» در ایران باستان اطلاعات علوم مختلف را در خود داشته‌اند و بعد از اسلام نیز کتاب‌هایی مانند «احصاء العلوم» فارابی، «جامع العلوم» امام فخر رازی و «دانشنامه‌های بوعلی سینا» هر کدام می‌توانند یک دایرةالمعارف باشند. در دوران معاصر اما این مقوله تحت تأثیر دانشنامه‌های غربی دچار تحول عظیمی شد. در سال‌های پس از انقلاب نیز با توجه به گسترش علم در زمینه‌های مختلف، موسسات گوناگونی پدید آمدند و به کار در این زمینه پرداختند. با این همه اما به گفته او جای یک دانشنامه فارسی بر اساس مبانی دینی و عرفی کشور به شدت خالی است. او می‌گوید: «هر کشوری دانشنامه‌های مختص به خود را دارد که نشانی از توسعه یافتگی آنها تلقی می‌شود. زمانی که تولید علم داشته باشیم، مساله تولید اطلاعات پیش می‌آید و این اطلاعات باید جایی گردآوری شود و به صورت منسجم در اختیار مخاطب قرار گیرد. اما ما متأسفانه با وجود پیشینه درخشان گذشته، تجارب کمی در این زمینه داریم و

نیستند تنها شش امتیاز در سال کسب کنند». دکتر حیدری نیز می‌گوید: «متأسفانه زحمات دانشنامه‌نویسان ارج نهاده نمی‌شود و به امتیازات لازم اداری دست پیدا نمی‌کنند. بنابراین برخی از اعضای هیات‌های علمی دایرةالمعارف‌ها ترجیح می‌دهند در مجلات علمی و پژوهشی مقاله چاپ کنند. پس این انتظار بجاست که حق معنوی نویسندگان مقالات دانشنامه‌ای رعایت شود تا انگیزه کار علمی از دست نرود».

صفری نیز می‌گوید: «با وجود نگاهی که وزارت علوم به امتیازات مقالات دانشنامه‌ای دارد، پژوهشگران به‌کار برای دانشنامه‌ها ترغیب نمی‌شوند و کسانی هم که این کار را می‌کنند، تنها از روی علاقه است چون امتیازات مقالات دانش‌نامه‌ای، بسیار کمتر از مقالات علمی و پژوهشی است که در مجلات به چاپ می‌رسد. البته شنیده می‌شود که وزارت علوم در حال کار روی این مقوله است».

آموزش دانشنامه نویسی

به گزارش کتاب هفته قرار است یک رشته کارشناسی ارشد با عنوان دانش‌نامه نگاری تأسیس شود و به نظر می‌رسد که این رشته بتواند کمبود نیروهای متخصص را در این زمینه جبران کند.

دکتر حیدری در این باره می‌گوید: «پیشنهاد تأسیس یک رشته کارشناسی ارشد را داده‌ایم که تلفیقی از ویراستاری و دانشنامه نگاری باشد اما تنها با بخش دانشنامه نگاری آن موافقت شده است هدف ما از این پیشنهاد تربیت نیروهای متخصص کارشناسی ارشد است که با ساختار دانشنامه‌ها آشنا باشند، ساختار مقالات را تعیین کنند، دبیرخانه‌های دانشنامه‌ها را اداره کنند، مقالات را ویرایش کنند و با نویسندگان در ارتباط باشند. ضمن این‌که بتوانند مقالات دریافتی را متناسب با دایرةالمعارف‌ها را تدوین کنند».

صفری نیز می‌گوید: «آموزش نیروهای متخصص می‌تواند تأثیر زیادی داشته باشد. چون هر فرد برای دانشنامه نویسی شدن باید سال‌ها وقت بگذارد تا دقایق و ضوابط این کار را بیاموزد اما تأسیس این رشته می‌تواند زمینه‌ای را در اختیار دانشجویان قرار دهد تا زمانی که وارد کار عملی می‌شوند، مقولات دایرةالمعارف نویسی را زودتر و بهتر درک کنند. چون تجربه نشان داده است کسانی که از رشته‌های مختلف بدون سابقه و تجربه لازم با ذهن خالی وارد این کار می‌شوند، باید زمان زیادی را بگذرانند».

برخلاف این نظر اما دکتر آهنگری می‌گوید: «با تأسیس این رشته هم نمی‌توان امیدوار بود که مشکلات و نواقص دانشنامه‌ها برطرف می‌شود. چون هر فارغ التحصیل این رشته، جذب یکی از دانشنامه‌های موجود می‌شود و یک نفر هم نمی‌تواند دیدگاه و آموخته‌های خود را در یک سازمان اعمال کند و باید تسلیم جمع شود. در هیچ جای دنیا هم در دانشگاه‌ها دانشنامه نویسی تربیت نمی‌شود. چون صرف گذراندن یک دوره آموزشی کسی را دانش‌نامه نگار نمی‌کند. افراد باید در ابتدا در رشته‌ای متخصص و پژوهشگر باشند و بعد دانشنامه نویسی شوند. از طرف دیگر اگر تعداد فارغ التحصیلان این رشته زیاد شود، جایگاه آنها پس از فارغ التحصیلی کجا خواهد بود؟ مگر مراکز دانشنامه نویسی فعلی تا چه حد توان جذب آنها را دارد؟ بنابراین به نظر من باید کمی در زمینه تأسیس این رشته دانشگاهی درنگ کرد و حداقل فرصتی پنج ساله را صرف گردآوری منابع و اطلاعات آن کرد».

شده در کشور نیز یکی از مشکلات این حوزه است و در این باره می‌گوید: «دانشنامه نویسی نباید به دنبال تحقیق میدانی برود، بلکه اطلاعات باید در جامعه تولید شود تا کار دانشنامه نویسی هم تبلور پیدا کند». در این میان دکتر صفری نیز معتقد است: تربیت نیروی متخصص مهم‌ترین مشکل این حوزه است. چون دانشنامه نگاری به دلیل ویژگی‌های خاصی که در زمینه مقالات دارد، نیروهای خاصی را طلب می‌کند. به ویژه که دانشگاه‌ها دانشنامه نگار تربیت نمی‌کنند و افرادی که جذب دایرةالمعارف‌ها می‌شوند، در حین کار به تجربه دست پیدا می‌کنند. بنابراین مهم‌ترین مانع در این راه، تربیت نیروهای متخصص و حرفه‌ای است».

اما این صاحب‌نظران مشکلات مالی تألیف دانشنامه‌ها را هم از مشکلات مهم این حوزه برمی‌شمارند.

دکتر آهنگری درباره بنیاد دانشنامه بزرگ فارسی می‌گوید: «بنیاد تنها سازمان دولتی است که به فعالیت دانشنامه نویسی می‌پردازد و اگر بخواهیم بودجه آن را با سایر مراکز مقایسه کنیم، مثل مقایسه پول توجیبی یک کودک با حقوق ماهانه پدر اوست! بنابراین بودجه ناکافی راه ما را مسدود می‌کند. توان ما را می‌گیرد و اجازه جذب نیروهای فعال را به ما نمی‌دهد». دکتر حیدری نیز می‌گوید: «دانشنامه نویسی کاری زمان‌بر است و موسسات دانشنامه‌ای باید سعه صدر داشته باشند و با برنامه ریزی منسجم در سالیانتمادی منتظر نتیجه کار دانشنامه نویسان باشند. اما نارسایی‌هایی که در زمینه بودجه وجود دارد، مشکلاتی را برای دانش‌نامه نویسان ایجاد کرده است».

امتیازات کم: استقبال کمتر

از دیگر مشکلات حوزه دانشنامه نگاری می‌توان به امتیازات کمی اشاره کرد که وزارت علوم برای مقالات حوزه دانشنامه‌ها تعیین کرده است.

دکتر آهنگری می‌گوید: «پژوهشگران برای ارتقای سالیانه به کسب امتیازهای پژوهشی نیاز دارند. اما وزارت علوم سقف شش امتیاز سالیانه را برای مقالات آنها قرار داده است. یعنی هر دانشنامه نویسی می‌تواند در سال تنها دو مقاله با سه امتیاز ارائه دهد. بنابراین بسیاری از پژوهشگران ترجیح می‌دهند به جای همکاری با دانشنامه‌ها، برای مجلات علمی-پژوهشی مقاله بنویسند و در هر سه ماه هفت امتیاز کسب کنند. این کار در طول یک سال ۲۸ امتیاز برای آن‌ها به همراه دارد. بنابراین بیشتر آن‌ها حاضر

از نظر نیروهای آموزش دیده هم در مضیقه هستیم». مهدی صفری عضو هیات علمی بخش مدخل بنیاد دایرةالمعارف اسلامی نیز درباره وضعیت فعلی دانشنامه نویسی در ایران می‌گوید: «پاسخ به این سوال قدری دشوار است. اما به طور کلی می‌توان گفت که تعداد دانشنامه‌ها زیاد است اما از نظر کیفی، بسیاری از آثاری که نام دانشنامه را یدک می‌کنند، ظرایف دانشنامه نگاری را لحاظ نکرده‌اند چون این کار، یک کار جمعی است و ظرایف خاص خود را می‌طلبد». او ادامه می‌دهد: «با تمام این‌ها، دانشنامه نویسی در سال‌های پس از انقلاب روند رو به رشدی داشته و موسسات مختلفی درگیر انتشار دانش‌نامه‌های چاپی و الکترونیکی شده‌اند. به طور کلی می‌توان گفت یک جهش در عرصه دانشنامه نویسی رخ داده است که نشان دهنده بلوغ علمی کشورمان است. چون اگر بلوغ علمی پیش نیاید، طبعاً نیازی به تألیف دانش‌نامه‌ها احساس نمی‌شود».

آسیب شناسی دانشنامه‌ها

در این میان دکتر آهنگری معتقد است که برای رفع ضعف علمی دانش‌نامه‌های موجود به نیروهای متخصص نیاز داریم.

او درباره مشکلات ساختاری مقالات دانشنامه‌ای نیز می‌گوید: «ساختار بسیاری از این مقالات مشکل دارد. از جمله اینکه ربط منطقی میان مداخل اصلی و فرعی و زیرمدخل‌ها رعایت نشده و نادیده گرفته می‌شود. از طرف دیگر در حوزه ویرایش دانشنامه‌ها، هنوز به یکدستی در نگارش زبان فارسی نرسیده‌ایم و دایرةالمعارف بزرگ اسلامی، دایرةالمعارف اسلامی، بنیاد دانشنامه بزرگ فارسی و ۱۲۰ دانشنامه‌ای که در حال حاضر در حال تألیف هستند، هر کدام شیوه خود را دارند. در این زمینه نیازهای زیادی احساس می‌شود و این مقوله بیش از اینکه به حمایت نیاز داشته باشد، به هماهنگی نیاز دارد که دانشنامه نویسان باید درباره شیوه نگارش، به اتفاق نظر برسند».

دکتر حیدری نیز مانند دکتر آهنگری کمبود نیروهای حرفه‌ای را از جمله مشکلات این حوزه می‌داند و می‌گوید: «مقاله‌های دانشنامه‌ای باید به گونه‌ای نوشته شوند که گروه‌های مختلف با تحصیلات متفاوت بتوانند با درصدهای متفاوت از آن بهره‌مند شوند. ضمن اینکه انسجام و ساختار دانش‌نامه‌ای باید در این مقالات رعایت شود». او معتقد است که میزان کم پژوهش‌های انجام

کارشناسان از ضرورت آموزش میراث معنوی به کودکان گفتند

جای خالی افسانه‌ها

آن روزها خبری از اینترنت و بازی‌های رایانه‌ای نبود. خانواده‌ها در شب‌های سرد و ساکت زمستان گرد هم جمع می‌شدند و به قصه‌های شیرین مادر بزرگ گوش می‌دادند؛ همچون امیر اسلان، دل به عشق فرخ می‌سپردند، بر مرگ سهراب اشک می‌ریختند، جوانمردی و دل به آتش زدن را از سیاوش می‌آموختند و...
اما امروز، کمتر این فرصت پیش می‌آید که مادر بزرگی است که با زبانی شیرین و کودکانه برای نوه کوچک خود از جهانی ناشناخته بگوید و با روایت افسانه‌های گوناگون او را از شهر غصه‌ها به قصر قصه‌ها ببرد. بسیاری از بچه‌های امروز، قصه را نمی‌شناسند و با آداب و رسوم خود بیگانه‌اند.

حسن ذوالفقاری، کارشناس آموزش و پرورش و مولف کتاب‌های فارسی به نقش مهم آموزش و پرورش و خانواده‌ها در آشنا کردن کودکان با میراث فرهنگی شان اشاره می‌کند و می‌گوید: «هویت و ریشه‌های تاریخی کودکان در خانواده شکل می‌گیرد. پدر و مادری که برای فرزند خود، قصه می‌گوید یا در گفتار خود از ضرب‌المثل‌های فارسی استفاده می‌کند، آگاهانه یا ناآگاهانه، فرهنگ ریشه دار خود را به نسل بعد منتقل می‌کند. آموزش و پرورش نیز با روش‌های گوناگون می‌تواند بچه‌ها را با پیشینه تاریخی و فرهنگی خود آشنا کند.»

نویسنده کتاب فارسی بنویسیم کتاب‌های درسی را یکی از بهترین و مهم‌ترین ابزارها برای انتقال دانش و فرهنگ می‌داند و معتقد است: «مولفان کتاب‌های درسی با زبان هنری و غیرمستقیم و در قالب‌های گوناگون چون شعر، داستان و... می‌توانند مولفه‌های گوناگون فرهنگی را به کودکان آموزش دهند. برای نمونه، تصاویری که در کتاب اول دبستان آمده است، خانه ایرانی، وسایل ایرانی و چهره‌های کاملاً ایرانی را به کودکان نشان می‌دهند.»
ذوالفقاری از کتاب «راهنمای فرهنگ و ادب ملی و بومی در کتاب‌های درسی» سخن می‌گوید که پنج سال پیش در قالب طرحی به آموزش و پرورش پیشنهاد شده و به دلایل گوناگون تاکنون پذیرفته نشده است؛ طرحی که جای خالی آن به شدت احساس می‌شود.

او همچنین معتقد است: «پر داختن به میراث فرهنگی، تنها توجه به بناها و اشیای تاریخی نیست چرا که ترانه‌های عامیانه و افسانه‌ها نیز در شمار میراث معنوی ما هستند و خانواده‌ها و مربیان، نقش مؤثری در شناساندن آن به کودکان دارند.»
ارزش افسانه‌خوانی
افسانه‌ها از مصادیق بارز میراث معنوی و فرهنگ‌ها

هستند که باید در گردآوری آنها کوشید تا به دست فراموشی سپرده نشوند؛ قصه‌های کهنی که باید جمع آوری، بازنویسی و بازآفرینی شوند تا بتوانند کودک و نوجوان امروز را جذب و با او ارتباط برقرار کنند. اسدالله شعبانی شاعر و نویسنده کودک و نوجوان، معتقد است: «قصه، بهترین و قصه‌خوانی مناسب‌ترین شیوه‌ای است که می‌تواند همه قشرهای جامعه و به ویژه بچه‌ها را به فضایی خیالی برده و آنها را از روزمرگی‌ها و دل‌مردگی‌ها برهاند، به همین خاطر جمع‌آوری قصه‌ها و انتشار آن به صورت کتاب یکی از کارهای بایسته‌ای است که باید به آن پرداخته شود.»

سراینده قصه‌های مشب، افسانه‌ها را گونه‌بازسازی شده واقعیت می‌داند و معتقد است: «قصه‌ها و اسطوره‌ها، واقعیت را به انسان نمایانده و بهتر زیستن را به او آموزش می‌دهند، همچنین دامنه تخیل مخاطبان را گسترش داده و با بردن آنها به جهانی خیالی و دیگرگون، حقیقت را به آنان نشان می‌دهند و ذهن و روحشان را تلطیف می‌کنند.»

شعبانی با اشاره به قالب تمثیلی قصه‌ها می‌افزاید: «قصه‌ها با زبانی نمادین از نیازها و خواسته‌های درونی انسان‌ها سخن می‌گویند و با آشکار کردن آرزوهای پنهان آدمیان، تخیل آنها را برمی‌انگیزند، اما مرز مشخصی میان افسانه، قصه، داستان و رمان وجود ندارد، جز آن که داستان‌ها از زبانی مستقیم و بی‌واسطه بهره‌برده و بر بستر واقعیت جریان دارند، اما قصه‌ها در قالبی غیرمستقیم ریخته شده و به سمت سوررئالیسم یا فراواقع‌گرایی سیر می‌کنند.» وی قصه‌ها، افسانه‌ها و مثل‌ها را جزو ادبیات شفاهی برشمرده و معتقد است: ادبیات و هنر را می‌توان به ادبیات و هنر رسمی و غیررسمی تقسیم کرد، به این معنی که در گذشته نجبان، اشراف و ثروتمندان جامعه از ادبیات و هنر رسمی برخوردار بوده‌اند و هنر و ادبیات غیررسمی نیز از آن توده مردم بوده است؛ ادبیاتی که به همت آنان شکل گرفته و سینه‌به‌سینه نقل شده تا به نسل حاضر رسیده است.»

مدیر نشر توکا، دنیای کودکان امروز را متفاوت با دیروز می‌داند و می‌گوید: «اگرچه امروز، همه چیز تغییر کرده و کودکان، آنچنان که باید و شاید قصه را نمی‌شناسند و وسایل دیگری چون تلویزیون، و بازی‌های نرم‌افزاری، جایگزین قصه و کتاب شده‌اند و دیگر کمتر مادری برای کودکان خود قصه می‌گوید، اما هنوز قصه‌گویی، بهترین روش برای برقراری ارتباط با کودکان و آموزش دادن به آنها است و به همین دلیل جهان امروز به افسانه‌ها روی آورده و توجهی ویژه به ادبیات شرق، چون هزارویک‌شب

و داستان‌های مثنوی داشته است.»
کودکان را با بازی آشتی دهیم
هر کودک و نوجوانی، همان قدر که به تعلیم و تربیت احتیاج دارد، نیازمند تفریح و بازی هم هست. زندگی وقتی تازگی خود را حفظ می‌کند که سرشار از لحظه‌های گوناگون باشد. در این میان، کار دائم و مطالعه طولانی، هر کودک و نوجوانی را دچار افسردگی می‌کند.

در این میان قدم‌علی سرامی؛ شاعر و نویسنده نیز بر این باور است که بسیاری مسائل را می‌توان در قالب بازی، آن‌هم با زبانی ساده و شیرین به کودکان آموزش داد و نویسندگان خلاق و توانا می‌توانند با به‌روز کردن بازی‌ها و شناخت روحیه بچه‌ها، سرگرمی‌های گوناگونی را از طریق کتاب به آن‌ها بیاموزند.

شاعر مجموعه «صاف و ساده مثل آب» با توجه به فضایی که کودکان امروز در آن زندگی می‌کنند تصریح می‌کند: «مکان زندگی بچه‌های امروز، با گذشته متفاوت است و شاعران و نویسندگان باید

به این مساله توجه کنند و به انتخاب بازی‌های مناسب و بازآفرینی آن‌ها برای گروه‌های سنی مختلف بپردازند. سرامی معتقد است انتشار کتاب درباره بازی‌های سنتی، هم می‌تواند به مستندنگاری بازی‌ها کمک کند و هم توانایی‌های جسمی و روانی کودکان را افزایش دهد اما بازی‌هایی که قابلیت به‌روز شدن ندارند با ورود بازی‌های جدید، خود به خود فراموش می‌شوند و انتشار هیچ کتابی نمی‌تواند آن‌ها را در خاطر زنده نگه دارد؛ آن‌هم در دوره‌ای که هر روز، بازی‌های رایانه‌ای تازه و جذابی تولید می‌شود و در اختیار کودکان و نوجوانان قرار می‌گیرد.

نویسنده کتاب «بچه مقاله درباره ادبیات کودک» بر این است که بازی‌های سنتی ایران بسیار متنوعند و دامنه گسترده‌ای دارند و کودکان با کمترین امکانات، می‌توانند به آن بپردازند. از این رو به عهده سازمان میراث فرهنگی، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، آموزش و پرورش، کمیته ملی بازی‌های سنتی و... است که به حفظ، گردآوری و آموزش این بازی‌ها به کودک و نوجوان امروز بپردازند.

مادر به عنوان اولین هم‌بازی کودک باید خود این گونه بازی‌ها را تجربه کرده باشد و قطعاً مادری که بازی را نشناسد، نمی‌تواند آن را به کودک خود آموزش دهد؛ از این رو صداوسیما و سازمان‌هایی مانند آموزش و پرورش، کانون پرورش فکری و... باید به فعالیت در این زمینه بپردازند و مردم را با بازی‌های سنتی آشنا کنند.

پژوهشکده مردم‌شناسی مدت‌ها پیش طرحی به نام احیای بازی‌های سنتی را پی‌ریخت و در راستای اجرایی شدنش به گفت‌وگو با مسئولان آموزش و پرورش پرداخت و پس از گذشت چند سال، طرحی در شورای عالی آموزش و پرورش در ارتباط با گنجاندن بازی‌های سنتی در ساعت ورزش دانش‌آموزان به تصویب رسید.

در راستای این طرح، بیش از پنج هزار بازی از مناطق مختلف ایران شناسایی و جمع‌آوری شد؛ پژوهشی که بی‌گمان به طبقه‌بندی نیاز دارد تا بتوان تعداد دقیقی از انواع بازی‌ها را گزارش کرد اما طبق نظر کمیته

ورزش‌های بومی و محلی ۴۲۰ نوع بازی با کمی تفاوت در چگونگی اجرای آن و با گویش‌های متفاوت در مناطق مختلف ایران وجود دارد. در حال حاضر کتاب بازی‌های سنتی از چند استان به چاپ رسیده ولی تنها کتاب مرجعی که در این زمینه وجود دارد «راهنمای بازی‌های ایرانی» است؛ کتابی که بر مبنای پژوهش کتابخانه‌ای استوار است، در حالی که پژوهشکده مردم‌شناسی با تکیه بر تحقیق میدانی به گردآوری بازی‌ها پرداخته و جداول آن را تهیه کرده تا بعد از طبقه‌بندی، اطلس بازی‌های ایران را آماده کند.

بازی‌ها، یکی از مصادیق بارز میراث معنوی هستند و سازمان میراث فرهنگی در پی تعیین شاخصه‌ها و آماده کردن پرونده ثبت ملی و جهانی بازی‌های سنتی است. اگرچه گستردگی این بازی‌ها و گوناگونی آن، کار را تا اندازه‌ای دشوار می‌کند، اما با ثبت بازی‌ها می‌توان به حفظ و گسترش آن‌ها امیدوار بود.

مادر به عنوان اولین هم‌بازی کودک باید خود این گونه بازی‌ها را تجربه کرده باشد و قطعاً مادری که بازی را نشناسد، نمی‌تواند آن را به کودک خود آموزش دهد؛ از این رو صداوسیما و سازمان‌هایی مانند آموزش و پرورش، کانون پرورش فکری و... باید به فعالیت در این زمینه بپردازند و مردم را با بازی‌های سنتی آشنا کنند.

پژوهشکده مردم‌شناسی مدت‌ها پیش طرحی به نام احیای بازی‌های سنتی را پی‌ریخت و در راستای اجرایی شدنش به گفت‌وگو با مسئولان آموزش و پرورش پرداخت و پس از گذشت چند سال، طرحی در شورای عالی آموزش و پرورش در ارتباط با گنجاندن بازی‌های سنتی در ساعت ورزش دانش‌آموزان به تصویب رسید.

در راستای این طرح، بیش از پنج هزار بازی از مناطق مختلف ایران شناسایی و جمع‌آوری شد؛ پژوهشی که بی‌گمان به طبقه‌بندی نیاز دارد تا بتوان تعداد دقیقی از انواع بازی‌ها را گزارش کرد اما طبق نظر کمیته

ماییم و دو چشم و یک تماش

ناهد سخایان؛ کودکان در قالب بازی می‌توانند هنر باهم زیستن را بیاموزند و از بودن در کنار یکدیگر لذت ببرند. بازی به آن‌ها یاد می‌دهد که با بزرگ‌تر از خود، چطور رفتار کنند و برخوردشان با کوچک‌ترها چگونه باشد و همه این ویژگی‌ها در بازی‌های سنتی ایران نهفته است؛ بازی‌هایی که امروز، با ورود رایانه و بازی‌های رایانه‌ای، رنگ باخته و به خاطره‌ای گنگ و دور تبدیل شده‌اند.

امروز برخی از مادران ترجیح می‌دهند فرزند خود را با کارت‌های گوناگون، شخصیت‌های غیرواقعی و ناملموس یا اسباب‌بازی‌هایی که سروصداهای عجیب و غریب درمی‌آورند و بازی‌های کامپیوتری سرگرم کنند، بی‌خبر از آن که این نوع بازی‌ها جز خوشنوت و انزوا هیچ چیز دیگری به فرزندشان نمی‌آموزد.

مرتضی کریمی

بازتاب گسترده نقد چامسکی بر سیاست‌های آمریکا

دود جنگ در چشم واشنگتن

غلام چامسکی

کشتار جمعی به عراق حمله نکرد؟ آیا پس از فتح عراق، هیچ اسلحه مخربی در این کشور یافت شد؟ آن وقت برخی از کارشناسان مسائل امنیتی گفتند که گزارش‌ها اشتباه بوده است. به همین سادگی حمله به کشوری صورت می‌گیرد تا اسلحه‌های کشتار جمعی آن نابود شود آن وقت هیچ اسلحه مخربی در کار نیست. وی با اشاره به این که گزارش‌های اغلب ژنرال‌های آمریکایی پترائوس، غلط و دور از منطق است، بی‌نظمی موجود در عراق رانتیجه حضور می‌افزاید: همان‌طور که آمریکایی در سال ۱۹۹۱ می‌خواستند صدام روی کار باشد تا حکومت مردمی در عراق شکل نگیرد، امروزه نیز هدفی مشابه را دنبال می‌کنند. آنها همان‌طور که به صدام اجازه دادند تا جنبش شیعیان را سرکوب کند و به رسانه‌های خود اجازه پوشش اخبار این فجایع انسانی را ندادند هم اکنون هم جو ناآرامی را در عراق ایجاد کرده‌اند تا حضور خود را موجه جلوه دهند. آمریکا مصلحت‌طلب جهانی است و این برای من یک تاسف است.

این عمل درست نبود، اما دست کم توجهی بهتر از حمله عراق در سال ۲۰۰۳ داشت. وی با ذکر این که این نکات را به تفصیل در کتابش شرح داده است می‌افزاید: سیاست آمریکا در قبال سازمان ملل نیز دوگانه است. دولتمردان آمریکایی از سویی خود را حامی این مرکز بین‌المللی می‌دانند و از سوی دیگر، با معرفی خود به عنوان ژاندارمی جهانی، عملاً سیاست نخست خود را نقض می‌کنند. مصاحبه‌گر اما مدعی می‌شود که نقد سیاست‌های دولت آمریکا، به نوعی حمایت از دولت‌هایی است که به تروریست بودن شهره‌اند. چامسکی در پاسخ به وی دو نکته را تبیین می‌کند. او نخست فرض تروریست بودن کشورهایی را که دولتمردان آمریکا، آنها را مصلحت‌طلب جهانی می‌دانند رد می‌کند و می‌گوید: این که آمریکا از گروه‌های تروریست حمایت می‌کند، گروه‌هایی که عملاً بر مردم بی‌گناه و غیر مسلح آتش می‌کشایند، نشانگر چیست؟ این که خود سربازان آمریکایی، در عراق و افغانستان بمب‌های خود را بر سر مردم غیر نظامی می‌ریزند، نشانه چیست؟ آیا می‌توان دیگران را متهم به کاری کرد که خود سیاستمداران آمریکا به آن شهره‌اند؟! وی از سوی دیگر، گزارش‌های نهادهای امنیتی آمریکا را غیر مستند عنوان می‌کند و می‌افزاید: مگر بوش برای داشتن اسلحه‌های

سیاست‌های دولت بوش و به‌طور کلی بدنه سیاسی آمریکا می‌داند. او معتقد است که حمله به افغانستان حماقتی بزرگ بود و حمله به عراق و افتادن در باتلاق این کشور، حماقتی به مراتب بزرگ‌تر بود. چامسکی در این مورد می‌گوید: یکی از بزرگترین مشکلات آمریکا، نداشتن ثبات ساختاری در سیاست‌هاست. این درست است که باید با ماجراها و مسائل مختلفی که روی می‌دهد حرکت کرد، اما نباید فراموش کنیم که زیرساخت‌های سیاست باید تعریف شوند و آن‌گاه بر حسب موقعیت به تغییر برخی از موقعیت‌ها اقدام کرد، نه این که خود را به دست باد بسپاریم. وی به حمله آمریکا به عراق در سال ۱۹۹۱ اشاره می‌کند و می‌افزاید: اگر در طول جنگ عراق با ایران، سیاستی عادلانه در برابر عراق اتخاذ می‌شد، وی هرگز سوادای فتح کویت را در سر نمی‌پروراند. چامسکی ادامه می‌دهد: بوش در این دوره وارد خاورمیانه شد تا علاوه بر تسلط بیشتر به نفت کویت، به گونه‌ای قدرت نمایی کند. اما حمله به عراق درست شبیه دمیدن به آتش بود. آتش شعله‌ورتر شد، گیرم که زیر خاکستر بود. این اندیشمند آمریکایی، این رویکرد را در مقابل حمله مجدد به عراق پس از جنگ افغانستان دوگانه می‌داند. به عقیده وی، اگر آمریکا در همان سال ۱۹۹۱ دست به حمله گسترده علیه عراق می‌زد، هر چند که

انتشار کتاب 'نگاهی انتقادی به سیاست‌های آمریکا' در هفته گذشته با بازتاب‌هایی گسترده در رسانه‌های جهان همراه بود. به همین دلیل برخی از اندیشمندان طرفدار سیاست‌های خارجی آمریکا که به عنوان تئوریستین در خدمت اتاق فکر جورج بوش بودند به چامسکی تاختند و استدلال‌هایش را سست ارزیابی کردند. در مقابل بسیاری از اندیشه‌ورزان مستقل آمریکایی و جهانی به تحسین کتاب وی پرداختند. به گمان این عده چامسکی توانسته در این کتاب، ساختاری منسجم از اندیشه‌هایش را پیش روی مخاطب قرار دهد. مجموعه و برآیند نظرات فوق سبب شد تا چامسکی برای روشن شدن برخی ابهامات و بیان صریح اندیشه‌هایش، به‌گفت‌وگو با یک روزنامه‌محافظه‌کار و طرفدار جورج بوش بپردازد. مصاحبه‌گر در این گفت‌وگو کوشیده است تا چامسکی را نقد کند، اما از آنجایی که نظرات این اندیشمند بساخته از تئوری‌ها و پایه‌های محکم است، مصاحبه‌گر شکست می‌خورد. او به عنوان سوال اول خواسته تا بحران در سیاست داخلی و خارجی آمریکا، ثبات نداشتن در اقتصاد و بحران تئوری در این کشور را مسئله‌ای جهانی عنوان کند و از این رهگذر، سرپوشی بر عملکرد سیاستمداران هم طیف خود بگذارد. اما چامسکی، نقطه پرگار همه این مشکلات را

دانشگاه‌ها به کتاب‌های تخصصی تازه تجهیز می‌شوند

نمایشگاه کتابخانه‌های دانشگاهی

نقیسه آذرخش: همواره یکی از مشکلات عمده کتابخانه‌های تخصصی و دانشگاهی کمبود منابع در حوزه‌های مختلف علوم بوده است؛ منابعی که اگر چه در بازار کتاب موجود هستند اما گاه دسترسی به آنها برای کتابخانه‌ها و مخاطبان به دلایل گوناگون میسر نیست؛ به همین دلیل ارائه راهکاری برای رفع این کمبودها ضروری به نظر می‌رسد. در همین راستا به پیشنهاد انجمن فرهنگی ناشران دانشگاهی و با موافقت دکتر محسن پرویز، معاون فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی نخستین نمایشگاه تجهیز کتابخانه‌های دانشگاهی طی روزهای ۲۳ تا ۲۷ بهمن ماه در سالن نمایشگاه‌های کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان واقع در خیابان حجاب برگزار می‌شود. برای کسب اطلاعات بیشتر در این زمینه به سراغ سه تن از مسئولان برگزارکنندگان نمایشگاه که تجربه‌ای تازه در حوزه تجهیز کتابخانه‌های دانشگاهی به حساب می‌آید، رفتیم.

محمدحسین زارع رئیس هیأت مدیره انجمن فرهنگی ناشران، اهداف از برگزاری این نمایشگاه را چنین عنوان می‌کند: نخست این که تازه‌های نشر از طریق ناشران دانشگاهی مستقیماً به دانشگاه‌ها و کتابخانه‌های آنها منتقل شود. هدف دوم رونق بازار کتاب‌های دانشگاهی و سومین هدف، روی آوردن مترجمان و نویسندگان به سمت کتب تخصصی دانشگاهی است. به ویژه آن که با رونق بازار فروش نه تنها مترجمان، مولفان و استادان برای انتشار آثار خود تشویق می‌شوند و فعالیت خود را چندبرابر می‌کنند، بلکه همه کسانی که به نوعی با امور نشر در ارتباط هستند از عوامل فنی و صفحه‌آرایی گرفته تا دست‌اندرکاران چاپ و چاپخانه‌ها از این شرایط منتفع خواهند شد. در نتیجه با نهادینه شدن نمایشگاه و رونق بازار کتب دانشگاهی، حلقه تولید اینگونه کتاب‌ها توسعه یافته و آینده امیدوارکننده‌تری را در این حوزه متصور خواهیم شد. مدیر این نمایشگاه نیز هدف از

و حضور گسترده مخاطبان عمومی، این ناشران فرصت و امکان ارائه محصولات خود را به صورت تخصصی به دانشگاه‌ها و کتابخانه‌های آنها پیدامی‌کنند و جای خالی یک نمایشگاه اختصاصی برای تجهیز کتابخانه‌های دانشگاهی و ناشران تخصصی رشته‌های دانشگاهی کاملاً احساس می‌شد که برای جبران این کمبود چنین نمایشگاهی برپا می‌شود. وی در پاسخ به این سوال که آیا این نمایشگاه بازدید عمومی خواهد داشت یا نه، می‌گوید: 'خیر، بازدیدکنندگان این نمایشگاه فقط خریداران کتابخانه‌های دانشگاهی هستند که از قبل با آنها هماهنگی به عمل آمده تا بتوانند در فضایی اختصاصی حضور یافته و کتب مورد نیاز خود را در همه حوزه‌های دانشگاهی مانند علوم پزشکی پایه، فنی و مهندسی، مدیریت، حقوق، علوم اجتماعی، ادبیات و... انتخاب و خریداری کنند؛ البته باید گفت که کتب غیر فارسی

برگزاری چنین نمایشگاهی نمایشگاه را کمک به دانشجویانی عنوان می‌کند که به کتب تخصصی مورد نیاز خود دسترسی ندارند و برای کسب اطلاعات و استفاده از منابع تخصصی به کتابخانه دانشگاه خود وابسته‌اند. وی می‌گوید: وقتی کتابخانه‌ها به جدیدترین عناوین تخصصی مجهز باشند، قطعاً دانشجویان که مخاطب این گونه کتابخانه‌ها هستند در درس کمتری برای دسترسی به منابع خود خواهند داشت و به جای دغدغه جست‌وجوی کتاب به تحقیق و علم آموزی روی خواهند آورد. دکتر حاتمی مدیر مسئول انجمن فرهنگی ناشران دانشگاهی که حدود ۸۰ عضو دارد. نیز در مورد اهداف برگزاری نخستین نمایشگاه می‌گوید: 'درست است که هر سال در نمایشگاه بین‌المللی، ناشران دانشگاهی هم حضور می‌یابند و حتی امسال در نمایشگاه ۲۱ غرفه‌ای جداگانه به آنها اختصاص داشت، اما به دلیل زمان محدود نمایشگاه

در این نمایشگاه عرضه نمی‌شود. حاتمی همچنین به چشم‌انداز آینده این نمایشگاه اشاره و عنوان می‌کند: امیدواریم با چنین رویکردی بتوانیم بین انجمن و ناشران دانشگاهی و کتابخانه‌ها قراردادهای همکاری درازمدت امضا کنیم تا به این وسیله به شکلی روزآمد از عناوین جدید مطلع شوند و برای خرید کتب با هم در تعامل باشند که این امر نوآوری در حوزه‌های مختلف علوم و توسعه فناوری‌های نوین را در پی خواهد داشت. به علاوه چنین نمایشگاه‌هایی بهانه‌ای خواهد بود برای کشف عناوین تازه در دانش و دانشجویان را هم به انتشار مقالات و پژوهش‌هایشان تشویق خواهد کرد.

حاتمی در ادامه می‌گوید: 'در نظر داریم که این نمایشگاه از این پس به صورت گسترده در مراکز استان‌ها برگزار شود و طی دوران برگزاری، ناشر و مولف برتر هم انتخاب شده و جوایزی به آنان تعلق گیرد، به این ترتیب و با توسعه استانی نمایشگاه، کتابخانه‌های دانشگاهی مختلف در سراسر کشور راحت‌تر خواهند توانست نسبت به تهیه کتب مورد نیاز خود اقدام کنند.'

از سوی دیگر دبیرخانه این نمایشگاه به نقل از رئیس هیأت مدیره انجمن فرهنگی ناشران میزان یارانه تخصصی یافته از سوی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی را مبلغ ۳۰۰ میلیون تومان اعلام کرد که هر کتابخانه با مبلغ پایه یارانه پنج میلیون تومان می‌تواند دو برابر یارانه تخصصی یافته خرید کند که از این میزان ۲۵ درصد یارانه و ۲۵ درصد شامل تخفیف ناشر خواهد بود. همچنین این دبیرخانه اعلام کرد برای ۴۰۰ ناشر دانشگاهی، سراسر کشور فرخوان شرکت در نمایشگاه ارسال شده است که تا پانزدهم دی ماه برای ثبت نام فرصت خواهند داشت.

علاوه بر این برای مسئول کتابخانه و معاونت پژوهشی ۶۷ دانشگاه دولتی در سراسر کشور، فرخوان خرید از نمایشگاه صادر شده که از آن میان ۲۰۰ دانشگاه برای خرید اعلام آمادگی کرده‌اند.

آغاز «سکوت» هارولد پینتر

هارولد پینتر

هارولد پینتر نویسنده نامدار انگلیسی که علاوه بر دریافت نوبل در سال ۲۰۰۵ به دلیل اعتراض هایش نسبت به جنگ عراق و افغانستان شهرت جهانی داشت، عصر چهارشنبه در ۷۸ سالگی درگذشت. مرگ این نویسنده، شاعر، نمایشنامه‌نویس و فیلمنامه‌نویس که در طول سال‌های اخیر با بیماری سرطان ریه دست و پنجه می‌کرد، به وسیله همسر وی به خبرگزاری‌ها اعلام شد.

خبر درگذشت هارولد پینتر نمایشنامه‌نویس فقید انگلیسی و برنده نوبل ادبیات سال ۲۰۰۵ بازتاب گسترده‌ای در رسانه‌های تصویری و نوشتاری جهان داشت. این نویسنده که از او به عنوان مهم‌ترین چهره نمایش نیمه دوم قرن بیست انگلستان نام برده می‌شد، در حالی در روز کریسمس چشم از جهان فروبست که خبر درگذشتش دیگر اخبار مهم دنیا را تحت الشعاع خود قرار داد و به مهم‌ترین خبر روز کریسمس اروپا تبدیل شد.

اسوشیتدپرس به مناسبت درگذشت پینتر سخنرانی وی در مراسم رسمی اهدای نوبل به وی را بار دیگر منتشر کرد. به گزارش این خبرگزاری، پینتر پس از دریافت نوبل ادبیات سال ۲۰۰۵ شهرت بیشتری یافت و از هیچ فرصتی برای انتقاد از تونی بلر نخست‌وزیر سابق انگلیس و همچنین جورج بوش دروغ‌نکرده، این خبرگزاری همچنین نوشت: وی از معترضان جدی حمله به عراق بود و در سخنرانی مراسم دریافت جایزه نوبل نیز آشکارا از آن سخن گفت. هارولد پینتر در قسمتی از این سخنرانی گفته است: «چقدر آدم باید بکشید تا قاتل بالفطره و جنایتکار جنگی لقب بگیرد؟ صد هزار آدم؟»

پینتر با انتقاد از همکاری تونی بلر با ایالات متحده در کشتار مردم بی‌گناه، وی را دیوانه‌ای فریب‌خورده توصیف کرده بود. وی همچنین در سخنرانی خود ایالات متحده را حامی همه دیکتاتورهای نظامی راست‌گرای دنیا دانست. در همین باره گفت: ایالات متحده به طور مرتب، ثابت، تباهکارانه و ظالمانه به جنایت هایش ادامه می‌دهد و عده معدودی درباره این جنایت‌ها حرف می‌زنند. رویترز در این باره نوشته است: «شهرت هارولد پینتر از دوره‌ای در زندگی‌اش به دلیل فعالیت‌های سیاسی‌اش شدت گرفت. او درباره آمریکا گفته بود: «جنایات آمریکا در سراسر دنیا، کاملاً آشکار، مستند و قساوت‌آمیز است اما هیچ‌کس جرئت ندارد درباره آن‌ها حرفی بزند.» این نمایشنامه‌نویس که در سال ۲۰۰۵ جایزه نوبل ادبیات را از آن خود کرده بود، در سخنرانی‌اش در آکادمی نوبل گفته بود: «هجوم نیروهای آمریکایی، یک عمل قبیح و گونه‌ای رسواکننده و آشکار از تروریسم بود و توانست به راحتی مفهوم کلمه حقوق بین‌الملل را به خفت بکشد.»

هارولد پینتر که مهم‌ترین نشان‌دولتی کشور فرانسه، لژیون دو نور را از آن خود کرده بود، در میان فرانسویان نیز از محبوبیت خاصی برخوردار است. روزنامه فرانسوی لوموند نیز خبر درگذشت پینتر را نخستین خبر خود قرار داد و با نقل قول از این نمایشنامه‌نویس انگلیسی نوشت: «من تمام انرژی خود را برای تغییر دادن وضعیت سیاسی امروز دنیا به کار خواهم برد. وضعیت امروز سیاسی دنیا نگران‌کننده است.» نیویورک تایمز پرتیراژترین روزنامه آمریکایی نیز درباره پینتر نوشت: «او صدایی در میان سکوت بود و همین موضوع او را به تأثیرگذارترین نمایشنامه‌نویس عصر خود تبدیل کرد.»

هارولد پینتر در ۱۳۰ اکتبر سال ۱۹۳۰ در لندن به دنیا

۱۹۲۷ در نیویورک در یک خانواده مهاجر انگلیسی به دنیا آمد. وی از کارشناسان سیاسی آمریکا بود که در سال ۱۹۹۳ و ۱۹۹۶ به دلیل ارائه نظریه برخورد تمدن‌ها که نظریه‌ای برای نظم نوین جهانی بعد از پایان جنگ سرد و فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی به شمار می‌رفت، معروف شد. هانتینگتون پیش از آن نیز برای تحلیل‌هایی که درباره رابطه دولت نظامی و غیرنظامی ارائه کرده بود و به خاطر تحقیق درباره کودتاها مشهور شده بود.

هانتینگتون در سال ۱۹۹۳ به ارائه نظریه‌ای با عنوان «برخورد تمدن‌ها» در مجله فارن افیرز (نشریه امور خارجی) آمریکا پرداخت که مباحث فراوانی در میان تئوریسین‌های روابط بین‌الملل در پی داشت.

سه بدرود در جهان داستان

دیل واسرمن، خالق نمایشنامه مشهور «مردی از لامانچا» و قریب به ۸۰ نمایشنامه با بیش از نیم قرن فعالیت حرفه‌ای در عرصه ادبیات و نویسندگی، سرانجام هفته گذشته بر اثر سکته قلبی در سن ۹۴ سالگی در ایالت آریزونا آمریکا درگذشت. او که بیش از همه برای نوشتن نمایشنامه «مردی از لامانچا» شهرت داشت، آثار مشهور و موفق دیگری چون «دیوانه‌ای از قفس پرید»، «بیگانه» و «موزیکال ناممکن» را در کارنامه خود داد. وی همچنین در سال ۱۹۶۱ برای نگارش «دن کیشوت نامزد دریافت جایزه معتبر امی شد. او جوایز معتبر دیگری چون تونی و جایزه انجمن منتقدان درام نیویورک را نیز در کارنامه حرفه‌ای‌اش به ثبت رسانده است.

از دیگر سو، سر برنارد کریک نخستین کسی که زندگی «جورج اورول نویسنده انگلیسی رمان مزرعه حیوانات» را کتاب کرد، در سن ۷۹ سالگی در ادینبورگ اسکاتلند دار فانی را وداع گفت. وی علاوه بر ادبیات به سیاست نیز علاقه داشت و کتاب‌های متعددی در باب نظریات مختلف سیاسی منتشر کرد. وی کتاب معروف خود به نام یک عمر زندگی جورج اورول را در سال ۱۹۸۰ منتشر کرد. این کتاب به جزئیات زندگی سیاسی این نویسنده انگلیسی نیز پرداخته بود و از این جهت مورد توجه طیف وسیعی از خوانندگان جهانی قرار گرفت.

هیلاری واگ‌رمان نویس پرکار و نامدار داستان‌های جنایی و اسرارآمیز آمریکایی در سن ۸۸ سالگی در ایالت کنتیکت آمریکا درگذشت. وی یکی از تأثیرگذارترین نویسندگان معاصر آمریکا در ژانر ادبیات جنایی بود. وی همچنین از پرکارترین نویسندگان عصرش به حساب می‌آمد و نزدیک به پنجاه رمان منتشر کرد. هیلاری واگ در سال ۱۹۸۹ نیز جایزه استاد بزرگ ادبیات جنایی آمریکا را از آن خود کرد و از آن پس به استاد بزرگ داستان‌های جنایی لقب گرفت. منتقدان ادبی وی را در ردیف نویسندگانی چون آگاتا کریستی، آلفرد هیچکاک، استفن کینگ و ماری هیگینز کلارک می‌نشانند. هیلاری واگ در نیو هیون آمریکا به دنیا آمد و در سال ۱۹۴۲ از دانشگاه پیل فارغ‌التحصیل شد. سپس وارد نیروی دریایی ارتش آمریکا شد و در جنگ جهانی دوم شرکت کرد. وی نخستین رمانش را به نام «مادام امشب شام نمی‌خورد» در سال ۱۹۴۷ منتشر کرد و سپس به نوشتن داستان‌های اسرارآمیز، پلیسی و جنایی پرداخت.

وی در گفت‌وگویی به یادماندنی با روزنامه نیویورک تایمز در سال ۱۹۹۰ می‌گوید: «من از خواندن داستان‌های این ابر کارآگاه‌ها خسته شده‌ام. وی بدین ترتیب سبک جدیدی در جنایی نویسی آمریکا تأسیس کرد و خود پیشگام آن شد.

راز نوبل درباره کامو

آکادمی سوئدی نوبل که سال‌هاست فهرست نامزدهای خود را اعلام نمی‌کند و فرآیند انتخاب برندگان را مخفی نگاه داشته، پس از پنجاه سال از اهدای نوبل ادبیات به آلبر کامو برای نخستین بار جزئیات انتخاب وی را برملا کرد. نام این نویسنده از سال ۱۹۴۰ در لیست نامزدهای جایزه نوبل ادبیات قرار داشته و از همان سال نیز نام آندره مالرو دیگر نویسنده فرانسوی نیز در همان فهرست بوده است. طبق اسناد منتشر شده در سال ۱۹۵۶ چهل و چهار نامزد اصلی در لیست برنده احتمالی قرار داشتند و در این لیست به تهنایی نام دوازده فرانسوی از جمله ژرژ دوهامل، مارسل پانیول، هنری دو منتزلان، گابریل مارسل، آلبر کامو و آندره مالرو نیز قرار داشته است. استرلینگ در ۱۴ آوریل سال ۱۹۵۷ طبق اسناد منتشره آکادمی نوبل می‌نویسد: آلبر کامو گزینه اول ماست اما آندره مالرو نیز گزینه اول ماست! رقابت آلبر کامو و آندره مالرو در سال ۱۹۵۷ به بیشترین حد خود می‌رسد در حالی که مالرو پیرتر از کامو و باتجربه‌تر از وی هم بوده است، با این حال آکادمی نوبل در شک و تردید قرار داشته و بین انتخاب کاموی جوان و آندره مالرو پیر مردد بوده است. اما در نهایت طبق اسناد موجود آکادمی به این نتیجه می‌رسد: کاموی جوان نویسنده‌ای است که هم‌اکنون نیز در مرکز توجهات جهانی قرار دارد. بدین ترتیب بود که آلبر کامو نویسنده رمان «بیگانه»، «طاعون» و «سقوط» در سال ۱۹۵۷ نوبلی شد و آندره مالرو رقیب اصلی وی، هیچ‌گاه نوبل را به خانه نبرد.

تأسیس کتابخانه

محمود درویش در یمن

مرکز فرهنگی محمود درویش در صنعاء پایتخت یمن گشایش یافت. در این مرکز فرهنگی که در مقر سفارت فلسطین در یمن واقع شده، دیوان‌های شعر محمود درویش به همراه کتاب‌های متنوع

و مختلفی با موضوعات فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی، تاریخی و دینی عرضه می‌شود. این مرکز فرهنگی، روز سه شنبه ۲۳ دسامبر با حضور سفیر فلسطین در یمن گشایش یافت. یکی از مقامات یمن در این مراسم گفت: افتتاح این مرکز فرهنگی در تقدیر از خدمات فرهنگی ارزشمند محمود درویش امری لازم بود و نام‌گذاری این مرکز به نام او ادای دینی کوچک به این شاعر بزرگ و فقید فلسطینی است؛ مردی که برای فلسطین هر چه در توان داشت مایه گذاشت و برای اعتلای کشورش از هیچ چیز دریغ نکرد. استفاده از این کتابخانه برای عموم آزاد است و سفارت فلسطین تصمیم دارد در زمان‌های معین، از جمله سال‌روز تولد محمود درویش، کتاب‌های وی را به صورت رایگان عرضه کند.

شاهکار توماس مان

بر پرده نقره‌ای

فیلمی براساس بودنبروک‌ها؛ زوال یک‌خانندان نوشته توماس مان نویسنده کلاسیک آلمانی به زودی روی پرده سینما می‌رود. مشکلات اقتصادی این روزهای کشور آلمان و بازگشت به گذشته و نوعی زوال جامعه امروز آلمان، مردم این کشور را به رمان بودنبروک‌ها نوشته توماس مان علاقه‌مند کرده است. بودنبروک‌ها داستان سه نسل از خانواده‌ای است که با ورود به قرن بیستم و دنیای مدرن رو به زوال می‌رود و نظم و انسجام خود را به کلی از دست می‌دهد و به سوی فردگرایی روانه می‌شود.

بهداشت روانی خانواده

دکتر حمید پورشریفی: روان شناس

بهداشت روانی خانواده عنوان کتابی است که انتشارات دانشگاه جامع علمی کاربردی در تدارک است تا طی ماه‌های نه چندان دور آن را روانه بازار کند. این کتاب که حجمی حدود ۳۳۵ صفحه را دربر خواهد گرفت با هدف بررسی دوره‌های پودمانی دانشجویان دانشگاه جامع علمی کاربردی ویژه دانشجویان رشته روان شناسی تدوین شده است که به خاطر سادگی زبان علمی برای سایر دانشجویان و علاقه‌مندان به شناخت بهداشت روانی در خانواده نیز کاربرد دارد.

کتاب مذکور در ۱۰ فصل ارائه شده است و موضوعاتی چون کلیات، بهداشت روانی، رفتار ناپهناج و اختلالات روانی، بهداشت روانی از دیدگاه نظریه‌ها، استرس و بهداشت روانی، مقابله با استرس‌های زندگی و ارتقای بهداشت روانی، بهداشت روانی خانواده، ازدواج و رضایت زناشویی، بهداشت روانی خانواده در چرخه زندگی، آثار بیماری، سوگ و خشونت در بهداشت روانی و خانواده درمانی از منظر تاریخی را مورد بررسی قرار می‌دهد.

در عین حال به تازگی نگارش کتابی را آغاز کرده‌ام که به احتمال قوی عنوان «دبابت و روان شناسی» را بر روی جلد خواهد داشت.

مکاتب زبان شناسی

دکتر علیمحمد حق شناس: زبان شناس

این روزها مشغول بازنگری کتابی هستم که نگارش آن به پایان رسیده است و عنوان «مکاتب» را روی جلد خواهد داشت و انتشارات سمت در تدارک است تا در آینده‌ای نزدیک آن را به بازار عرضه کند.

کتاب مذکور که حجمی بیش از ۴۰۰ صفحه را دربرمی‌گیرد، مکاتب زبان شناسی قرن بیستم پیش از سوسور تا چامسکی را دنبال می‌کند. نظریه‌های سوسور، نظریه آمریکایی بلوم فیلد، هاکت، هریس و چامسکی از جمله مکاتبی هستند که در این کتاب مورد مطالعه و بررسی قرار گرفته‌اند و کتابی کاربردی و مفید برای محققان زبان شناس کشور به حساب خواهد آمد.

ذهن و زبان کودک

شهرام اقبال زاده: مترجم و محقق

روان شناسی نوجوانان عنوان کتابی است که تالیف آن را با همکاری دکتر پدرامی به پایان رسانده‌ام و نشر قطره در تدارک است تا طی ماه‌های نه چندان دور آن را روانه بازار کند. یکی از معضلات دوره نوجوانی و بلوغ، نبود شناخت از حالات روانی این قشر است که حالت دوگانه‌ای در فرد ایجاد می‌کند که گاهی به بحران تبدیل شده و ناراحتی‌های عاطفی و جسمانی را به همراه خواهد داشت. در این کتاب وضعیت فیزیولوژیک، ویژگی‌های جسمانی، شکل‌گیری فرآیند تفکر و حالات آنها در نوجوانان از جنبه روانی، موقعیت خانوادگی، اجتماعی و... با ابراز سلاقی و علایق گوناگون در قشر نوجوان مورد بررسی قرار گرفته است.

کتاب دیگری که عنوان ترجمه برای کودکان را روی جلد خواهد داشت، بخش اعظمی از ترجمه آن به وسیله زنده‌یاد حسین ابراهیمی به پایان رسیده بود که بنده علاوه بر بازنویسی مجدد، دو مقاله جدید در حوزه ترجمه به آن اضافه خواهم کرد. کتاب مذکور

با ارائه نظریه‌های بزرگان روان شناسی به تحلیل و بررسی ساختمان ذهن و زبان در کودکان پرداخته و جزو کتاب‌های مرجع در حوزه ترجمه کتاب کودکان محسوب می‌شود که کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان آن را به بازار عرضه خواهد کرد.

افسانه ملل عنوان مجموعه کتاب‌هایی در ۲۰ جلد است که ترجمه آن با نظارت بنده انجام گرفته و نشر پنجره طی ماه‌های نه چندان دور این کتاب را روانه بازار خواهد کرد. هر یک از جلد‌های این مجموعه به روایت یکی از افسانه‌های ملل مختلف می‌پردازد.

۱۱۰ حکایت از زندگی امام حسین (ع)

شهرام شکیبا: شاعر و نویسنده

این روزها نگارش کتابی از زندگی امام حسین (ع) را در دست کار دارم که در قالب ۱۱۰ داستان بسیار کوتاه براساس احادیث و روایاتی که درباره زندگی امام حسین (ع) نقل شده است، ارائه خواهد شد. البته هنوز عنوان مشخصی برای این کتاب انتخاب نکرده‌ام. با این همه هم اکنون بیش از نیمی از داستان‌ها را به پایان برده‌ام و فکرمی‌کنم تا ماه‌های آینده نگارش

کامل آن خاتمه یابد. فضای داستان‌ها، اسرار کربلا را از زمان خلقت عالم تا زمان شهادت امام حسین (ع) دربرمی‌گیرد که برای پژوهش هرچه بیشتر در این موضوع از تمام منابع تحقیقی و پژوهشی جدید بهره برده‌ام. در عین حال انتشارات علمی در تدارک است تا مجموعه شعری از مرا به بازار عرضه کند. مجموعه اول که قطعاتی از اشعار جدی مرا طی دو دهه اخیر دربرمی‌گیرد، عنوان «در دور دست عقل» را بر جلد خواهد داشت. تمامی اشعار این مجموعه در قالب شعر سپید سروده شده‌اند و حجمی حدود ۳۰۰ صفحه را دربر خواهد گرفت. این مجموعه نگاه مرا به جهان پیرامون دربرمی‌گیرد که طی سال‌های اخیر بیشتر رنگ و بوی فلسفی یافته‌اند.

نظم جادویی

عفت جلالوندی: مترجم

اسرار نظم و ترتیب عنوان کتابی آموزشی برای افرادی است که تمایل فراوانی جهت حفظ نظم و آرامش در محیط منزل و فضای زندگی دارند. در واقع وجود شتابزدگی در فعالیت‌ها و ماهیت زندگی منجر به بروز نوعی بی‌نظمی در محیط منزل شده است که مطالعه کتاب مذکور با پرداختن به موضوعاتی چون یادآوری نظم، زبان‌های ناشی از بی‌نظمی، هنر ساماندهی، مدیریت هوشمند خانه و خانواده، نکاتی برای صرفه‌جویی در وقت و کنترل بی‌انضباطی مزمن می‌تواند جهت کاهش این بی‌نظمی موثر باشد.

کتاب دیگر که حجمی بیش از دویست صفحه را دربر خواهد گرفت در حوزه ترجمه است که عنوان کمک به درک بهتر کودکان و ایجاد انگیزه در کلاس را بر روی جلد خواهد داشت. کتاب مذکور برای آموزش کودکان دوره اول دبستان و ایجاد اشتیاق در بین آنها و همچنین به منظور برانگیختن حس کنجکاوی تدوین شده است. هر دو کتاب از سوی نشر قطره در ماه‌های آینده دور روانه بازار خواهند شد.

تفسیر کلیدواژه‌های مثنوی

دکتر علی محمدی: پژوهشگر ادبی

انتشارات دانشگاه بوعلی سینای همدان این روزها در تدارک است تا کتابی با عنوان تفسیر مثنوی با مثنوی «مرا روانه بازار کند». در این کتاب حدود صد کلیدواژه اصلی از دل شش دفتر مثنوی استخراج شده که موضوعات کلیدی مثنوی را دربرمی‌گیرند و از طریق شواهد موجود

در مثنوی به تفسیر هر یک پرداخته شده است. در واقع این واژه‌ها کلید فهم متون عرفانی هستند که با تحلیل سخن مولانا و ذکر نمونه از لابه‌لای مثنوی مورد تحلیل و بررسی قرار گرفته‌اند و علاوه بر دانشجویان رشته ادبیات برای مثنوی پژوهان و علاقه‌مندان به متون عرفانی نیز قابل استفاده است. طی بیست سالی که به پژوهش در مثنوی پرداخته‌ام، این سوال برایم پیش می‌آمد که در دنیای عرفان چگونه می‌توان به تعریف دقیق مفاهیم مثنوی پرداخت

در حالی که این تعاریف در دل خود مثنوی نهفته است و در این کتاب که حجمی بیش از هزار صفحه را دربر خواهد گرفت، واژه‌ها و مفاهیم مورد نیاز هر پژوهشگر مثنوی را فیش بندی کرده‌ام و تمام نمونه‌های لازم را از بین ۲۶ هزار بیت مثنوی استخراج و به ترتیب حروف الفبا ارائه کرده‌ام که فکر می‌کنم فرهنگنامه‌ای است که با کمک آن، مثنوی پژوهان برای یافتن مفهومی خاص نیاز به جست‌وجوی چندین باره در مثنوی نخواهد داشت.

در عین حال این روزها نگارش کتاب دیگری را آغاز کرده‌ام که از همین سبک و سیاق در زمینه شاهنامه پژوهی پیروی می‌کند.

وجه تمایز تعزیه و تراژدی

دکتر تاجبخش فناپیان: مدرس تئاتر

تعزیه و تراژدی عنوان کتابی است که طی ماه‌های نه چندان دور از سوی انتشارات دانشگاه تهران روانه بازار خواهد شد. در این کتاب پس از معرفی تعزیه و تراژدی از لحاظ تاریخی، این دو گونه نمایشی در ابعاد دیگری چون فلسفی، موضوعی، ساختاری و متن که فصول کتاب را دربرمی‌گیرد مورد مقایسه و بررسی قرار می‌گیرند.

تراژدی، نمایشی برخاسته از فرهنگ یونانی است، در حالی که تعزیه نمایشی برگرفته از تشیع و فرهنگ ایرانی است که در مقایسه این دو گونه نمایشی به شاخصه‌هایی دست پیدا شده است که از آن جمله می‌توان به وحدت گرایی در تعزیه و تکررگرایی در تراژدی، کلی‌گرایی در تعزیه و جزئی‌گرایی در تراژدی، شرایط ویژه قهرمان برای انتخاب مرگ در تعزیه و در مقابل گریز از مرگ در تراژدی و همچنین منفرد بودن شخصیت در تراژدی در مقایسه با اشتراکات شخصیتی در تعزیه از دیگر شاخصه‌هایی است که با مقایسه تعزیه و تراژدی در کتاب مذکور حاصل شده است که به همراه دیگر نتایج به دست آمده در جداول انتهایی کتاب مطرح شده است.

خاورمیانه و چالش‌های جهانی

دکتر امیرمحمد حاج یوسفی: پژوهشگر علوم سیاسی

انتشارات دانشگاه شهید بهشتی در تدارک است تا کتاب دولت و جهانی شدن در خاورمیانه را طی ماه‌های نه چندان دور روانه بازار کند. نگارش این کتاب به وسیله بنده و همکاری جمعی از استادان دانشگاه شهید بهشتی انجام گرفته است که اکنون در حال بازنگری آن هستیم. کتاب مذکور علاوه بر مقدمه‌ای با عنوان دولت و جهانی شدن در خاورمیانه و نتیجه‌پایانی در خصوص بایدها و نبایدهای جهانی شدن سه بخش را دربر گرفته است که در هر بخش تعدادی مقاله در زمینه جهانی شدن ارائه شده است.

بخش اول کتاب تأثیر جهانی شدن بر ماهیت دولتی در خاورمیانه را در دولت‌های اقتدارگرا، ضعیف و ملت‌های قوی مورد بررسی قرار داده و در ادامه به چالش‌های جهانی شدن در دولت‌های توسعه‌گرا می‌پردازد.

تأثیر جهانی شدن در ارتباط با دولت و جامعه در خاورمیانه در بخش دوم کتاب مورد بررسی قرار می‌گیرد. در این بخش به جهانی شدن و مناسبات دولت و جامعه ایران و جهانی شدن و تأثیر آن در ارتباط با دولت و جامعه در کشور ترکیه پرداخته می‌شود. بخش سوم نیز تأثیر مباحث مرتبط با جهانی شدن را در سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران و ترکیه به طور مجزا مورد تحلیل قرار می‌دهد. کتاب مذکور در چهارچوب مباحث مربوط به جهانی شدن و خاورمیانه در دانشگاه شهید بهشتی و براساس ضوابط وزارت علوم تدوین شده است و کاربرد زیادی برای دانشجویان رشته‌های علوم سیاسی، روابط بین‌الملل و مطالعات منطقه‌ای خواهد داشت. البته قرار بود در این کتاب علاوه بر کشورهای ایران و ترکیه، تأثیر جهانی شدن در کشور مصر نیز مورد بررسی قرار گیرد که میسر نشد.